

Uvodnik

Igor Gregori

Čas se izteka

V obdobju, ko krajevna javnost upravičeno zaskrbljeno spremlja prve predloge glede načrta o novi termoelektrarni na alternativni biomasni pogon na Opčinah, se v Trstu z okrepljenim zagonom spet pojavlja prav tako pereče vprašanje gradnje uplinjevalnikov.

O objektu, ki ga špansko podjetje Gas Natural namerava zgraditi v Žavljah, in o offshore varianti v Tržaškem zalivu podjetja EON, smo že večkrat pisali. Pri tem je potrebno dodati, da je offshore načrt še vedno aktualen, čeprav je stopil nekoliko v ozadje: dejansko je njegovo projektiranje le nekoliko zaostalo v primerjavi z načrtovanjem kopenskega terminala. Poročali smo tudi o nasprotovanju bodisi krajevnih javnih uprav (tržaške občine s sedanjim županom Robertom Cosolinijem na čelu, tržaške pokrajine, miljske in dolinske občine) bodisi naravovarstvenih organizacij z obeh strani meje. Zlasti odklonilna stališča le-teh ne izhajajo iz apriornega nasprotovanja pojma 'napredka', temveč slonijo na podrobni analizi učinkov, ki jih uplinjevalnika predstavljata že sama na sebi (z oviro ostalega pomorskega prometa), kaj šele v primeru okvare ali atentata.

To je bil dejanski temelj, na katerem je prejšnji teden stekla protestna manifestacija pred deželnimi uradi na ul. Giulia, kjer domuje sedež konference služb, ki mora odločiti o usodi gradnje tako zahtevnih struktur. Seznam udeležencev in podpornikov protestnega shoda, ki ga je koordiniral spletni portal bora.la, je bil izredno dolg in je zato nesporno pričal o vsesplošnem odporu, ki ga je v mestu čutili do tako rizičnih načrtov. Poleg civilne družbe so tudi politične stranke izpostavljale svoja stališča: negativnega so ponovno potrjevale stranke levega tabora, sicer se tudi na desni krešjejo mnenja zoper načrt.

Tehnično omizje mešane komisije italijanskih in slovenskih izvedencev namreč že od samega začetka podčrtuje nesmotrnost nastanka prav teh objektov. Nevarnost sloni preprosto na zastarelih tehničnih temeljih, na katerih so pristojni kasnovali gradnjo uplinjevalnikov. Še huje pa je to, da se v slepi ulici nahaja dogovarjanje med nasprotniki gradnje in javnimi upravami, ki bi morale o načrtu izreči zadnjo besedo. Dejansko so bili ugovori in predlogi tehničnega omizja povsem neuslišani in prezrti, kar danes v končni fazi vodi do vse bolj verjetne vložitve skupinske pritožbe (class action) naravovarstvenih organizacij in drugih oseb. Ti pa so bili po izteku zasedanja omizja v deželnih uradih dokaj kritični zaradi pomanjkanja odločnosti predstavnikov tržaške občine in pokrajine: namesto jasne in kategorične drže proti gradnji so predstavniki omenjenih uprav zahtevali dodatno dokumentacijo glede učinkov na okolje, kar po mnenju prirediteljev shoda preprosto pomeni odložitev dokončne odločitve. In prav časovni vidik je vse prej kot zanemarljiv dejavnik v tej zgodbi.

Lokacija manifestacije ni bila naključna, saj ima ravno dežela zaradi svojega avtonomnega statuta pri tem vprašanju ključno vlogo. Razumljivo je, da se predsednik Tondo v luči volitev prihodnje leto otepa tega žgočega posla, najraje bi ga prestavil v nedogled. Škoda pa, da se mora ravno deželna uprava dokončno izreči za ali proti v roku nekaj mesecev (najbrž do oktobra): po tem obdobju naj bi država v primeru molka deželnih oblasti na podlagi zakonske normative nekdanje Berlusconijske vlade sama odločala o razpletu afere. In vse kaže, da je stališče ministrstev privolilnega značaja.

K tej igri je vsekakor potrebno prišteti tudi Republiko Slovenijo. Vojko Bernard nam je v imenu ene izmed osrednjih organizacij Alpe Adria Green, ki so sodelovale pri manifestaciji in ki je že vrsto let v prvi vrsti te bitke, jasno poudaril, da je stališče slovenske vlade in predsednika države Danila Türka do načrtov totalno odklonilno. In to do take mere, da se tudi v Sloveniji že govori o vložitvi tožbe na pristojne evropske sodne organe.

Foto IG

Obisk predsednika Giorgia Napolitana v Sloveniji Položaj obeh manjšin je merilo za odnose med državama

Državni obisk italijanskega predsednika republike Giorgia Napolitana v Sloveniji 10. in 11. julija je ponovno potrdil pričanje, da se odnosi med državama nadaljujejo v t. i. tržaškem duhu: tistem namreč, ki je na srečanju v zalivskem mestu ob prisotnosti državnih poglavarjev Italije, Slovenije in Hrvaške vsaj na uradnem nivoju zapri bolečo stran preteklosti in dal novega vsestranskega zagona relaciji treh obmejnih držav. Tega se najbrž v prvi vrsti zavedata slovenska manjšina v Italiji in italijanska v Sloveniji in Hrvaški. Predsednika Türk in Napolitano sta na srečanju na Brdu pri Kranju namreč jasno poudarila, da je položaj obeh manjšin pomembno merilo za odnose med državama. Glede razmerja, ki ga slovenska država ima do italijanske manjšine na Obali, je predsednik Danilo Türk ponovno potrdil, da Slovenija, kljub hudim finančnim okoliščinam, ni in ne bo zmanjšala državnih prispevkov: podoben odnos do slovenske manjšine pričakuje s strani italijanskih oblasti. Dejansko to pomeni dokončno rešitev systemskega financiranja, ki ga naša manjšina doslej še ni dočakala. Predsednik Napolitano se zaveda teže tega vprašanja, zato je podčrtal premike glede vzpostavitev omizja za manjšino, ki ga bo vodil podtajnik na notranjem ministrstvu Saverio Ruperto. Notranje ministrstvo je odlok za nastanek omenjenega organa že posredovalo računskemu sodišču, v primeru njegovega takojšnjega pozitivnega mnenja pa naj bi se dela začela v kratkem. Predsednik Napolitano pa ni pozabil poudariti, da je za vprašanja v zvezi s položajem slovenske manjšine v Italiji odgovorna vlada, predsedstvo republike pa budno spremlja razvoj dogodkov. Novo kulturno dimenzijo sodelovanju med Slovenijo in Italijo daje tudi projekt Jezik-Lingua, kar je poudaril predsednik Türk. Projekt je namenjen promociji in širitvi rabe italijanščine oziroma slovenščine, namenjen pa je tudi boljšemu poznavanju kulture in tradicije sosed. Srečanje na Brdu je bila prva etapa Napolitanovega dvodnevnega obiska v naši matični domovini.

Predsednika obeh držav so ob tej priložnosti spremljali tudi oba zunanja ministra, Giulio Terzi in Karl Erjavec, ter slovenski veleposlanik Iztok Mirosi in italijanska ambasadorica Rossella Franchini Scherifis. Sestanek na državniški izpostavi v Brdu je bil obenem priložnost za temeljito analizo stališč obeh držav tudi glede nekaterih aktualnih vprašanj, med katerimi je bila zadeva okrog gradnje uplinjevalnika v Tržaškem zalivu še kako pomembna, zlasti

za slovensko stran, saj je predsednik Türk še enkrat poudaril pomisleke Slovenije nad tako rizičnimi načrti. Predsednik Napolitano se glede te kočljive teme ni jasno izrazil, oba pa zaupata v pogovore in v iskanje skupnih stališč obeh vlad. Govor je bil tudi o novih, kreativnejših oblikah sodelovanja, v prvi vrsti na področju prometne infrastrukture (pred nedavnim je Medvladna komisija potrdila načrt gradnje železniške povezave med Trstom in Divačo), energetike in varstva okolja. Instrument operacionalizacije državi za to že imata, in sicer letna srečanja koordinacijskega odbora ministrov. Naslednje srečanje tega organa je predvideno septembra v Sloveniji. Predsednika sta se dotaknila tudi sedanjih razmer v Evropski uniji. Strinjala sta se, da potrebujemo več Evrope. Med konkretnimi nalogami, ki so po-

vezane s tem, je Türk omenil graditev integriranega finančnega sistema, krepitev fiskalnega sistema in krepitev evropskih institucij. In ravno Evropa in njena prihodnost sta bili srčika govora, ki ga je predsednik Napolitano imel v Državnem zboru, kjer ga je sprejel predsednik slovenskega parlamenta Gregor Virant. Italijanski predsednik se je v svojem posegu zavzel za tesnejše povezovanje držav znotraj Evropske unije, ki bi članicam omogočilo, da se soočijo z izzivi sedanjosti. Med temi je izpostavil mednarodno finančno kri-

zo in nacionalizem. In prav zaradi gospodarske krize bi morali obuditi duha idejnih očetov EU.

/ stran 2

Pogovor

Pianist in
komponist
David Klodič
je spregovoril
o pestri dejavnosti
skupine Beneške
korenine evolution

S 1. strani

Položaj obeh manjšin ...

Govornik je ocenil, da bo za to potrebna vključnost in sodelovanje državljanov, družbenih sil in gospodarstva ter svežih kulturnih tokov iz vse Evrope. EU ni samo oziroma ne sme biti le trg kapitala, blaga in storitev, pač pa mora biti tudi izraz pravic in univerzalnih vrednot svobode, enakosti in solidarnosti. Gre za plemenite vrednote, ki pa niso nikoli varne; zanje se je treba vedno boriti, tako v Italiji kot v Sloveniji. V iskanju rešitve iz krize nadaljnji odstop suverenosti, ki bo potreben, "ni zgolj prenos pravic na središča odločanja, pač pa predstavlja razvoj v smeri skupnega demokratičnega povezovanja - zlasti na gospodarskem, fiskalnem in bančnem področju - prepreči nazadovanje Evrope in ji zagotovi vlogo ključnega akterja v svetu. Dejal

poudarimo temeljno in univerzalno vrednoto miru, ki jo tako dobro opisuje vaš veliki pesnik France Prešeren v slovenski himni". Italijanski predsednik je med sijajne osebnosti slovensko-italijanskih odnosov uvrstil Cirila Kotnika, jugoslovanskega diplomata slovenske narodnosti in starega očeta italijanskega politika Walterja Veltronija. Kotnik je kot veleposlanik Jugoslavije v Vatikanu zelo pomagal italijanskim antifašistom in rimskim Judom in postal simbol človeške

Havel in za njim avstrijski predsednik Thomas Klestil. Obisk predsednika Napolitana je vseboval še sestanek s slovenskim premierjem Janezom Janšo. Njun pogovor je temeljil na izrazito političnih tematikah, zlasti na sedanjem stanju EU. Sogovornika sta pozitivno ocenila sklepe zadnjega Evropskega sveta, ki so usmerjeni tako v krepitev rasti kot v nadaljnjo stabilizacijo javnih financ držav članic. Premier Janša je italijanskemu predsedniku predstavil aktualne gospodarske razmere v Sloveniji ter napore vlade, usmerjene k izboljšanju slovenskega poslovnega okolja za tuje neposredne investicije. Govor je bil tudi o manjšinski politiki obeh držav. Napolitano je pohvalil odnos Slovenije do italijanske skupnosti. Premier Janša pa je predstavil interese slovenske skupnosti v

solidarnosti. Predsednik DZ Gregor Virant je pred govorom italijanskega predsednika poudaril, da je Sloveniji in Italiji v preteklih desetletjih uspelo odstraniti politične ovire, tokratni visoki obisk italijanskega predsednika, ki se ujema z 20. obletnico vzpostavitve diplomatskih odnosov med državama, pa te odnose krepi. Spomniti velja, da je predsedniku Napolitanu pripadala čast, da je kot prvi predsednik tuje države na državnem obisku nagovoril slovenske poslanke in poslane: pred njim sta v drugih okoliščinah to že storila češki predsednik Václav

Italiji ter izrazil upanje, da bo italijanski predsednik tudi v prihodnje nudil podporo pozitivni obravnavi vprašanih, povezanih s položajem slovenske manjšine v Italiji. Pred tem se je Napolitano v mestni hiši sestal z ljubljanskim županom Zoranom Jankovičem. Italijanski predsednik in njegova soproga Clio sta se ob tej priložnosti vpisala v knjigo gostov. Po pogovorih se je od Napolitana ob koncu njegovega obiska slovesno z vojaškimi častmi na letališču Jožeta Pučnika poslovil gostitelj, predsednik republike Danilo Türk.

Pismo uredništvu

Glede zapisa o Vseslovenskem srečanju v Državnem zboru

Objavljamo pismo uredništvu glede XII. Vseslovenskega srečanja Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki ga je deželni tajnik SKGZ prof. Livio Semolič poslal našemu časopisu. Iz zapisa smo odstranili samo in izključno stavek, ki se na zelo žaljiv način dotika dostojanstva novinarja, ki je poročal o dogodku v Državnem zboru, Semoličevemu pismu pa z vsebinskega vidika prav nič ne odvzema.

JUP

"Spoš. uredništvo, posredujem vam nekaj misli s prošnjo po objavi. Hvala. S posebnim zanimanjem sem prebral vaš dolg in izčrpen prispevek o vseslovenskem srečanju Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki je bilo v državnem zboru na temo medgeneracijskega dialoga. Žal letos se nisem uspel udeležiti tega nadvse zanimivega posveta in prav zato sem bil toliko bolj pozoren na medijsko poročanje za-

to, da bi dobil čimbolj popolno informacijo o dogodku, posegih in temah, ki so bile obravnavane. Še toliko bolj sem bil seveda zainteresiran spoznati vsebino razpravljavcem, ki so prišli iz našega prostora, saj se prav s predstavniki naše skupnosti v Italiji redno soočam v iskanju prepotrebnih sintez in skupnih stališč v vsakdanji dialektiki. Menim, da s podobno radovednostjo so tudi ostali bralci Novega glasa pozorno prebirali vaš skoraj dve polni strani dolg pispevek v katerem so bili citirani številni domači in tuji razpravljavci, med temi tudi predstavnika naših dveh krovnih organizacij ter stranke Slovenske skupnosti. Iz daljšega poročila, kjer sta bila posebno izpostavljena posega predsednika Sso Draga Štoke in goriškega tajnika Slovenske skupnosti Julijana Čaudka sem spoznal kaj menita predstavnika starejše in srednje generacije o temi medgeneracijskega dialoga.

Žal pa je povsem izostalo poročilo predstavnika mlajše generacije Martina Lissiacha, sicer člana Skgz, tako, da številni bralci Novega glasa so bili prikrajšani za tisti del vsebine, ki bi verjetno zaokrožila pogled iz našega prostora na to zelo pomembno temo. (...) Sicer niti na misel mi ne pride, da bi vzel v poštev kakšno vrsto kvazi censure, saj popolnoma verjamem v novinarsko etiko in deontološko poštenost častnikarjev Novega glasa, ki v svojem poročanju skušajo vedno zaobjeti celotno pluralno razvejanost zamejske stvarnosti ne, da bi pri tem prikrivali ali zanamirali nobenega, seveda niti članov krovne organizacije Skgz. Prisrčen pozdrav.

prof. Livio Semolič
Deželni tajnik Skgz

Post scriptum: Sicer bi ocenil kot manjši spodrslija dejstvo, da Novi Glas ni namenil niti vrstice deželnemu kongresu Skgz....."

Poseg Karen Ulian na Vseslovenskem srečanju v Ljubljani

"Imamo veliko energije in volje do dela"

Ob XII. Vseslovenskem srečanju Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki je bilo v dvorani Državnega zbora v Ljubljani, v četrtek, 5. julija, je v dvorani Državnega sveta sočasno potekalo zasedanje predstavnikov mlajše slovenske izseljeniške generacije. Tistega dne so tudi mladi iz zamejstva prispevali k ustanovitvi 1. slovenskega mladinskega parlamenta. Med njimi je bila tudi Karen Ulian, predstavnica SSO, ZSKP, PD Vrh Sv. Mihaela. Njen poseg objavljamo v celoti.

Spoštovani, lep pozdrav v imenu mladih Slovenk in Slovencev v Italiji. Naša slovenska manjšina se, tako kot druge manjšine v Evropi, vsak dan sooča s težavami asimilacije in demografskega padca. Glavni cilj, ki ga moramo dan za dnem vztrajno zasledovati, je zato spodbujanje narodne identitete in samozavedi vsakega posameznika. Večkrat pa se sprašujemo, ali smo in ali bomo mi mladi zamejci sposobni to nalogo izpeljati ter posredovati slovensko kulturno dediščino in identiteto naslednjim rodovom. Veliko mladih je žal izgubilo tisto medgeneracijsko družinsko povezavo, ki je bila toliko let temelj ohranjanja slovenske kulture. In ko govorimo o kulturi, ne moremo iti mimo jezika, ki se najbolj razvija prav v domačem krogu. Družina je prvi prenašalec narodne kulture. Že od rojstva ali še prej je slovenščina v družinah temeljnega pomena za nadaljnje odkrivanje in utrjevanje slovenske narodne zavesti.

Sama izhajam iz družine, v kateri so vedno govorili, delali in peli v slovenskem jeziku. Za to sem hvaležna svojim staršem in seveda tudi starim staršem, ki so z nami živeli. Prepričana sem, da družina zmora več kot katerikoli učitelj, saj je prvi zgled za doščajočega otroka: posreduje mu življenjske izkušnje, pozornost, vero, predvsem pa ljubezen do jezika in domovine. Poleg družine vpliva na razvijanje narodne identitete tudi okolje, v katerem živimo, ki je povezano s šolo, z organizacijami in društvi, ki dajejo otrokom možnost izoblikovati celovito razumevanje slovenskega sveta in spodbuditi osebno rast.

Slovenska šola seveda pripomore k temu, da otrok razvija svoje sposobnosti na raznih področjih v slovenskem jeziku. Pridobljene sposobnosti pa mu ne bodo veliko služile, če jih ne bo uporabljal v okolju, kjer živi. In zato so naše slovenske organizacije in društva tako pomembni. Od nas vseh zahtevajo veliko dela, truda, potrpljenja in vztrajnosti, a dajejo obenem tudi veliko zadoščenja. Zato je zelo pomembno, da družina, v kateri otrok raste, vidi v slovenskem društvu ne samo možnost t. i. "varstva" ali "zapolnjevanja časa", ampak najprej vzgojno-socialni trenutek, ki ga ima.

Na začetku je prav, da otrok sledi navodilom, vendar mlad človek potrebuje in bi moral začutiti, da ima v društvu tudi priložnost, da sam razvije svojo ustvarjalnost in kritične poglede, ne pa, da jih zgolj sprejema. Zato je treba posebno pozornost nameniti

ti pobudam za vključevanje mladih v kulturno dejavnost. Naša društva, ki so stebri, na katerih sloni kulturno delovanje naše skupnosti, se soočajo s to realnostjo:

nekatere so to razumela in so zelo uspešna, druga se morajo na to še privaditi. Stvar je pač v tem, da je bilo nekoč včlanjevanje mladih v slovenska društva skoraj samoumevno. Danes pač, žal, tega ni več. Zato je še toliko bolj potrebna in pomembna medgeneracijska komunikacija.

Od nekdaj smo mladi težili k modernejšim izzivom in pristopom. Zato je treba bolj kot kdajkoli prej usklajevati in pripravljati mlade tudi na tradicionalno kulturno udeleževanje in ustvarjanje; to so lahko pevski zbori, ljubiteljsko gledališče, sodelovanje pri vaških prireditvah in praznikih. Mladi sami tega ne zmoremo in potrebujemo izkušnje starejših generacij. Vendar včasih opažamo, da te izkušnje želijo biti pravila in količki, ne pa samo nasveti. To včasih utesnjuje pričakovanja in tudi same pobude nas mladih. Posledica tega je včasih beg v novo, na prvi pogled svobodnejše življenje. Tako se dogaja, da po študiju v tujini išče mladi človek tudi zaposlitev v tujem okolju. Oddalji se od domačih, zapusti rodni kraj, in čeprav včasih melanholičen, se ne bo rad vrnil nazaj.

Čas, v katerem živimo, se stalno spreminja, tako kot se mi sami spreminjamo. Še posebej v zadnjih tridesetih letih se so stvari tako hitro spreminjale ne le iz leta v leto, ampak iz dneva v dan, predvsem na tehnološkem in znanstvenem področju, da sta kultura in narodna identiteta ponekod, predvsem pa pri narodnih manjšinah, stopili na nižjo stopničko vrednot. Mi mladi, ki se udeležujemo v slovenskih organizacijah in društvih, si želimo, da bi ti dve vrednoti prišli spet na dan ne kot zastarela in zaprašena knjiga na podstrešju, ampak kot nekaj neprecenljivega in pomembnega za življenje vsakega izmed nas. Ker pa smo mladi, si želimo ta cilj izpeljati skupaj s starejšimi generacijami, a z novimi in inovativnimi pristopi.

Doseči ta cilj seveda ni lahko, še manj pa usklajevati ustaljene metode dela prejšnjih generacij z današnjimi. V sebi imamo veliko energije in volje do dela, zato bomo te naše želje skušali uspešno uresničevati. Pri tem seveda nam morajo stati ob strani najprej naši starši, naše organizacije in društva, a tudi naša domovina Slovenija ne sme pozabiti na nas, ki živimo in rastemo izven meja matične države, da bomo lahko še vedno spodbujali in ohranjali narodno in jezikovno kulturo slovenskega naroda.

Povejmo na glas

Storiti bi morali veliko dejanje

Ker tega nismo storili prej, bi morali storiti sedaj v času krize in sprejemanja varčevalnih ukrepov. Sedaj bi morali storiti veliko dejanje in veliko dejanje je etično dejanje, je podpora tistim, ki so pomoči potrebni, je podpora vsem tistim, ki živijo na pragu revščine ali celo znotraj nje. Prav sedaj, ko se življenjska raven znižuje, in to toliko bolj vseh tistih, ki so je bili že prej deležni v premajhni meri, prav sedaj bi morali kot družba dokazati, da smo sposobni resnične človečnosti, ki ne živi v strahu zgolj zase, ampak se spomni tistih, ki so v največji stiski. Podatki namreč govorijo zelo jasno, da živi v Evropski uniji okrog 16% prebivalstva na robu revščine, ali ji gleda iz oči v oči. To dejstvo je za razviti svet dobesedno sramotno in samo čuditi se je mogoče, da ga sprejemamo in dopuščamo kot nekaj samo po sebi umevnega in torej nikakor ne problematičnega. Vsak čisti prebivalec Evrope, ali poenostavljeno rečeno vsaka šesta evropska družina, živi na socialnem dnu, ne da bi kdo pričel biti plat zvona, rekoč, da gre za nevzdržno stanje, ki priča o šibki družbeni pravičnosti in ravno tako šibki solidarnosti. K temu je treba dodati še, da se število socialno ogroženih v času sedanje krize povečuje in da se brez močnih ukrepov, brez etičnih družbenih dejanj, v nobenem primeru ne more zmanjšati. Kdo bo rekel, kaj pa je sploh mogoče storiti, kako naj dvignemo z družbenega dna ali odmaknemo od obrobja na tisoče in tisoče slabše stoječih, saj bi to stalo ogromne milijarde, zaradi česar bi se

naša ladja potopila in ne samo puščala vode. Že približen izračun pa pove, da temu ni tako in da etika dosti bolje vidi resničnost kot pa strah pred tem, da bi morali kaj dati. V Italiji je na pragu revščine ali znotraj nje 3,5 milijona družin oziroma točno šestina. Ker so v teh družinah upokojeanci s pokojnino manjšo od 500 evrov, pa nezaposleni in tisti, ki imajo delo le za določen čas, da ne govorimo o mladih, ki so življenjsko praktično zaustavljeni, bi vsaka takšna družina živila bistveno bolje z npr. 400 evri dodatnega mesečnega prispevka. Pa naj pomeni to 4000 evrov letno, pri čemer izračun ni težak. Za 3,5 milijona družin v stiski bi bilo potrebnih 14 milijard evrov. Ob premetavanju z mnogimi večjimi vsotami zdaj sem zdaj tja to nikakor ni previsoka cena za res veliko dejanje, za zgodovinsko dejanje človečnosti, ki bi v tem času spremenilo vso našo miselnost in s tem prihodnost, in to v dobrem smislu. Toda tovrstne etične hrabrosti ni in ni, kot da ni uresničljiva. O pač, zgled zanjo je ameriški predsednik Obama, ki je po dolgotrajnih naporih izobil zdravstveno zavarovanje za 31 milijonov ljudi, ki ga prej niso imeli. Storil je veliko dejanje kljub silovitim in skrajno nečastnim odporom ter dokazal, da je mogoče nekaj zares napraviti prav za odrinjene ljudi in jim ne samo omogočiti dostojno zdravljenje, ampak jim tudi podeliti temeljno dostojanstvo, ki je sveta pravica vsakega človeka.

Janez Povše

LJUBLJANA Zasedal je 8. zbor Svetovnega slovenskega kongresa

Za ugled slovenstva in slovenske države v svetu

V soboto, 7. julija, je zasedal zbor Svetovnega slovenskega kongresa. To je že 8. zbor po vrsti, zasedanje samo pa je potekalo v kongresnih prostorih v Ljubljani. Društvo Svetovni slovenski kongres je bilo ustanovljeno junija leta 1991 takoj po osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije in predstavlja združenje Slovencev in njihovih organizacij ter

ve, ki jih Kongres organizira že celih 10 let; z njimi polni praznine v skupnem slovenskem telesu. Te prireditve namreč predstavljajo enkratno možnost, da se srečujejo strokovnjaki iz domovine in tujine, vzpostavljajo znanstvene, strokovne, podjetniške in druge odnose za sodelovanje med Slovenci ter nudijo priložnost za širše razmisleke o prihodnosti Slovenije. SSK orga-

Taborih slovenskih otrok po svetu in v Dragi mladih. V sklopu galerijske dejavnosti je bilo organiziranih kar 10 razstav umetnikov slovenskega rodu, izpeljani so bili številni obiski in povezave s slovenskim obrobjem ter veliko drugih projektov. To je le bežen pregled delovanja Kongresa, ki pa zgovorno priča o vsestranski skrbi, ki jo to naše društvo namenja

tudi spremembo 12. člena statuta in izvolitev novih organov. Tudi ožji upravni odbor, ki ga po navadi sestavljajo člani raznih Konferenc, v glavnem iz Slovenije, Italije, Nemčije, Avstrije in ZDA - te so namreč najbolj delavne -, je bil deležen nekaterih menjav. Za predsednika Kongresa je bil potrjen dr. Boris Pleskovič, potrjena sta bila tudi dva dosedanja podpredsednika, in sicer Marjan Terpin, odgovoren za stike z Evropo, in dr. Karlo Bresciani, odgovoren za finance. Ožji upravni odbor sestavljajo še trije podpredsedniki, po en član iz Nemčije, Avstrije in ZDA. V častnem razsodišču sedi še član Konferenca za Italijo pri SSK, Dominik Humar. Triletno delovanje Kongresa in deloma obnovljena sestava organov SSK sta bila prikazana javnosti na tiskovni konferenci, ki je potekala v četrtek, 12. julija, v prostorih SSK. Te konference se je udeležilo kar osem agencij, kar je spet lep dokaz prepoznavanja in delovanja SSK znotraj slovenskega prostora.

Svetovni slovenski kongres uživa velik ugled tako v Sloveniji kakor tudi med rojaki po svetu, civilna družba upošteva in ceni vsa njegova prizadevanja in ves trud, ki je s temi povezan. Zaradi svojih daljnovidnih projektov je bil SSK že večkrat deležen javne pohvale samega predsednika Slovenije dr. Danila Türka kakor tudi članov slovenske vlade, s katerimi tako rekoč dela v sozvočju, ko gre za probleme Slovencev iz zamejstva in zdomstva. In prav to nalaga vsem novoizvoljenim članom SSK še večjo odgovornost.

KB

Misli msgr. De Antonija pri maši za žrtve krize Ekonomija je v krizi, ker je v krizi pogled na človeka

Družba drvi vedno hitreje. Kot vrtiljak, ki se stalno vrti in se ne ustavi... Nekateri odločijo, da stopijo z njega... "To so smrti, ki obtežujejo ramena vseh. Življenje so si vzeli zaradi krize in človeške krhkosti,

osvobojeni so krivde". Težke in dramatične, pa tudi polne iskrene bližine in toplega sočutja so bile besede, ki jih je apostolski administrator goriške nadškofije msgr. Dino De Antonij izrekel prvo soboto v juliju v oglejski baziliki, kjer je daroval mašo in molil za žrtve gospodarske krize in za njihove sočloveke. Odmevni dogodek, ki mu je sledil posvet, so organizirali v sodelovanju z zvezo obrtniških podjetij Confartigianato Imprese iz Furlanije Julijske krajine in Veneta.

Pri svetem obredu so se zbrali, je dejal msgr. De Antonij v homiliji, da bi v težkem trenutku prisluhnili besedi upanja, preko katere Bog odpira obzorja luči in deluje vedno, tudi v času, ko se podira vse to, kar je človek postavil. Za kristjane in vse podjetnike je namreč napočil čas, da "zopet sestavijo fragmente sveta, ki je počil". Družba, ekonomija in delo za kristjana niso izključno posvetna področja, temveč prostor, ki ga morajo oplajati z duhovnim bogastvom evangelija. Cerkev ni nikdar brezbržna do kakovosti

življenja oseb, do njihovih delovnih razmer; čuti dolžnost, da skrbi za človeka in okolja, v katerih živi in proizvaja, da bi bili vedno bolj pristno človeški. Vsakdo naj si na svojem področju prizadeva, da bi ovrednotil

najplemenitejše vidike človeške osebe: čut dolžnosti, sposobnost razdajanja in žrtvovanja, solidarnost, spoštovanje potrebe po počitku ter telesni in duhovni oživitvi. Za uresničitev bolj pravičnega in človeškega sožitja so potrebni dostojanstvo osebe, iskanje skupnega dobrega, poštenost in prozornost, zaščita okolja, spodbujanje solidarnosti.

Ekonomsko-finančna kriza s svojimi nepričakovanimi posledicami postavlja obrtnike in male podjetnike pred težke izzive, s katerimi naj se soočajo z globokim in prenovljenim čutom za odgovornost. Ker je v temeljih gospodarskih težav moralna kriza, je nadvse potrebno, da imajo etične zahteve prednost pred vsemi drugimi. Potrebno je poseči v korenine krize, spet odkriti duhovne vrednote, iz katerih se porajajo zamisli, načrti in dela. Kot piše sveti oče Benedikt XVI. v encikliki Caritas in veritate, "moramo z realizmom, zaupanjem in upanjem prevzeti odgovornosti, h katerim nas kliče svet, ki potrebuje globoko kulturno prenovo in ponovno odkritje osnovnih vrednot, na katerih bi gradili boljše prihodnost". V takem etičnem okolju naj sodelujejo družina, šola, sindikat, politični, kulturne in civilne ustanove. Na poseben način naj imajo pri srcu mlade, ki skušajo graditi svojo prihodnost z upanjem in velikodušnostjo, pri tem pa pričakujejo od odraslih tehtne zglede in resne predloge.

/ stran 7

Tiskovna konferenca SSK 12. 7. 2012 - Miroslav Polzer, Marjan Terpin, dr. Boris Pleskovič, dr. Carlo Bresciani in dr. Edvard Kobal

skupnosti, deluje v javnem interesu na področju kulture in znanosti ter na drugih področjih v korist povezanosti vseh Slovencev, s posebnim poudarkom na ohranjanju in krepitvi slovenstva in slovenskega jezika, na spodbujanju kulturnih, znanstvenih in drugih vezi. Kot organizacija civilne družbe se Kongres med drugim zavzema za demokratično, pravno in socialno odprto državno ureditev, za ugled slovenstva in slovenske države v svetu, za spoštovanje narodove kulture in zgodovine, za popravilo krivic iz preteklosti, za zaščito pravic državljanov Slovenije in Slovencev v zamejstvu in po svetu. Poročilo o delovanju, ki ga je pripravila glavna tajnica Kongresa Sonja Avguštin, je zajemalo obdobje treh let. Zelo bogato in pestro delovanje je spet pokazalo, kako so potrebne za celotno slovensko skupnost priredit-

nizira že deset let konference slovenskih zdravnikov iz sveta in Slovenije, slovenskih znanstvenikov, gospodarstvenikov, pravnikov, glasbenikov in arhi-

Slovcem v tujini. Priča tudi o tem, da je upravni odbor SSK aktiven in da je osebje, zaposleno v Kongresu, strokovno in kakovostno na višku. Tudi finančno

Delovno predsedstvo VIII. zbora SSK - Prof. dr. Dušan Povh, prim. Majda K. Zbačnik, dr. med., dr. Carlo Bresciani in Sonja Avguštin

tektov. Že v mesecu juliju je na vrsti konferenca mladih raziskovalcev, oktobra pa bo konferenca slovenskih novinarjev. Moramo omeniti tudi druge dejavnosti, ki jim Kongres namenja veliko pozornosti, to so strokovni posveti *Ko ni več meja* in pa *Večeri iz Kongresa*; teh je bilo v zadnjih treh letih kar 24. Skrb Kongresa za mladino se izraža v

poročilo je pokazalo, da je kljub skromni bilanci le-ta primerljiva malemu družinskemu podjetju, to dejstvo nikakor ne omejuje društvenega delovanja; v upravnem odboru vlada složnost v duhu prostovoljnosti, čeprav v različnosti idej, večkrat tudi v gledanju na sedanjost. Dnevni red 8. zbora Svetovnega slovenskega kongresa je obsegal

morskim izseljencem ter se ob polomu argentinske države vrnila z družino na kraško zemljo svojih prednikov. Koordinator Ivo Jevnikar je prisotnim razgrnil politično, kulturno, družbeno, zgodovinsko organiziranost Slovencev v Italiji, predsednica skupine Mladi za mlade (tržaški del mladih SSK) Tanja Perić je spregovorila o njihovem delu

Simčič, in sicer o strukturi slovenskega šolstva in glasbenega pouka v Italiji, tako pomembnega za narodno homogenost in prihodnost slovenske identitete našega prostora. Prišli so se nam še ravatelj šentjakobskega didaktičnega ravnateljstva Marjan Kravos ter učitelj in kulturni delavec Aleš Breclj, ki se je kot njegovi bratje in sestre rodil v Buenos Airesu in družini glasbenika Ivana Breclja.

Sončna nedelja se je nadaljevala z obiskom Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, kjer je skupino vodila predsednica Franka Žgavec, novinarka Erika Jazbar pa je skupino popeljala po goriškem mestu. Ravno prav, da so se povzpeli v Goriška Brda do Števerjana, kjer so obiskali veliki finale 42. Festivala narodno zabavne glasbe. Argentinci so na slavnostnem odru zapeli Kremzarjevo himno "Slovenija v svetu", kanadski rojaki pa domoljubno pesem "Naš

skupni dom" Milana Vinčeca, nakar so se vračali v Ljubljano novim izkušnjam naproti. Ob tej priložnosti sta obe skupini izdali lični publikaciji z zapisi in mnenji slovenskih šolarjev čez lužo. Potem ko so že obiskali 19. tabor Slovencev po svetu ob 20. obletnici društva Slovenija v svetu na Veliki planini ter spoznali številne kraje slovenske kulture, bodo slovenski maturantje iz Argentine in Kanade v jutranjih urah nadaljevali z Mladinsko poletno šolo slovenskega jezika za Bežigradom, čaka pa jih med drugim tudi dvodnevni vzpon na Triglav. Če smo prisluhnili besedam Francija Žnidarja, predsednika tamkajšnje krovne organizacije Zedinjena Slovenija, so vtisi prisotnih močni in pozitivni. Pred dnevi je Žnidar kot predstavnik Argentine prisostvoval občnemu zboru Svetovnega slovenskega kongresa, kjer je Slovence v Italiji predstavljal Marjan Terpin. Ne moremo poročati o bistvenih spremembah, prišlo je do potrditve ekipe Borisa Pleskoviča. Misli simpatične družbe zdornih vrstnikov so jasne: neločljivo nas združujeta slovenski jezik in kultura. Te vrednote ostajajo naša prioriteta.

Jernej Šček

Maturanti iz Argentine in Kanade v naših krajih

Spoznajajo slikovito rodno zemljo

V kako lepih, slovenskih krajih živimo, se često zavedamo šele, ko jih moramo predstaviti tujim gostom. V nedeljo, 8. julija, smo imeli v zamejstvu srečo, da so nas obiskali mladi iz daljnih krajev, s katerimi pa smo zelo blizu: Slovenci so, kakor mi, morda drugače, a presunljivo sorodno.

V naših krajih so se mudili maturanti in maturantke iz Argentine in Kanade med sedemnajstim in osemnajstim letom starosti. Že teden dni spoznavajo rodno domovino na poletni šoli slovenskega jezika v Ljubljani, številnih kulturnih in zgodovinskih izletih, čakajo pa jih še pol meseca natrpanih obveznosti, obisk sorodnikov, srečanja in seveda učenje. 41 dijakov s štirimi voditelji, ki prihajajo iz Buenos Airesa in Bariloča na jugu, sledi projektu Rast 2012, torej slovenskemu

srednješolskemu tečaju ravnateljja Marka Bajuka. Iz Toronta je priletelo 14 dijakov in 2 vzgojiteljici, ki se ob sobotah družijo na slovenski šoli župnije Brezmadežne v prestolnici kanadske pokrajine Onta-

nikom Ivom Jevnikarjem in uslužbenko Lučko De Luisa. "Zamejski dan" se je v jutranjih urah začel s kopanjem v Seslanskem zalivu, od koder so se za kosilo umaknili v okrepčilno senčko kmetije Pi-

rio. Tudi letos je za prijateljsko srečanje in enodnevno spremljevanje poskrbela Knjižnica Dušana Černeta iz Trsta s predsed-

pan/Klarič v Mavhinjah. Ni naključje, da smo kraške dobrote okušali v osmici pri Rudiju Klariču in Adriani Pipan, saj sta se rodila v Argentini pri-

(npr. lanskoletni CD o vidni dvojezičnosti) ob prisotnosti goriškega kolege Ivana Rustje. Besedo je prevzel še direktor urada za slovenske šole Tomaž

no zabavne glasbe. Argentinci so na slavnostnem odru zapeli Kremzarjevo himno "Slovenija v svetu", kanadski rojaki pa domoljubno pesem "Naš

OGLEJ Praznik zavetnikov sv. Mohorja in Fortunata

“Tu, v Ogleju je naš dom!”

“Izjemno veseli smo, da smo danes v Ogleju, za res veselo prihajamo sem že leta in leta, končno je tu naša prva Cerkev, od tod smo Slovenci prejeli krščanstvo in kulturo, s škofom Metodm prideva vsako leto na praznik zavetnikov oglejske bazilike in goriške nadškofije sv. Mohorja in Fortunata. In vi niti ne veste, koliko cerkva imamo mi, posvečenih tema dvema velikima oglejskima krščanskima mučencema!” je bil radosten koprski škof dr. Jurij Bizjak, ko je odgovarjal kolegu Francescu Dal Masu, ki ga je tik pred slovesnim bogoslužjem v četrtek, 12. julija, prosil za izjavo za italijanski dnevnik Avvenire.

Navezanost na Oglej in oglejsko krajevno Cerkev je z besedami:

Foto JMP

bo, gospodarstvo, kulturo, socialno življenje, vse. Zdi se, kot da bi

našega krščanstva”!

Dosedanji goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, ki je v Ogleju, tako kot je to počenjal vedno, pozdravil navzoče tudi v slovenskem jeziku, je v svojem pozdravnem nagovoru podčrtal predvsem dejstvo, da je novi goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Ma-

dobni družbi nemalo težav, a je še bolj res, da Bog krščenim daje milost vere in pomoč. Prav to moramo kristjani na novo odkriti”!

Med mašo so pevci in somaševal-

ci govorili in peli v treh jezikih današnje oglejske Cerkve, italijanskem, furlanskem in slovenskem. Slovenske duhovnike je zastopal pri somaševanju msgr. Oskar Simčič, novogoriško dekanijo g. Aleš Rupnik, sicer pa nas je bilo pri maši slovenskih vernikov zelo malo, dejansko premalo, da bi

Apostolski nuncij Fulvio Bernardini (foto JMP)

“To je pravzaprav naša mati”! javno izrazil tudi avstrijski škof Maximilian Aikhen iz Linza, ki je tudi prišel k slovesni maši v starodavno oglejsko baziliko, kakor so prišli tudi vsi škofje iz naše dežele, kot tudi apostolski nuncij Svetega sedeža v San Marinu in Italiji msgr. Fulvio Bernardini, ki je tudi vodil somaševanje škofov v Ogleju. Beneški patriarh Francesco Moraglia je prišel v Oglej zato, ker se kot najvišji dušni pastir celotnega severovzhoda Italije še kako zaveda pomena Ogleja za ves naš prostor in ima ves namen prav oglejsko Cerkev postaviti v središče tako imenovane nove evangelizacije: “Vstopamo v leto vere, leto, ki bo v Cerkvi posvečeno poglobitvi naše krščanske vere, in mi, ki smo otroci oglejske Cerkve, moramo poglobiti naš odnos do naših korenin. Oglej je tudi danes še kako pomemben za vse nas kristjane, vrniti se moramo k izviru žive vode, h Kristusu, in to še posebej v času današnje vespolne krize, ki je zajela druž-

človek v sedanji družbi izgubil na obzorju Boga in takrat, ko nekdo izgubi Boga, izgubi tudi samega sebe. Vse kaže, da smo sedaj v zoro-

Dr. Jurij Bizjak (foto JMP)

lo težavnih razmerah, saj ne politika ne gospodarstvo in ne financa ne najdejo pravih rešitev za izhod iz krize, v katero so pahnjene predvsem družine. Prav zato se moramo vrniti h koreninam

ria Redaelli “sin milanske krajne Cerkve in vse tako kaže, da je sveti oče Benedikt XVI. hotel z njegovim imenovanjem spet poudariti tesno povezanost med oglejsko in milansko Cerkvijo, saj so vezi med Oglejem in Milanom zelo stare, pomislimo samo na svete Ambroža, Valerijana in Kromacij”! Msgr. Dino De Antoni je med svojim nagovorom tudi podčrtal, da se je zavestno odločil za izbiro apostolskega nuncija za glavnega somaševalca in prav msgr. Bernardini je v svoji pridigi lepo naglasil živo aktualnost oglejskih učencev, kristjanov, ki so dali svoje življenje za pričevanje evangelija, kot je tudi zatrdil, da “greh ne bo zmagal, saj je že res, da ima kristjan danes v so-

lahko na dolgi rok še naprej upravičevali slovenščino pri bogoslužju. Če se namreč sami odreka mo svojim koreninam, nam jih nihče ne bo odkrival in negoval. To velja tako za slovenske vernike kot tudi za slovenske duhovnike, ki jih je v Ogleju iz leta v leto manj, žal. Pred slovesnim bogoslužjem so predstavili 15. knjigo iz zbirke Očetje Ogleja (Corpus Scriptorum Ecclesiae Aquileiensis, založba Citta' Nuova), gre za še en pomemben doprinos k poznavanju korenin našega krščanstva. Izšla so namreč dela oglejskega opata Evgipija, prevedena v italijanščino, in msgr. De Antoni je na predstavitvi v Rimski dvorani pravilno poudaril, da si srčno želi, da bi čim prej izšlo še preostalih pet knjig in bi bila tako zbirka z dvajsetimi zajetnimi knjižnimi enotami zaokrožena.

Jurij Paljak

Vsakoletno škofijsko romanje v Lurd 2012

Globoka doživetja pri Materi Božji

Tudi letos smo od 23. do 29. junija poromali z Unital-sijem v Lurd k Materi Božji, saj nas Ona vedno pričakuje ne glede na to, ali smo tam vsako leto ali prvič. Kot vedno smo ji nesli veliko romarsko svečo v zahvalo, da nas je srečno pripeljala do svojega svetišča. Naš vlak je bil res pisane barve narodnosti in kultur. Z nami so romali Slovenci, Bolgari, Furlani, Italijani in tudi verniki nemške manjšine iz Bocna.

pa v cerkvi sv. Jožefa, in dvakrat slovenski križev pot, enega za bolnike, drugega za slovenske romarje. Ogledali smo si Bernardikine poti, muzej, baziliko rožnega venca, mozaike p. Rupnika in tudi nov muzej, v katerem so vse dokumentacije čudežno ozdravljenih ljudi; tu deluje “Burro Medical Center” pod vodstvom glavnega zdravnika De Francisisa. Vsak dan so bile maše, pa tudi procesijo s svečkami smo imeli. Neka-

Letošnje romanje je potekalo pod geslom *Moliti rožni venec z Bernardko*. Zato smo vsi dobili v spomin desetko rožnega venca v petih barvah. Skupina iz Ljubljane pa je pod mentorsko roko gospe Tanje Oblak izdelala klekljan prt, ki so ga podarili glavnemu svetišču v Lurdu. Pri izdelavi tega prta je sodelovalo več kot petsto klekljaric iz več kot sto mest iz številnih držav, s štirih svetovnih celin. Že isti popoldan je bil med evharistično procesijo prt na oltarju; sam Gospod v monštranci je stal na njem.

Res dosti doživetij je spremljalo naše romanje. Imeli smo dve slovenski maši, eno v votlini, drugo

terim je uspelo se okopati v lurski vodi. Vsak je odnesel domov nekaj lepih občutkov.

Za nas štandrece je v velik ponos in veselje, da nas spremlja vsako leto skupina mladih fantov, ki se kot prostovoljci potrpežljivo in navdušeno vozijo v Lurd pomagat. Čeprav se vračajo domov utrujeni, so zadovoljni in oblubljeni, da se bodo naslednje leto vrnili. To nam je vsem v spodbudo in ponos, ker se pač o mladih večkrat veliko slabega sliši in piše. Prav je, da lahko beremo tudi, kako so mladi, dobri in pridni fantje pripravljeni pomagati bližnjemu.

Joana

Klekljan prt za oltar v Lurdu Umetnina z veliko simbolno vrednostjo

Kot že piše v gornjem članku, so slovenski romarji, ki so se letos pod vodstvom bolniškega duhovnika Mira Šlibarja že sedemč pridružili goriškim romarjem, ponesli v Lurd simbolične darove: poleg omenjenega klekljanega oltarnega prta še mašni plašč, albo, štol in ročno izdelane sveče. Posebno umetniško in simbolno vrednost ima klekljan prt, ki je sešit iz 584 koščkov čipk; izdelale so jih klekljarice iz več kot stotih mest iz številnih držav. V več kot pet tisoč ur dela je vklekljanih ogromno molitev, življenjskih zgodb, prošenj in zahval Mariji tudi iz oddaljenih dežel, kot so Argentina, Avstralija, Japonska, Nova Zelandija idr. Gre za pravi simbol povezanosti in sodelovanja med različnimi državami in narodi. Zamisel za prt so dale ljubljanske

klekljarice na pobudo gospe Tanje Oblak, ki na Slovenskem izvaja klekljarske delavnice za otroke in odrasle; na njih prikazuje umetnost klekljanja z namenom spoznavanja in ohranjanja kulturne dediščine. Poseben dogodek za romarje je bil 26. junija, ko je msgr. Metod Pirih imel slovensko mašo pri votlini. Maševal je v novem mašnem plašču, na kamnitem oltarju pa je bil novi prt. Vrhunec romanja pa je bila 27. junija slovesna maša narodov v Pijevi baziliki, pri kateri je somaševalo enajst škofov in nekaj sto duhovnikov različnih narodnosti. Pri darovanju je ga. Tanja Oblak, oblečena v slovensko nošo, v imenu vseh klekljaric predala baziliki prt. Še isti dan zvečer je ta bil na velikem oltarju bazilike, na katerem je bilo izpostavljeno Najsvetejše.

Vi sprašujete, duhovnik odgovarja

Andrej Vontčina

no smilite, ko ste tako oblečeni pri bogoslužju. Smisel bogoslužnih oblik in zakaj je tako? Ne trpite vročine v njih?

Bogoslužna oblačila imajo svoj globoki simbolični pomen, ki se ga bomo prihodnjič dotaknili posamično, tokrat bolj splošno. Na ugovor glede vročine bomo tokrat odgovorili delno. Na Vzhodu in Zahodu so se oblikovala med pozno antiko in 12. stoletjem, postopoma je namreč Cerkev razumela, da se za bogoslužje ne morejo uporabljati delovna

ali vojaška oblačila, saj se mora tudi na zunaj duhovnik pokazati kot posrednik med Božjim in človeškim. Oblečenje spada k pripravi na mašo, od kakovosti katere je v dobršni meri tudi odvisno, kako zbrano in pobožno ter kakovostno bo duhovnik maševal, kakor je lepo opozoril npr. sv. Karel Boromejski. Bogoslužna obleka, ki si jo nadenemo, simbolično predstavlja to, da si duhovnik obleče Kristusa (prim. Gal 3,27). Tudi preko svojega telesa mora duhovnik sporočiti nekaj pomembnega, ljudem in sebi: bil je postavljen pred Boga, da bi opravljal svojo službo. Ali nas ne skrbi, kako se bomo predstavili, kadar smo pred drugimi ljudmi, ki so pomembnejši od nas? Mar za službo Bogu tega ne bomo storili? Kot pravi zgoraj omenjeni Pavlov citat, pomenijo bogoslužne obleke, ki si jih nadenemo, to, da je postal nova stvar, da je poklican k temu, da vrši neko vzvišeno in božansko dejanje, ki tudi sicer v življenju od njega zahteva, da živi sveto, v skladu

z vrlinami, ki jih simbolno predstavljajo posamezna oblačila, ki si jih nadenemo. Hoditi za Kristusom ni lahko. Kristjan, še zlasti duhovnik, redovnik ali redovnica, pa je še bolj poklican k temu, saj ima v tem oziru še veliko, odgovornejšo nalogo. Obleči si Kristusa, pomeni z njim tudi trpeti in potrpeti. Če imamo nekoga radi, nam to ne bi smelo biti težko. K temu se bomo vrnili, ko bomo prihodnjič spregovorili o mašnem plašču. Če se še na kratko ustavimo ob redovnikih in redovnicah, imajo le-ti tudi poletno različico redovnega oblačila, tako da v tem oziru večjih težav ni. So pa to redovna in ne bogoslužna oblačila, ki jih recimo redovniški duhovniki tudi slečejo, preden si nadenejo mašna oblačila, da bi jim ne bilo prevroče. Franciskani in minoriti si včasih celo nadenejo samo kapuco svoje redovne obleke, kadar mašujejo, da je pri maši vidna njihova redovna pripadnost, ne da bi imeli na sebi celotno kuto.

OSEM TISOČINK Goriška Karitas pomaga tudi pomorščakom v pristaniščih

Dragoceno delovanje društva Stella Maris v Tržiču

Vsako leto se obal in pristanišč Italije dotika ogromno tovornih ladij, ki pristajajo in se ustavljajo v pristaniških strukturah, da sklepajo svoje trgovske posle. Velikokrat pa pozabljamo na osebe, ki so prisiljene ostajati na ladjah dolge mesece v posebni obliki osamljenosti, v družbi kolegov in nikogar drugega. Zraven so še oddaljenost od doma in težave pri ohranjanju stikov s svojci zaradi dolgih obdobj na odprtem morju.

Da bi nudili pomoč mornarjem, v mnogih pristaniščih deluje društvo Stella Maris, katerega cilj je prav sprejemanje tistih, ki delajo na morju. Člani društva so prostovoljci, ki stopijo na krov ladij, se predstavijo in vzpostavijo stik z ljudmi, jim razložijo, da obstaja interes tudi zanje. Od meseca aprila Stella Maris deluje tudi v Tržiču in predstavlja - tako kot že v Trstu in kraju Porto Nogaro - tretje operativno središče v naši deželi.

Postopek. "Dela so se začela pred nekaj leti", je povedal referent za projekt Stella Maris v Tržiču Alberto Landri. "V letu 2011 smo pospešili dela in utegnili na intenzivnejši način uresničevati program". Bistveno je bilo sodelovanje s Propeller Clubom iz Tržiča, ustanovo, ki si prizadeva za ozaveščanje na kulturnem področju o spremembah, do katerih prihaja z vidika prevoza in obtoka ljudi. "Septem-

bra lani", je še povedal Landri, "smo po zaslugi omenjenega kluba priredili javno srečanje, na katerem so sodelovali tudi zastopniki občine Tržič, pokrajine Goriška in podjetja Azienda Speciale per il Porto; tako smo lahko naknadno pospešili pobudo ter obenem povečanje občutljivosti in vidljivosti v krajevnem tisku. Ena glavnih ovir, na katere smo naleteli vse od prvih trenutkov, je bila namreč prav osveščanje glede potreb pomorščakov, ki prihajajo v pristanišče: gre za problem, ki ga ljudje ne občutijo; na mornarje niso gledali na osebe s posebnimi potrebami, temveč kot vsi drugi delavci".

Težave pomorščakov. Želimo spomniti, da iz varnostnih razlogov, vezanih na mednarodno zakonodajo, pristanišče ni odprto vsem; mnogi mornarji ne morejo niti zapustiti ladje in stopiti na kopno, ker prihajajo iz držav, ki jim z lahkoto ne izdajajo dovoljenj. Obstajajo tudi posebni problemi, vezani na ladjarje; to je razvidno tudi na območju naše dežele: v tržaškem pristanišču je ladja ostala ustavljena daljše ob-

dobje, ker je ladjar zapustil ladjo, posledično ni mogel stopiti z nje nihče od osebja. Pomorščaki tudi ne morejo stopiti na kopno, če se ladja namerava ustaviti v pristanišču za krajši čas. V takih primerih poseže Stella Maris, ki

Rez traku

želi, da bi ljudje na ladji razumeli, da mesto, kamor so prispeli, ni nekaj oddaljenega in izoliranega, ampak želi biti blizu njihovim potrebam in jih sprejeti.

Usluge. "Na sedežu, ki ga je dodelilo podjetje Azienda Speciale per il Porto", je dodal Landri, "imajo na razpolago računalnike in internet, prek katerega se lahko povežejo z domom,

najdejo novice o lastni državi. Trenutno pripravljamo novo uslugo, da bi imeli na razpolago nekaj mobilnih telefončkov, s katerimi lahko po zelo ugodni ceni kličejo v tujino, da bi tako lahko telefonirali domov. Dodatno uslugo, ki sta jo omogočili občini Tržič in Štaranec, ki sta darovali nekaj koles, predstavlja za pomorščake uporaba le-teh, tako da lahko udobneje pridejo do mestnih središč, ki sta oddaljeni pet kilometrov od pristana".

Pomen prostovoljstva. V tem trenutku so usluge možne s podporo sredstev, ki jih v celoti daje na razpolago škofijska Karitas. Tudi zaradi tega je temeljnega pomena osveščanje med javnimi in zasebnimi ustanovami ter med krajevnim prebivalstvom. Temeljnega pomena je tudi pomoč, ki jo dajejo prostovoljci: trenutno obiskuje osebe na ladjah okrog sedem prostovoljcev, poleg njih se jih je petnajst včlanilo v društvo Stella Maris in je dalo svojo razpoložljivost za drugačne vrste pobud, npr. za osveščanje ljudi. "Prostovoljci so visoko specializirani", je poudaril referent: "Biti morajo polnoletni, dobro morajo poznati angleški jezik, vabljeni so, da obiskujejo formativne tečaje, po katerih prejmejo mednarodno priznanje, ki je potrebno na območjih pristanišč, kjer velja posebna zakonodaja. To potrjuje tudi jamstvo za pristaniške oblasti, da so osebe, ki stopijo na ladjo ali delujejo v tem okolju, na primeren način seznanjene s pravilniki in problemi".

Selina Trevisan
(prev. DD)

Resnična zgodba z grenkim sporočilom

S starostjo gre rakom žvižgat tudi človekovo dostojanstvo

Zanimivo izkušnjo sem dal skozi v preteklih dneh, ko sta me naš župljan in žena prosila za uslugo, saj sta se z neko odvetnico v Vidmu dogovorila za sestanek v zvezi s teto ženinega očeta. Kaj se je tej teti zgodilo? Pred davnimi leti se je iz rodne tolminske župnije odpravila po svetu, skupaj še z nekaterimi drugimi brati je bila nekaj časa tudi v Argentini, potem pa v Čedadu, kjer je živel v svoji hiši. Res je, da je bila nekoliko samosvoja in se prav pogosto ni dobivala s svojimi tolminskimi sorodniki, za pomoč, ki jo star človek vendarle potrebuje, pa se je proti plačilu dogovorila - kot se to pogosto dogaja v Italiji - z nekimi jugovzhodnimi Evropejci. S starostjo pride tudi bolezen, glava tudi ni več prava, zato je socialna služba končno sklenila, da žena zase ni več sposobna skrbeti. Treba je bilo najti oskrbnika zanj in njeno premoženje, zdi se, da predvsem za slednje. Ker pa po zakonu sodišče mora o sodni obravnavi obvestiti samo sorodstvo do drugega kolena, tolminski sorodniki niso bili obveščeni. Naj povem, da to pomeni, da bi bilo sodišče dolžno obvestiti zgolj starše, brate, sestre, sozakonca in morebitne otroke nekoga, žena pa ni poročena. Ljudi, ki so skrbeli za ženo, pa še to proti plačilu, kot smo dejali, sodišče ni imelo za primerne, da bi bili oskrbniki, zato je pač določilo naključno tisto odvetnico, pri kateri smo bili, in sicer je njena

oskrbnica sedaj za nedoločen čas. Pa to še ni vse, ker je imela žena stalno prebivališče v Čedadu, se žena ne sme premakniti iz videmskega sodnega okraja, četudi bi si želela, kar tudi si želi. Njena želja je, da bi umrla v Tolminu in bila tam tudi pokopana, kakor je tudi želja, da bi bila njena oskrbnica hči njenega nečaka, ne pa neka ad-

najprej poklicati odvetnico-oskrbnico, ki bi prosila sodnika, potem pa bi odvetnica in sodnik skupaj šla tisto natančno določeno zadevo iskat v hišo. Če bi hotela le malo na obisk v svojo hišo pa, to nam je jasno povedala odvetnica, sodnik takšni splošni prošnji ne bi ugodil. Hišo pa bodo po smrti gospe tako ali tako prodali, ker je

vokatinja, ki je še videla ni. Odvetnica nam je, karseda diskretno in prijazno, pojasnjevala, da je pač sodišče to sklenilo in se tega spremeniti več ne da. To nam je na vse pretege pojasnjevala. Seveda velja tudi poudariti, da se v hišo stare gospe ne da priti, ker ima ključ sodnik, če pa bi slučajno kaj potrebovala iz hiše, bi morala

sodnik pač tako sklenil. Vprašali smo še, če bi, ko umre, gospa lahko bila pokopana v Tolminu. Najprej je rekla, da bi bilo sedaj seveda nekorektno o tem govoriti, ko je človek še živ. A pustimo ob strani to hinavščino, saj smo ji dejali, da je to želja oskrbovanke same, pa je odvetnica dejala, da je tudi to odvisno od sodnika. Ko smo jo vprašali, če

lahko po pravni poti mi pridemo do sodnika, nam je povedala, da ker zakonca nista dovolj bližnja sorodnika, do njega ne moreta priti, kakor tudi ne moreta videti sodnega sklepa, da pa tako ali tako niti odvetnica sama ni bila dolžna sestati se z nami, ampak je to le njena dobra volja. Če bi pomislila prej, je rekla, bi se vse dalo urediti, zdaj pa ni mogoče več spremeniti. Pravna služba, na katero sta se zakonca obrnila, je seveda menila drugače, in sicer, da se zadevo da tudi drugače urediti in razsodbo spremeniti, a to je že druga zgodba, ki šele pride na vrsto. In zakaj sem to kriminalno zapisal? Ker bo prav kmalu isto tudi v Sloveniji, saj se tudi pri nas pridno učimo stare ljudi spreminjati v živali v hlevu, ki nimajo več nobene pravice ne dostojanstva. Si star? Velike hiše ne potrebuješ. Pravzaprav ne potrebuješ niti velike pokojnine. Znižajmo jo, da bomo nekega dne dobili tvojo hišo, za katero tako ali tako ne boš mogel več plačevati ogrevanja in podobnih reči. Za vse drugo je pa tako ali tako tu socialna služba, ki strokovno ugotovi, kdaj ne živiš več v "človeka dostojnih razmerah". Dragi moji, v "človeka dostojnih razmerah" mi ne živimo že kar nekaj časa več. In tista staraka je lahko tudi imela nekoliko razmetano hišo, a je bila na svojem in je imela vsaj svoje dostojanstvo, ki so ji ga ti "dobrotni" javni uslužbenci sedaj odvzeli in gospe ne ve niti tega, ali bo lahko pokopana ob starših in bratih pri sv. Urhu v Tolminu, kjer njena edina sorodnica, ki je preveč daljna, da bi se sodišče zanj zmenilo, plačuje grob tudi za to staro teto.

Andrej Vončina

Kratke

24. Romanje treh Slovenij na Svete Višarje 5. avgusta 2012

Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov vabita prvo nedeljo v avgustu na Svete Višarje, kjer se bodo spet srečale tri Slovenije: matična, zamejska in izseljenska. Pešpot bodo udeleženci začeli ob 8. uri ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo ob premišljevanju križevega pota povzpeli do Marijinega svetišča. Za vzpon je na voljo tudi žičnica. Ob 10.30 bodo prisluhnili predavatelju prof. dr. Jožetu Trontlju, predsedniku SAZU. Ob 12. uri bo slovesna maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi duhovniki daroval msgr. Metod Pirih. Ob 13. uri bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program. Pri programu bo sodeloval Cerkevni mešani pevski zbor iz Podbrezj.

Višarski dnevi mladih 2012

Rafaelova družba vabi mlade Slovence iz domovine, zamejstva in tujine na Višarske dneve od četrtega, 2., do nedelje, 5. avgusta 2012. Program: četrtek: Celovec - voden ogled po mestu, srečanje z gostom; petek: Gospa Sveta, Vetrin, Rož, vzpon na Svete Višarje; sobota: vzpon na Lovce, srečanje z gostom; nedelja: udeležba in sodelovanje na tradicionalnem Romanju treh Slovenij; pogovor, druženje, prepevanje ... Starostna omejitev: od 20. do 35. leta. Pohitite s prijavo! Več informacij na tel. 01 438 30 50, rafaelova.druzba@siol.net

Spremembe na valovih radia Vatikan

Radio Vatikan je od 1. julija prenehal oddajati preko kratkih valov v Evropo in obe Ameriki. Slovenska oddaja je bila na kratkih valovih slišna na frekvencah: 3975 kHz, 6075, 7250 kHz. V Rimu bo slovenska oddaja še vedno slišna na UKV (FM) 93.3. Večina poslušalcev v domovini slovensko oddajo posluša na UKV (FM) preko Radia Ognjišče, nekaj pa jih posluša tudi preko satelita ali preko spletne strani www.radiovaticana.org. (Slovenščina). Če bi bile slovenske skupnosti, kjerkoli po svetu so, zainteresirane, da se slovenska oddaja Radia Vatikan predvaja na lokalni radijski postaji, naj v dogovoru s to radijsko postajo, pošljejo prošnjo za sklenitev brezplačne pogodbe ter za način, kako bo dotična radijska postaja dostopala do vsakodnevnega profesionalnega zvoka slovenske oddaje. Elektronski naslov se glasi: sloven@vaticradio.va.

Vsakoletno bogoslužje v gozdiču pri Kodretih

Sv. maša za žrtve Brecljeve družine

V ospredju mag. Simon Fortuna, župnik iz Žabnice

Del vernikov, med njimi sedi v ospredju 90-letni g. Jože Breclj, sin na tistem kraju umorjenega Jožeta Breclja in brat prav tako tam umorjenih Angele, Marice in Martina Breclja

V nedeljo, 15. julija 2012, je bila v gozdiču pri Kodretih vsakoletna sv. maša v spomin na prav v tistem kraju umorjenih štirih članov družine Breclj iz Žapuž pri Šturjah. Pri svetem obredu, ki se je začel ob 17. uri, je somaševalo sedem duhovnikov. Vodil jih je mag. Simon Fortuna, župnik v Žabnici, ki je med homilijo med drugim poudaril, da so te žrtve, in takih je še mnogo na slovenskih tleh, prava dobra semena, iz katerih bo nekoč zrastle prijaznejša in lepša Slovenija. Pri maši je sodelovalo nekaj italijanskih in slovenskih članov gibanja Concordia et Pax, ki si pri-

zadeva za vzpostavitev bratskih odnosov med Slovenci in Italijani v teh obmejnih krajih. Med somaševalci je bil namreč tudi č. g. Renzo Boscarol, župnik v Ronkah in vidni član omenjenega gibanja. G. Boscarol je tudi spregovoril in se spomnil na pokojnega g. Bogomila Breclja, člana omenjene družine in pobudnika spominskih svetih maš. Po doživetem obredu sv. maše, ki ga je spremljalo ljudsko petje, so se prisotni zbrali na obširni jasi pred gozdičem, ki je bil 12. julija 1944 priča žalostnemu dogodku. Po prijetnem druženju in prigrizku so se počasi razšli.

avb

Pevma / Tradicionalno praznovanje sv. Ane

Bogat spored prireditvev

Tudi letos Krajevna skupnost Štmaver in društvo Naš prapor, v sodelovanju z župnijo sv. Mavra in Silvestra, Združenjem pridelovalcev rebule - Oslavje in tokrat tudi z Rezbarskim, intarzijskim in restavratorskim društvom Solkan, prirejata niz kulturnih prireditev ob tradicionalnem praznovanju vaške zavetnice sv. Ane. Praznik bo letos potekal od 26. do 29. julija. Program dogodkov bo zelo pester:

v četrtek, 26. julija 2012, bo odbojarski turnir za 2. Memorial David Sossou; v petek, 27. julija 2012, bo koncert skupin Daccapo in "Radio Zastava"; večer bo balkansko obarvan s specialitetami; v soboto, 28. julija 2012, bo koncert mladih rock skupin; v nedeljo, 29. julija 2012, bo ob 9. uri slovesna sveta maša s procesijo, nato pa razstava slik in prikaz diaprojektivov natečaja "V domačem vrtu cvetijo..." , v večernih urah bosta gledališka predstava in koncert narodno-zabavne skupine "Brjar".

Ob praznovanju svete Ane prireditelji vabijo na odprtje Mednarodne razstave rezbarskih in intarzijskih izdelkov, ki bo v Športno-kulturnem centru Pevma-Štmaver-Oslavje v soboto, 21. julija ob 20.30. Na večeru bo pozdravni govor imela Savina Radikon, predsednica APŠD Naš Prapor, o razstavi bo spregovoril Jožef Markič, predsednik RIRDS (Rezbarsko, intarzijsko in restavratorsko društvo Solkan). Za glasbeni utrinek bodo poskrbele Kitaristke za dušo. Spored bo povezovala Barbara Uršič.

In memoriam

S. Gema Ivana Abram

Prejšnji teden je mirno zaspa v Gospodu s. Gema Ivana Abram, članica skupnosti goriških Marijinih sester. Rodila se je 18. avgusta 1939 v Labinju pri Cerknem kot druga od petih otrok v verni kmečki družini. Zaradi težkih poveljnih razmer je opravila le pet razredov osnovne šole, potem je pomagala staršem na kmetiji. Ko je bila stara 18 let, je šla v službo in delala kot gospodinjstva pomočnica. Iz otroških let se je rada spominjala, kako so večkrat poromali k Materi Božji na Brezje ali Sveti Goro. Za redovni poklic se je navdušila, ko ji je prišla v roke knjiga o karmeličankah Srca Jezusovega. Ker drugih redovnic ni poznala, je razmišljala, da bi šla k njim. Ob zlatem jubileju je lani zapisala, da je pri misijonu dobila čudodelno svetinjo. Po njej se je v molitvi še bolj goreče zatekala k Mariji, ki je vodila njene korake. Po Božji previdnosti je romala k Materi Božji na Dobrovo, kjer se je srečala z Marijinimi sestrami. 3. marca 1961 je vstopila v njihovo skupnost. V prošnjaki za sprejem je napisala svojo jasno odločitev: "Tako bi se rada samo Bogu posvetila in samo njemu služila. Upam, da je takšna tudi Božja volja; zato bi rada zapustila dobrine tega sveta, da bi lažje storila več dobrega za večnost". Junija 1961 je vstopila v noviciat in po enem letu redovne vzgoje naredila sklep stanovitnosti. Pri preoblecii je Ivana dobila novo ime - sestra Gema. Poklic Marijine sestre je razumela kot velik Božji dar. Gospod ji je dal spoznati, da bo v redovnem poklicu bolj služila Bogu in tudi bližnjemu. Predstojniki so že v noviciatu odkrili njen dar za kuhinjo in gospodinjstva dela. 1. julija 1962 so jo poslali za kuharico v sestrsko skupnost v Gorici, kjer je ostala dobrih 10 let. V tem času se je

na kuharskem tečaju pri sestrah sv. Vincencija še bolj usposobila za delo v kuhinji. Vse življenje je potem kot skrbna Marta vestno in z veseljem opravljala to delo. Pot jo je vodila potem v Slovenijo v Rimu, kjer je vodila gospodinjstvo, nekaj let bila tudi predstojnica ali prva sestra. Leta 1976 je bila premeščena spet v Gorico, po devetih letih spet v Slovenijo. Goriška skupnost in oskrbovanke so spet potrebovale njeno pomoč, zato jo leta 1987 ponovno srečamo v Gorici. Tedaj je morala sprejeti tudi službo hišne predstojnice, ki jo je z velikim naporom opravljala skoraj štiri leta. V času, ko je bila v Gorici, je organizirala in vodila trideneske kuharske tečaje v župniji sv. Andreja. Na to je bila vedno ponosna, saj je svoje znanje in spretnosti rada posredovala drugim. Tudi sestre, ki so v Gorici ali Rimu delale z njo v kuhinji, so se lahko od nje veliko naučile. Pri delu je bila natančna, vestna, redoljubna, predvsem pa se je čutila, da je vse delala z veliko ljubeznijo.

S. Gema ni bila samo skrbna Marta, bila je tudi Marija, ki je rada iskala stik z Bogom. Kot je bila vestna pri delu, je bila tudi za molitev in druge redovniške obveznosti. To ji je povzročalo tudi veliko trpljenje, ko je bila predstojnica sestram. V zadnjih letih se je njeno zdravje močno skrhalo, različne hude bolezni so prinašale s seboj duševne in telesne bolečine. V začetku junija je tako oslabela, da ni mogla več iz postelje. In vendar je večkrat ponavljala: "Naj bo tako, kakor hoče nebeški Oče! Nebeški Oče hoče tako"! Ob pomoči zdravnice dr. Bordinove so ji njene sestre ljubeče pomagale in lajšale trpljenje. V hišni kapeli je bila 12. julija zjutraj sveta maša za srečno zadnjo uro, duhovnik ji je dal še zadnji blagoslov. Ob molitvi sester, ki so se zbrale ob njej, je mirno zaspala. Končno je našla svoj mir v Bogu; mir, ki ga je vse življenje iskala in to se je izrazilo tudi na njenem lepem, spokojnem obrazu. Pogrebno sv. mašo v cerkvi Srca Jezusovega je 14. julija vodil spiritual g. Anton Lavrič iz Celja ob asistenci msgr. Oskarja Simčiča, g. Marijana Markežiča in drugih duhovnikov. G. Mirko Butkovič pa je dal žalostnemu vzdušju občutek blaženstva, ko je daritev spremljal z igranjem na orgle.

Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi

Glavni adut za zmago je predvsem natančnost izvedb

Enainpetdeseto Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi se je končalo v nedeljo, 15. julija, z zmago indonezijskega mešanega zbora Paramabira iz Jakarte, ki je potrdil uveljavljeno pravilo, da je glavni adut za zmago na tekmovanjih predvsem natančnost bolj kot ekspresivnost ali stilna primernost izvedb. Izkazal se je tudi moški zbor Leoni iz Kanade, ki je osvojil simpatijo publike, a tudi prvi nagradi v kategorijah za sodobno in romantično glasbo.

Gala večer v gledališču Verdi je bilo sklepno, institucionalno dejanje večdnevne glasbene zgodbe, ki je kot vedno pokazala svoj najbolj zanimivi obraz na nastopih v posameznih kategorijah, ko so bile zbranost, motivacija in napetost na višku. Večina publik pa najraje zaupa strokovnjakom žirije dokončni izbor "vrednih poslušanja", v katerega so poleg nagajencev spadali tudi estonski deklški zbor E. Stuidio, madžarski mešani zbor Erkel Ferenc in deklški zbor Eos iz Rima. Nagrade kategorije za sodobno glasbo je podelila gospa dr. Manuela Quaranta v spomin na moža Mirka Špacapana (na sliki spodaj), družina

zborovodje Andree Giorgija pa je podelila nagrade kategorije glasbe 19. stoletja. Posebna, častna nagrada za življenjsko delo je ostala tokrat v naši deželi, saj jo je prejela glasbenica, docentka in zborovodkinja Sonia Magris Sirsen.

skladb pa je nekoliko popestrila dogajanje z barvami noš, koreografijami in bolj sproščenimi izvedbami. Publika je v teh kategorijah podelila svojo nagrado kanadskemu pevcem in kolumbijskemu univerzitetnemu zboru, žirija

pa je dodala svoj strokovni glas za dobro uvrstitev hrvaške vokalne skupine Octachord z izvedbami priredb zabavne glasbe.

Letos je celotno tekmovanje zapustilo prostore goriškega Avditorija in se je preselilo v slovenski

Kulturni center Lojze Bratuž, kar je zagotovo razveselilo nastopajoče zbere zaradi boljše in ugodnejše akustike. Tekmovanje Seghizzi se je v prejšnjih izvedbah že

Mešani zbori niso prevladovali v letošnji izvedbi, v kateri so izstopale tudi deklške skupine in v tem kontekstu najbolj redke moške zasedbe. Italijanski zbori so se tudi letos opogumili in se prijavili v lepem številu ter z zelo raznoliko paleto zasedb in usmeritev, od pogumnega ženskega kvarteta do gospel-zbora vse do deklškega, moškega in mešanega zbora z bolj tradicionalno usmeritvijo.

Kot vedno so se zbori odrezali nekoliko boljše v kategoriji za sodobno glasbo, medtem ko je bila kakovost nastopov v kategoriji za renesančno glasbo zelo vprašljiva. Niso navdušile niti izvedbe v "zabavni" kategoriji s priredbami jazzovske in lahke glasbe, revija ljudskih

nekajkrat povežalo s Centrom Bratuž, v katerem so potekali nastopi solističnega in nekaterih kategorij zborovskega tekmovanja, pa tudi muzikološka srečanja. Ob petdesetletnici Centra Bratuž je bilo širše sodelovanje prav gotovo dobrodošla izbira, kot sta z zadovoljstvom potrdila predsednik tekmovanja Italo Montiglio in predsednica slovenskega Centra Franka Žgavec, ki je tudi zelo zvesta spremljevalka tega pomembnega zborovskega dogodka.

PAL

Mladinski dom

Zeleni teden 2012

Prvi del poletnih dejavnosti Mladinskega doma, namenjenih srednješolcem, se je tudi letos sklenil s tradicionalnim Zelenim tednom, ki se je odvijal v koči sv. Jožefa v Žabnicah od 25. do 29. junija.

V ponedeljek se je pred domom zbrala skupina brezskrbnih otrok: nekateri so se od šolskega napora že odpočili na dvotedenskih lizzivih, drugi pa so se končno oddahnili po naporni mali maturi.

Najprej so se udeleženci zbrali v krogu, ki je, po besedah ravnatelja, simbol popolnosti, in vsak izmed prisotnih je predstavil točko na krožnici, brez katere krog ne bi mogel obstajati. Nato je zaželel vsem, da bi se na Zelenem tednu imeli lepo, da bi ga preživeli v stiku z naravo in v veseljem in prijetnem vzdušju. Pot jih je najprej peljala proti jezeru Cornino, kjer so lahko pojedli kosilo v objemu narave in si ogledali park Progetto Grifone. V popoldanskih urah so dospeli v kočjo. Po namestitvi so nekateri začeli pripravljati večerjo, drugi pa so se podali na kratek sprehod v bližnjo okolico. Zvečer so se zabavali ob petju in igri ter si ogledali film.

Naslednje jutro so se odpravili na krajši pohod v dolino Belopeških jezer do kočje Zacchi in si že takoj zaslužili pohvalo voditelja, saj so do nje dospeli v krajšem času, kot je bilo napovedano na tabeli v dolini. Po zasluženih malici so se igrali na karte. Ozračje je bilo nabito s pozitivnimi občut-

ki in dobro voljo. Ob vrnitvi so najpogumnejši skočili v ledeno vodo Zgornjega Belopeškega jezera.

Povečevali so s posebnim užitkom, saj so vsi skupaj sodelovali pri pripravi večerje in speki pet pic, s katerimi, verjemite, bi si zaslužili zmago na tekmovanju za najboljše in najizvirnejše pice. V sredo so se pogumno podali na Svete Visarje, kjer so se udeležili

trojezične maše in po obvezni skupni sliki uživali lepoto in mir teh krajev na zelenem travniku. Zvečer so ob mraku zakurili taborni ogenj. Pred plapolajočimi plameni so preživeli nepozaben večer: pekli so klobase, twist, jajca, krompir in jabolka ter modernejše "marshmal-

lowse". Ko so vsi vstopali v kočjo, misleč, da se odpravijo spat, jih je voditelj presenetil (koga morda tudi prestrašil) s predlogom za nočni pohod. Naenkrat se je skupina zbrala kot gneča ovac in brez oklevanja sledila "super" voditelju, v vznemirljivi tišini, saj je nekatere zelo skrbelo, kako jim bo uspelo hoditi v temi in koga bodo srečali: merjasca ali medveda? To je bila pustolovščina! V tišini so prisluhnili zvokom narave, žuborenju potoka in šelestenju listov ter hrupom iz daljine vasi. Vsak sumljiv šum pa jih je stresel do kosti. Razen ene častne izjeme, ni nihče od prisotnih sprejel povabila voditelja, naj se vrnejo v kočjo posamezno in v temi, tako je povratek potekal po dvojicah. Ob koncu so spet v krogu razmišljali o doživetih izkušnjah in si izmenjali občutke. V četrtek so se odpravili k Rabeljskemu jezeru, kjer so preživeli dan med igrami, počitkom, sončenjem in kopanjem. Čas je dobesedno zletel in že je odbila ura vračanja. Pri koči so se nekateri poigrali, drugi pa so napeto sledili nogometni tekmi Italija - Nemčija.

In že se je čas Zelenega tedna iztekel: s kapljico žalosti v srcih so naslednje jutro pospravili kočjo in se pogovorili o občutkih in doživetjih na alternativnem tednu brez telefončkov in drugih elektronskih naprav.

V vročo Gorico so se odpeljali po slovenski strani. Po poti so si ogledali še nekaj naravnih znamenitosti in izvir Soče. Pokosili so v senci dreves in si privoščili skok v osvežujočo in ledeno Sočo. Vedno tisti najbolj pogumni... Po skupni igri ob osvežujoči vodi, so se s pesmijo slovesa težko poslovili drug od drugega in se vrnili v vročo Gorico.

Vzgojitelji in spremljevalci so ocenili izkušnjo kot zelo pozitivno: odnosi med udeleženci so bili res odlični, presenetljivo pozitivni, sproščeni in iskreni.

MŠ

POGOVOR Damijana Češcut, koordinatorka poletnega središča Srečanja

Veliko športa in bazen v čudovitem parku

Poletno središče Srečanja, ki ga organizirata Skupnost družin Sončnica in ASŽ Olympia v goriškem Zavodu Sv. Družine, je uspešno opravilo polovico svojega poslanstva. Začelo se je takoj ob koncu šolskega leta, nadaljevalo pa se bo do prvih dni avgusta. O prijetnih trenutkih v čudovitem parku slovenskih šolskih sester smo se pogovorili s koordinatorko Damijano Češcut.

Že tretje leto vodiš poletno središče, kjer preživljajo vedre dni številni malčki...

Vsako leto gre bolje. Pred tremi leti, ob naši prvi izkušnji, nismo dobro vedeli, kako vse skupaj deluje, kako naj se organiziramo. Letos imamo bolj jasne ideje o poteku centra. Že pred začetkom smo točno vedeli, kako se lahko giblomo, kako lahko uporabimo dvorano, slačilnice za bazen, prostore za delavnice itd. Čuti-mo se kot doma. Po izkušnjah iz prejšnjih let, ko se je v bazenu marsikateri otrok preveč spekel na soncu, smo letos bazen pokrili z velikim belim šotorom, kar je prišlo še kako prav tudi zaradi res vročih dni v prejšnjih tednih. Animatorji smo že tri leta isti, in sicer trenerji in animatorji združenja Olympia. Poznamo se dobro, ker skupaj delamo celo leto. Ko pridemo sem, dobro vemo, kdo kaj zna, kdo se najraje igra z otroki, kdo rad riše, kdo najboljše vodi telovadbo itd. Ni problema, da bi se morali na začetku najprej spoznati med sabo. Smo utečena ekipa. V njej so animatorji Marija Lussa, Maja Devetak in Miha Vogrinčič. Marija in Maja pomagata pri Olympii pri ritmiki, Miha je trener orodne telovadbe. Letos manjka trener Matija Komel, ki si je poškodoval koleno in je na okrevanju. Imamo še dva pomožna animatorja, to sta Boris Borič in Gioia Innocenti, ki obiskujeta tečaje našega združenja in pomagata pri vrtcu pri Olympii. Letos imamo še štiri mlajše pomočnice, take, ki so končale srednjo šolo; tako se že uvajajo in učijo, kaj pomeni biti animatorji. Pripravljamo jih, da bomo imeli čez nekaj let generacijo svežih sil. Nekateri od nas imajo dvajsetletne izkušnje iz poletnih središč; marsikaj razumeš z leti, ni tako enostavno, saj imamo opraviti z

otroki od dveh let in pol do desetih let.

Imate tudi tako majhne otroke?

Da, tudi take, ki še niso v vrtcu. Starši jih vozijo k nam, da se že pri nas počasi učijo, kako bo potem v vrtcu. Pri vpisu vprašamo starše, ali so otroci samostojni, da znajo vsaj vprašati, ko morajo na stranišče; se lahko zgodi, da komu zbeži... Zato tudi prosimo starše, naj nam dajo rezervne obleke. S tako majhnimi otroki uživamo; niso še vajeni vrtca, lepo je jih vpeljati v ta pomembni korak.

Poletno središče je odprto od 11. junija do 3. avgusta. Gre za dolgo obdobje...

To je osem tednov, teden več kot prejšnja leta. Središče je odprto od 7.30 do 15. ure. Animatorji so vedno isti, se pa vrstijo, da lahko bolje spremljajo otroke.

Po teh dveh intenzivnih mesecih si boš privoščila kaj dopusta?

Mislím, da bom kar doma. V telovadnici smo treninge končali 31. maja, naslednje dneve smo morali tu pripraviti vse potrebno, pa še dež smo imeli, ki nam je zvil veliki šotor, kot bi bil iz vžigalic. K sreči imam pridnega očeta, ki nam ga je popravil. Prve dni avgusta se bomo od animatorjev poslovili, sredi septembra pa bomo spet vsi skupaj v telovadnici Olympie. Zato mislim, da se bomo odpočili tako, da se vsaj nekaj tednov ne bomo videli. Delati z otroki je lepo, pa tudi zahtevno, saj je treba imeti tisoč oči.

Kako sodelujete s sestrami?

Nudijo nam vse prostore, ki jih potrebujemo, kar je najpomembnejše. Nikdar nam niso odrekle ne prostorov ne pomoči. Imamo igralnico, ki je odlična v

primeru dežja ali prevelike vročine. Pred nekaj dnevi so nam prinesle celo sladolede. Kosila nam ne kuhajo, ker občina ima svoje zakonske zahteve, zaradi česar

nam ga kuha posebno podjetje. Drugače so nam stalno na razpolago.

Dežja niste imeli dosti?

Prve dni je malo deževalo, otroci so bili sitni, bazena nismo postavili. Zato smo šli že drugi dan na izlet v tržaški akvarij. Od drugega tedna dalje smo imeli bazen in vse poteka, kot mora.

Koliko otrok imate letos?

V prvih petih tednih se je zvrstilo približno 80 različnih otrok. Pred nami so še trije tedni. Ljudje stalno kličejo in sprašujejo za naprej. Mislim, da bomo dosegli številko 90. Prve tri tedne smo imeli tu samo osnovnošolce; bilo jih je manj, okrog 12, morda tudi zaradi slabega vremena. V tem tednu (pogovor je potekal 12.7.; op. p.) jih je okrog 35 vpisanih. V naslednjih tednih se bo število zvišalo. Lani smo jih imeli v enem tednu kar 60.

Otroci so vsi iz slovenskih šol?

Otroci prihajajo iz slovenskih vrtcev in šol iz Gorice, Števerjana, Štandreža, Sovodenj in Dobredebe. Imamo enega, ki obiskuje italijansko šolo, govori pa slovensko, ker je oče doma iz Slovenije. Posebno pozorni smo do tega, da govorijo slovensko. V tem središču so tudi zato, da govorijo slovensko.

Se kaj čuti ekonomska kriza?

Manj je otrok, ki pri nas ostanejo tudi za kosilo. Imeli smo namen obiskati živalski vrt v Lignanu, muzej znanstvenega imaginarija pri Trstu in še kaj, vstopnice in prevoz pa so dragi, kar bi nemalo bremenilo starše. Poleg tega nimamo popustov kot šola, temveč kvečjemu kot skupina turistov. Se pa tu ne dolgočasi-mo!

Kaj nam lahko še poveste o preživljanju prijetnih uric v središču?

Otroci prihajajo med 7.30 in 9. uro; v tem času so - pod nadzorom - prosti, tako da se lahko igrajo ali rišejo. Ob 9. je "dobra stara" jutranja telovadba. Imamo štafete, družabne igre, zbijanje, igre z žogo itd. Po malici so na vrsti delavnice: otroci rišejo, pišejo, delajo ročne izdelke, nekateri hodijo v telovadnico, kjer so tudi odbojka in skate-šola, plesna delavnica, orodna telovadba itd. Športa ne manjka! Gotovo se ne dolgočasi. Večina jih nato gre v bazen, ostali se še naprej igrajo. Okrog 12.15-12.30 je kosilo; tisti, ki ne kosijo v središču, se še naprej igrajo, dokler ne gredo domov. Kdor ostane, lahko do 15. ure posluša tudi pravljico. Otroci, ki jim tudi ponujamo vloge iz pravljice, tudi rišejo.

Naslednji teden bomo imeli na obisku klovne, ki hodijo po bolnišnicah; naša Maja je namreč ena od t. i. rdečih noskov. Če vreme ne bo nagajalo, nameravamo 27. julija obeležiti odprtje olimpijskih iger z vžigom olimpijskega ognja in triatlonom: otroci se bodo preizkusili v teku, plavanju in s skirojem ("monopattino"). Upamo, da nam bo uspelo. Te dni smo tudi brali živalsko olimpiado, tako da se že pripravljamo na dogodek. V dneh, ko je potekalo evropsko nogometno prvenstvo, so otroci tudi pri nas seveda igrali pretežno nogomet.

Zavod Sv. Družine je za tako izkušnjo nadvse primeren, kraj je čudovit. Letos smo v parku videli nekaj črnih in res veliko veвериčk. Skratka: imamo se lepo, veliko športa in bazen! Še enkrat želim pohvaliti ekipo. Res težko bi nadomestila kogarkoli od njih. / DD

Obvestila

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kersevana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIIITZC S pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bo v mesecu juliju urad v Gorici zaprt ob ponedeljkih in petkih.

SCGV Emil Komel organizira dva poletna glasbena kampusa za učence in novovpisane otroke od 6. do 12. leta starosti z urnikom od 9. do 13. ure. Od 27.8 do 31.8 bo potekal na sedežu v Gorici pihalni in trobilni kampus (za info prof. Fabio Devetak - email: fabio2410gm@gmail.com). Od 3.9. do 7.9. pa kampus vseh instrumentov na podružnici na Plešivem (vpisnina od 20. avgusta). Za informacije in vpisnine info@emilkomel.eu

ASŽ Olympia in SD Sončnica vabita k vpisu v poletno središče "Srečanja 2012", ki poteka do 3. avgusta v Zavodu Sv. Družine (ul. Don Bosco 66 - Gorica). Informacije: Damijana Češcut med 9. in 11. uro ter med 19. in 21. uro na tel. 335 5952551.

Mladinski dom prireja pripravo na začetek pouka Šolo za šolo od 27. avgusta do 7. septembra za osnovnošolce in prvošolčke z delavnicami slovenskega, italijanskega in angleškega jezika, matematike, kreativnega branja in pisanja in s pravičnim kotičkom. Informacije in vpisi na tel. 334-1243766, 328-3155040, 0481-546549/536455 ali po elektronski pošti mladinskidom@libero.it.

Mladinski dom prireja pripravo na vstop v srednjo šolo od 3. do 7. septembra (za peto-prvošolce) in tečaje slovenskega, italijanskega in angleškega jezika, ponavljanje matematike in glavnih učnih snovi v novi ponudbi Srednja na štartu, od 27. avgusta do 7. septembra (za srednješolce). Informacije in vpisi na tel. 334-1243766, 328-3155040, 0481-546549/536455 ali po elektronski pošti mladinskidom@libero.it.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v nedeljo, 5. avgusta, vsakoletni piknik. V jutranjih urah si bomo ogledali Miramarski grad in park. Popoldne bo srečanje v restavraciji Al Mulin - Norbedo pri Kopru. Informacije in prijave po tel.: 0481 390697 (Marija Č.), 3471042156 (Rozina), 0481 21361 (Ema L.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 884156 (Andrej F.). Na račun 20 evrov. Isto društvo prireja tudi 8-dnevni izlet samo z enim avtobusom in trajektom na Sardinijo od 25. septembra do 2. oktobra. Informacije in prijave po tel.: 349 4042060 (Eda L.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481

884156 (Andrej F.). Na račun 300 evrov.

Prodajamo vino iz Goriške rdeče sorte - merlot, barbera, cabernet - v rinfuzi, količina 10 tisoč litrov, cena od 0,80 evra do 1,20 evra za liter. Tel. št. 00386 41 625393.

Nudim likanje in čiščenje. Tel. št. 00386 41885539.

Prijazna in zanesljiva gospa srednjih let, z večletnimi izkušnjami, nudi vsestransko pomoč in nego starejšim in bolnim, tudi 24-urno varstvo, vse po dogovoru. Pripravljena tudi na pomoč pri čiščenju doma in raznih opravilih v gospodinjstvu. Kontakt: 00386 5 3882358 ali 00386 40303493.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Prodajam stanovanje v Gorici, 85 kvadratnih metrov (dve spalni sobi, kuhinja, dnevna soba in kopalnica), mirno okolje, garaža. Za informacije pokličite na številko (+39) 335 6525946.

Darovi

Ob 33. obletnici smrti predrage mame Angele Kacin roj. Tušar darujeta Marija in Metka 100 evrov za KCLB.

Sožalje

Ob izgubi drage mame in none Elvire Paljavec vd. Hladnik izreka števerjanska sekcija Slovenske skupnosti sinovoma Borisu in Bogdanu, hčerki Grazielli ter vsem svojcem občuteno sožalje.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 20.7.2012 do 26.7.2012)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 20. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 22. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 23. julija (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zanimivosti doma - Humor.

Torek, 24. julija: (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 25. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ribe v prehrani - Izbor melodij.

Četrtek, 26. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletna glasba - Zanimivosti po svetu - Humor.

S 3. strani

Spomin

Ekonomija je v krizi...

Sestri Gemi v zahvalo

Ena najbolj žgočih tem v zadnjih časih so samomori podjetnikov in delavcev. Od začetka leta si je zaradi pomanjkanja likvidnosti vzelo življenje 32 oseb. Število teh žrtev je v zadnjih letih dramatično naraslo, med letoma 2008 in 2010 za skoraj 25%. Spričo teh števil je potrebno poskrbeti, da so podjetja in delavci primerno zaščiteni, da se udeležajo primerne družbene politike v korist osebe in njene strokovnosti, s posebnim ozirom na ključno vlogo, ki jo ima družina za dobro vse družbe. Cerkev spodbuja, da bi pogumno vztrajali v tej vzgojni in družbeni zavzetosti in v solidarnostnih načrtih, ki zadevajo še predvsem

najšibkeje, se je podčrtal msgr. De Antoni. Na posvetu je dodal, da je ekonomija v krizi, ker je v krizi pogled na človeka. To, kar bi moralo biti sredstvo (lastnina, bogastvo, finance), je postalo cilj. Današnji "ekonomski človek" je lačen denarja, misli samo nase, na čim večji dobiček in na kopičenje bogastva... V njegovi notranjosti pa zeva praznina pristnih odnosov". Svet zato potrebuje nov pogled na človeka, predvsem pa novo upanje. "Boriti se moramo proti skušnjavi brezupa, ki nas napada, ko se čutimo nemočne". Le z upanjem, bratskim duhom in treznostjo bomo lahko gradili bolj človeško prihodnost. / DD

Draga sestra Gema! Dne 12. julija ste nas zdamoreli in odšli po nebeško plačilo. Marsikatera vaščanka iz Štandreža vam je hvaležna, med temi tudi jaz, da smo se pod vašim vodstvom marsikaj dobrega in lepega naučile. Bili ste odlična kuharica in bilo vam je v veselje, da ste tudi drugim posredovali vaše kuharsko znanje. Vsakič, ko sem vas obiskala, sva obujali spomine ali pa ste vprašali, kaj smo dobrega skuhale za kako svečano kosilo. Štandrež vam je bil zelo pri srcu, zato ste se vedno zahvaljevali Bogu za vaših 50 let delovanja in za vse dobro, kar ste ga prejeli. Večkrat smo načrtovale nov kuharski tečaj za mlade žene. Celo zvezek z novimi recepti

ste mi dali, da sem vsebino prepisala za nove tečaje. A zdravje vam je nagajalo, tako smo vedno odlašale. Za praznike smo si vedno izmenjavale voščila. Če sem jaz pozabila, ste se vi oglasili po telefonu. Vedno ste nas imeli v spominu, da mi je bilo prav nerodno, če sem pozabila. Ko sedaj premišljujem, se mi zdi, da sem vas premalo obiskovala. Sedaj pa počivate v miru ali pa še naprej strežete pri angelski mizi. Hvala vam, s. Gema, za vse, kar ste nas naučili. Naj vam dobri Bog poplača za vse dobro, ki ste ga delili z drugimi. Za vaše potrpljenje z nami in za trud, ki ste ga vložili v ta tečaj. S hvaležnostjo, **takratne kuharice**

ZAHVALA

"Če pa smo s Kristusom umrli, verujemo, da bomo z njim tudi živeli." Rim 6, 8

V nežnost Božjega objema se je dne 7. julija vrnila draga mama, nona, sestra in teta

RENATA BANDELJ

Hvaležni Bogu za vse dobro, ki nam ga je storila, se prirčno zahvaljujemo g. Marjanu Markežiču, msgr. Cvetku Žbogarju, msgr. Micheleju Centomu in g. Karlu Bolčini za duhovno spremstvo in opravljen pogrebni obred, organistu Marcu Colelli, vsem zbranim pevkam in pevcem ter fantom iz pevske skupine Musicum za občuteno petje pri maši in na pokopališču, vsem, ki ste jo v zadnjem tednu spremljali do praga Večnosti ter vsem, ki ste zanjo molili, nam stali ob strani v trenutkih slovesa in vsem, ki ste kakorkoli počastili njen spomin.

SIN DAVID Z MARIJO, SESTRI IDA S SERGIOM IN NERINA Z LUCIANOM, NEČAKI MIRJAM, LORENZO IN LUCA S FRANCESCO IN SARO TER LJUBIJENA VNUKA AMADEJ IN LUCIJA

Smrtna kosa v slovenskih gledaliških vrhovih

Za vedno se je poslovil Polde Bibič, velikan gledališke ustvarjalnosti

Zdi se, da se v zadnjih časih Gospodova dekla s svojo koso vztrajno zadržuje v krogu nam znanih in dragih obrazov v ožjem zamejskem in širšem slovenskem življenjskem krogu. V letošnjem letu smo se morali posloviti že od mnogih bližnjih znancev. Tokrat pa je smrt svojo nenasitnost usmerila v vrste dramskih umetnikov. V petek, 13. julija 2012, se je namreč v Ljubljani, v osemdesetem letu starosti, za vedno ločil od tega sveta in ljubljene odra Polde Bibič (Maribor 3. 2. 1933), eden izmed velikih gledaliških in filmskih igralcev, pa tudi pedagog in pisec memoarske proze, s katero je, med drugim, postavil trajen literarni spomenik svojim soigralcem in soigralkam z istoimenskima knjigama, ki sta izšli pri založbi Mladinska knjiga l. 1998 in l. 2000. Pri isti založbi so lani v novembru zagledali beli dan njegovi spomini in izpovedi pod naslovom Spominjarije, v katerih se v kot vselej zlahtnem jeziku vrača v preteklost, med svoje domače in se pomudi pri trpkih vojnih časih svojega rosnega otroštva.

Širši krog gledalcev bo Poldeta Bibiča za vedno nosil v srcu kot odvetnika Janeza, zaljubljenega v veliko mlajšo, zalo kmečko dekle Meto, v filmu Cvetje v jeseni (1973) režiserja Matjaža Klopčiča. Pod isto režijsko roko je odigral vrsto zelo pomembnih in nepozabljenih vlog. Med filmskimi vlogami so tudi njegove kreacije v filmih Jožeta Galeta, Kekec in Kekčeve ukane. Filmskemu platnu je daroval več kot trideset markantnih likov širokega karakternega razpona in jih vselej odel v plemenito človeško toplino.

Take so bile tudi njegove odrske stvaritve v 150 gledaliških delih, v 200 radijskih igrah, 43 televizijskih dramah in 23 nadaljevalnih ter 3 kratkih študentskih filmih. Kot študent je v vlogi ile-

galca imel svoj debi l. 1955 v dramskičnem filmu Trenutki odločitve režiserja Františka Čapa. Največ svojih igralskih moči je namenil osrednji slovenski gledališki hiši, ljubljanski Drami, v kateri je začel nastopati že l. 1957, še preden je dokončal študij na Akademiji za igralsko umetnost l. 1961. V SNG Drami je bil redno zaposlen do l. 1995, ko se je upokojil, a še vedno ostal zelo aktiven. V obdobju od l. 1977 do l. 1981 je bil v tej ustanovi tudi ravnatelj. Neizbrisne igralske sledi je pustil tudi v Mestnem gledališču ljubljanskem, Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, kjer smo bili njegovih vrhunskih gledaliških mojstrov in deležni tudi zamejski gledalci, pa še v

drugih slovenskih gledaliških hramih. V letih 1973 – 1977 je bil profesor za dramsko igro na ljubljanski AGRFTV. Od l. 1981 do l. 1985 je bil predsednik ZDUŠ, do l. 1982 pa predsednik Zveze združenj dramskih umetnikov Jugoslavije. Na svoji dolgi igralski poti, ki je krepko zaznamovala gledališko ustvarjalnost v drugi polovici prejšnjega stoletja, je bil dobitnik mnogih nagrad in priznanj. Med drugim je prejel Župančičevo nagrado (1974), prestižni Borštnikov prstan (1985), srebrni znak svobode Republike Slovenije (1996)

in Sterijino nagrado v Novem Sadu (1984). Polde Bibič, "od vsega začetka predestiniran za tako imenovane nosilne karakterne vloge, med njimi številne komedijske like", kot menita Dušan Moravec in Vasa Predan v knjigi Sto slovenskih dramskih umetnikov, je največ svoje igralske talente podaril neštetim odrskim stvaritvam. Med temi znamenitimi, imenitno izdelanimi vlogami naj omenimo vsaj Krištofa Kobarja v Cankarjevem Pohujšanju v dolini šentflorijanski, norca v Shakespeareovem Kralju Learu, viteza Tobija v Karlovi Komediji, Edka v Falstaffu v Henrikovi IV., Edka v Mrožkovem Tangu, Pozza v Beckettovem Godotu, Podsekala-

nikova v Erdmanovem Samomoru, Zoisa v Kreftovih Krajinskih komedijantih, Fjodora v Bratih Karamazovih Dostojevskoga in Hienga, Rodiona v Staromodni komediji Arbuzova, Maleka v Partljičevi komediji Moj ata, socialistični kulak... "Polde Bibič je potemtakem v najbolj plemenitem smislu tega pojma zlahten ljudski igralec intelektualnega tipa, v marsičem podoben, kakor je bilo nekoč že zapisano, legendarnima Stanetu Severju in Arnoldu Tovorniku, a hkrati zmeraj tako nezamenljivo samoniklo zagnan in temperamenten ustvarjalec, ki v svojih najboljših (...) likih združuje mojstrsko igralsko umetnost in toplo človeško ljudkost. Torej skratka in spet - legenda". S temi besedami, v katerih je zaobjeta vsa igralska karizmatična privlačnost Poldeta Bibiča, končujeta oris njegove umetniške osebnosti že prej omenjena kritika Moravec in Predan.

V trajnem spominu bomo njegove premišljene, zele, umetniško dovršene, lirčno obarvane like ohranili tudi zamejski gledalci, ki smo ga še pred nekaj leti redno srečevali v tržaškem Kulturnem domu na premierskih predstavah Slovenskega stalnega gledališča, katerega delovanje je zelo dobro poznal. V pretekli sezoni smo ga še zadnjič opazili med častnimi gosti na eni izmed premierskih uprizoritev v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica. Naj sedaj v siju večne nebeške pomladi uživa zasluženi mir v družbi drugih gledaliških umetnikov, ki so pred njim odšli v večnost.

Iva Koršič

47. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2012

Na Opčinah v Parku Finžgarjevega doma Petek, 31. avgusta 2012

Ob 16.30: Roberto Battelli, Rudi Vouk, Damijan Terpin
MANJŠINA IN ZAJAMČENO POLITIČNO ZASTOPSTVO
Slovenci v Avstriji in Italiji se desetletja zama potegujejo za zajamčeno zastopstvo v izvoljenih organih obeh držav, italijanska manjšina v Sloveniji pa jo je podedovala od socialistične Jugoslavije in je zapisana tudi v ustavi. Okrogla miza predstavnikov treh manjšin naj bi pomagala razvozlati vprašanja in dileme okrog tega problema.
Ob 21. uri bo na prireditvenem prostoru koncert zbora ALFA IN OMEGA Z INSTRUMENTALISTI

Sobota, 1. septembra 2012

Ob 16.30: dr. Lučka Kajfež Bogataj
PLANETARNE MEJE - OVIRA ZA RAST, IZZIV ZA RAZVOJ
Družba se mora glede rasti in razvoja učiti iz delovanja ekosistemov in preseči stanje, da v ekonomiji in politiki prevladuje doktrina nenehne gospodarske rasti. Zapoved neomejene rasti na planetu z omejenimi viri ni niti fizikalno smiselna, z družbenega vidika pa za zdaj ne odpravlja revščine niti nas ne naredi srečnejše. Da bomo lahko sprejeli alternativne modele znotraj družbeno-ekonomske znanosti, ki bodo spoštovali omejenost planeta, bo potrebna preobrazba naše spoznavnosti, gospodarstva, politike in norm, prenova civilizacije in naše kulture. V ospredje mora stopiti kakovostna in ne več količinska rast.

Nedelja, 2. septembra 2012

Ob 10. uri: dr. Branko Klun
NEMIR SPRAŠEVANJA. TEMELJNA DUHOVNOST IN RELIGIJA
Ali je sploh mogoča duhovnost, ki ne temelji najprej v človeškosti? In, ali je sploh mogoča religioznost, ki ne temelji najprej v duhovnosti? Z ozirom na sedanje stanje duha v svetovnem in krajevnem merilu terja odgovor na tako zastavljeni vprašanji globok razmislek o temelju človeka in njegovega odnosa do sveta.
Ob 16. uri: prof. dr. Žiga Turk
PRETEKLOST NAVIDEZNE RESNIČNOSTI
KONSTRUKCIJE SLOVENSKE RESNIČNOSTI
Preteklost je edina resničnost, ki jo imamo. Sedanjost je že naslednji trenutek preteklosti, prihodnost pa bo resnična šele postala. O tem, ali resničnost sploh obstaja, se filozofi pripravljajo že tisočletja, gotovo pa je, da si resničnost vsaj konstruiramo - pač tako, da je uporabna za sedanost in za prihodnost. Slovenci, doma in za nekdanjo mejo, imamo več kot eno konstrukcijo preteklosti in vrtimo se okrog vprašanja, katera konstrukcija je najbolj resnična. Kar je napačno vprašanje, ker o resničnosti konstrukcije ne moremo ničesar gotovega povedati. Mogoč pa je odgovor na to, katera konstrukcija preteklosti je najboljša za razumevanje prihodnosti. Gre za vprašanje, katera preteklost je najbolj moderna in katera modernost najbolj tradicionalna.
V nedeljo, 2. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša, ki jo bo daroval škof vikar za slovenske vernike Anton Bedenčič.

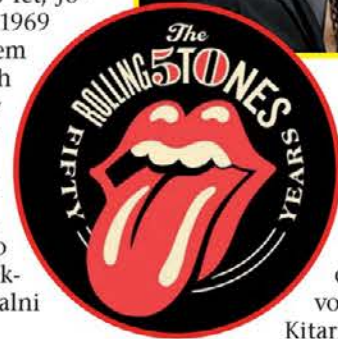
Pomemben jubilej v rock glasbi

Rolling Stonesi predani glasbi tudi 50 let kasneje

Večina mimoidočih ulici Oxford Street 165 v Londonu ne namenja posebne pozornosti, čeprav je prav tam pred 50 leti prvič nastopila skupina The Rolling Stones in za vedno spremeni la podobo pop glasbe. Mick Jagger, Keith Richards in Brian Jones so pod tem imenom 12. julija 1962 zaigrali v klubu Marquee skupaj s še tremi glasbeniki. Prijatelja iz otroštva Jagger in Richards sta bila tedaj stara 18 let, Jones, ki je leta 1969 utonil v svojem bazenu, pa jih je štel 20. Prav v omenjenem klubu so zasejali seme nečesa, kar je postalo sinonim za ekscitacijo in globalni uspeh.

Ta je britanskemu bendu pol stoletja kasneje prinesel več kot 200 milijonov prodanih albumov po vsem svetu. Skladbe, kot so (I Can't Get No) Satisfaction, 'Jumpin' Jack Flash in Brown Sugar, pa so po osvojitvi vrhov lestvic dobile status rockovskih klasik. Da popularnost skupine še ni ugasnila, čeprav so njeni člani že sivolasi gospodje v svojih 60. in

70. letih, kažejo številna uganjanja o tem, ali bodo jubilej proslavili s koncertom ali ne. Revija Rolling Stone, ki si je ime nadejala po isti bluesovski skladbi kot

skupina, je minuli mesec poročala, da Jagger in Richards s kolegi razmišljata, da bi ga obeležili z vsaj enim nastopom v živo.

Kitarist Richards je sicer dejal, da turneje letos ne bo, čeprav se je skupina prvič po petih letih zbrala na vajah. "Preprosto nismo pripravljeni", je marca dejal reviji Rolling Stone in dodal, da se leto 2013 zdi bolj realno za to, da se odpravijo na pot. Glavni pevec Jagger pa je na Twitterju zanimal, da bi skupina zaznamovala olimpijske igre, ki se bodo začele 27. julija v Lon-

donu. "Ne bomo igrali na olimpijskih igrah, se jih pa veselim tako kot vsi ostali", je zapisal prejšnji mesec. Bend je zanimal tudi poročanja, da bo zadnji koncert odigral prihodnje leto na festivalu Glastonbury, rekoč, da ta datum "ni bil v njihovem načrtu".

Čeprav menedžer The Rolling Stones ni odgovoril na vprašanje, ali bodo jubilej zaznamovali s koncerti ali ne, prav tako ni razkril prihodnosti o prihodnjih turnejah, se obojevalci lahko veselijo razstave fotografij o skupini, ki jo bodo prav na obletnico prvega koncerta odprli v Somerset House v Londonu; udeležili naj bi se je tudi člani zasedbe.

Septembra naj bi prikazali tudi nov dokumentarec, ki bo zajel zgodovino benda od njegovega prvega nastopa do danes. The Rolling Stones so v vseh teh letih doživeli več kadrovskih menjav, potrjeni pa so bili tudi pogosto napetemu odnosu med glavnima tekstopisecema in motorjema skupine Jaggerjem in Richardsom. Kljub vsem oviram je zasedba redno koncertirala, čeprav je Richards, ki je slovel tudi po zlorabi drog in alkohola, leta 2006, v času turneje "A Bigger Bang", skoraj umrl po padcu s kokosove palme na Fidžiju.

Manifest iz Girona

Deset glavnih načel o jezikovnih pravicah

Manifest iz Girona, sprejet maja 2011, s katerim vas želimo seznaniti, ima svoje začetke v letu 1996, ko je v Gironi potekala svetovna konferenca o jezikovnih pravicah, katere namen je bilo obraniti jezikovno raznovrstnost sveta. V vseh teh letih si je Odbor za prevajanje in jezikovne pravice Mednarodnega PEN-a prizadeval za besedilo, ki bi razumljivo, nedvoumno in v kar najbolj jedrnatih oblikah povežalo vsa prizadevanja Organizacije Združenih narodov, UNESCO, Mednarodne pisateljske organizacije PEN in drugih organizacij in zainteresiranih skupin in posameznikov.

Na svetovnem kongresu septembra lani v Beogradu je Gironski manifest postal uradni dokument PEN-a, ki so mu v svojem ravnanju zavezana vsa nacionalna in regionalna združenja Mednarodne pisateljske organizacije. Letos bo dokument predstavljen Generalni skupščini OZN in skupščini UNESCO. Slovenski PEN si zato prizadeva, da bi se v Manifestu zapisane pravice in dolžnosti izpolnjevale povsod, kjerkoli so ogrožene ali nepriznane, še posebej pa v naši državi in v državah, kjer živijo rojaki, ki govorijo naš je-

zik. Pisatelji želimo, da bi se Gironski manifest uveljavil kot podlaga dokumentov, ki raz-

vijajo ali opredeljujejo jezikovne pravice ljudi, skupnosti in narodov kot obvezni del osnovnih človekovih pravic. Želim vam uspešno delo in Vas lepo pozdravljam,

Marjan Strojan
predsednik Slovenskega PEN MANIFEST O JEZIKOVNIH PRAVICAH, sprejet v Gironi, 13. maja, 2011

Mednarodni PEN združuje pisatelje z vsega sveta. Odbor za prevajanje in jezikovne pravice Mednarodnega PEN-a je v Barceloni pred petindvajsetimi leti objavil Splošno deklaracijo o jezikov-

nih pravicah.

Danes, ta odbor, zbran v Gironi, naznanja deset glavnih načel te deklaracije oziroma manifesta.

1. Jezikovna raznolikost je svetovna dediščina, ki jo je treba ceniti in varovati.
2. Spoštovanje vseh jezikov in kultur je bistveno za vzpostavljanje in ohranjanje dialoga in miru na svetu.
3. Vsak človek se uči sporazumevanju z drugimi v srcu družbe, ki mu nudi življenje, jezik, kulturo in identiteto.
4. Različni jeziki in različni načini govora niso le sredstva za sporazumevanje, temveč nudijo pogoje za razvoj posameznika in kulture.
5. Vsaka jezikovna skupnost ima pravico do svojega jezika kot uradnega jezika na njegovih tleh.
6. Šola mora nadgrajevati ugled jezika, ki ga uporablja jezikovna skupnost danega območja.
7. Zaželeno je, da državljani poznajo različne jezike, saj to spodbuja empatijo in intelektualno odprtost ter izboljšuje poznavanje lastnega jezika.
8. Prevajanje besedil, še posebej velikih del različnih kultur, je pomembno za boljše razumevanje in spoštovanje pripadnikov drugih kultur.
9. Mediji igrajo izjemno vlogo pri bogatenju jezikovne raznolikosti ter odgovorno in dosledno povečujejo njen ugled.
10. Združeni narodi morajo priznati uporabo in zaščito jezika vsakega posameznika kot eno od najvažnejših človekovih pravic.

Kratke

Google bo dal italijansko filmsko dediščino na You Tube

Ameriški spletni velikan Google in italijanski Inštitut Luce-Cinecitta' sta napovedala skupni projekt, v sklopu katerega bosta na spletni portal You Tube prenesla velik del italijanske filmske dediščine. "Ta napoved predstavlja pomemben korak v naših prizadevanjih, da ohranimo bogastvo italijanske kulture in svetovni javnosti omogočimo dostop do nje", je v izjavi za javnost zapisala direktorica You Tube v Italiji Federica Tremolada. "Dogovor kaže, kako si Italija prizadeva, da bi obogatila svetovni splet", je dodala. Na You Tube bodo dali več kot 30.000 enot iz arhivov filmskega inštituta, med njimi stare filmske tehnike in gradivo o italijanskih filmskih legendah, kot sta Sophia Loren in Gina Lollobrigida.

"Namesto da bi se bala svetovnega spleta, bodo nekatera najbolj slavljena imena v italijanski kulturi izkoristila izjemno priložnost, da poskrbijo za ohranitev dela in za dobiček od svoje bogate umetniške dediščine", je dejala Tremolada. Leta 2010 je Google z italijansko vlado dosegel dogovor o digitalizaciji knjig iz nacionalnih knjižnic v Rimu in Firencah. Poleg tega je italijanske spomenike vključil v svoj projekt Čudesa sveta, z nekaterimi muzeji pa sodeluje v projektu Art.

Razstava slik Ljuba Radovca v Paviljonu Poslovnega centra Hit

V četrtek, 5. julija, so v Paviljonu Poslovnega centra Hit v Novi Gorici odprli razstavo slik z naslovom Potovanja v tretjo dimenzijo, s katerimi se predstavlja Ljubo Radovac iz Kopra. Avtorja in njegovo ustvarjanje je predstavila umetnostna zgodovinarica Nives Marvin. Razstava bo odprta do 30. septembra 2012.

V petnajsti galerijski sezoni Paviljona Poslovnega centra Hit se kot tretji ustvarjalec, s slikami na platnu, predstavlja koprski slikar Ljubo Radovac. Ljubo Radovac, rojen 1948 v Celju, je nekaj let živel v Kanadi, kjer je dokončal študij na School of Modern Photography iz New Jersey. Po vrnitvi v Slovenijo 1978 je odprl zasebni atelje v Kopru, kjer še vedno občasno dela. Leta 1982 se je vpisal na Accademia di Belle Arti v Benetkah in leta 1986 diplomiral pri profesorju Carmelu Zottiju. Ustvarja kot samozaposlen v kulturi v Kopru, na področju slikarstva in fotografije. "V današnjem času izjemno izpopolnjenih računalniških in drugih tehnologij, ki so močno prisotne tudi v umetniškem snovanju in so postale že ustaljena praksa mnogih ustvarjalcev, so slike koprskega slikarja in fotografa Ljuba Radovca izjemne in neprimerljive s sočasnimi poetikami. S skrajno potrpežljivostjo in natančnostjo ustvarja stereogramе skozi tradicionalen slikarski proces z uporabo akrilov in drugih preverjenih tehnik". (Nives Marvin)

Poslušajmo ... z branjem

Adele – 21 (Columbia, 2011)

Če želimo spoznati, da je tudi za domačim zapečkom lepo, moramo iti kdaj pa kdaj na tuje, da se naučimo toplega sonca, a tudi megle, ki je je drugje prav toliko kot pri nas. V tokratni glasbeni poslušalnici bom nekoliko bolj telegrafski zato, ker avtoričine glasbe ne poznam dobro. Prepoznam pa jo takoj. Rosno mlada britanska pevka Adele Laurie Blue Adkins je pravi fenomen, ki dokazuje, da prodorni, temperamentni ženski glasovi ne morejo iz mode. Vedno so božali srca množic in tako bo tudi v prihodnje.

Adele je ena izmed najbolj priljubljenih radijskih hit-girls zadnjih petih let. Maja 1988 rojena Londončanka je od malih nog poslušala predvsem soul glasbo Elle Fitzgerald in Ette James in se pri 14 letih vpisala na priznana glasbeno šolo BRIT v Crydonu. Po diplomu leta 2006 je naredila to, kar danes dela vsak drugi glasbeno navdahnjeni najstnik: doma je posnela nekaj skladb in jih naložila na takrat še prodorni spletni portal Myspace. Sreča se ji je nasmehnila: povabili so jo na nekaj televizijskih oddaj, s katerimi je v domovini takoj prodrla. V manj kot dveh letih je že podpisala pogodbo z založbo XL Recordings, doživela neverjeten uspeh skladbe Chasing pavements in diskografski debi s ploščo 19. Zdaj ima 24 let, pa še marsikaj drugega.

Lanskoletni izid plošče 21 je potrdil neverjeten prodajni uspeh prvenca, predvsem pa približal pop glasbi marsikoga, ki je prej vihal nos ob registraciji v to glasbeno kategorijo (čeprav dvomim, da je pop kot zvrst kdaj sploh obstajala). S prvimi tremi skladbami nas poplavi kakovost najbolj poslušanih pesmi zadnjega leta: globokomorska Rolling in the deep, energična in ritmizirana Rumour has it ter srce parajoča Turning tables. Še bolj čustveno nabit in slaven pa je konec plošče 21 s ponarodelo Someone like you ob klavirski spremljavi Dana Wilsona, s katero Adele končuje tematsko zgodbo celotnega dela. To je avtobiografsko poslovilno pismo ljubljenu fantu, s katerim je preživela leto in pol.

Ob Adelini presenetljivi vokalni izbranosti, ki se je je naučila v šoli, poslušalca najbolj prepriča barva pevkinega glasu, mehkega in raskavega hkrati, s katerim se poigrava v interpretaciji čustvenih otenkov in mešanici, ki so v plošči 21 večinoma sentimentalno romantične narave. Zaznamo lahko akustične zvočnosti ameriškega juga, R'n'Bja, countryja, bluesa in celo gospela, seveda lično zapakiranih v studijske količke.

Dobra plošča, ne samo z vidika prodajnih uspehov in prvih mest na svetovnih lestvicah, ampak tudi po količini aranžmajskih odločitev in prepričljivosti odrasle pevke. Adele je glas naslednjega desetletja.

Jernej Šček

Razveseljiva novica, sicer delo se šele začinja

Vpis na Unescov seznam prinaša Idriji razvoj in nove zaposlitve

Vpis na Unescov seznam svetovne kulturne in naravne dediščine prinaša Idriji razvoj in priložnosti, med drugim tudi nove, dobre zaposlitve, je na nedavni novinarski konferenci povedal idrijski župan Bojan Sever. Z vpisom na seznam je Idrija postala ena od svetovnih destinacij, ki jih letno na svetovni ravni obiše okrog 0,6 odstotka vseh turistov.

Vpis na Unescov seznam kulturne dediščine ni bil slučaj, pač pa konec zelo dobro pripravljenega projekta, je pričrčan idrijski župan. Vendar se po njegovih napovedih zdaj delo šele začinja, Idrija pa bo morala vpis na Unescov seznam tudi dobro unovčiti.

"Vpis je pomemben predvsem zato, ker je za nominacijo vseh šest let stala tudi lokalna skupnost, ki je razumela, da je to pomembno za naš kraj. K vpisu je nekaj doprinesel vsak posameznik", je dejal Sever.

Za idrijsko občino in delovno skupino, ki je pripravljala nominacijo, je vpis pomemben tudi zato, ker zaobjema celotno kulturno dediščino in ne le idrijskega rudnika. Dediščino živega srebra zajema vpis v najširšem pomenu - od rudnišča, podzemnih rovov in jaškov, vhodnih stavb rudnika, skladišča živega srebra in žita, upravne stavbe, topilnice, stanovanjske in šolske zgradbe do nesnovne kulturne dediščine s čipkarstvom, rudniško pihalno godbo, zdravstvenim varstvom in z njim povezanim razvojem

znanosti v Idriji.

V Idriji danes stojijo številni spomeniki, nekatere od njih bo potrebno na podlagi vpisa v prihodnje obnoviti. Vendar to ne bo le naloga občine Idrija, svoje bo morala storiti tudi država, ki je lastnica več stavb, je dejal Sever.

Slovenija je nominacijo za vpis na prestižni seznam z naslovom Dediščina živega srebra Almaden in Idrija pripravila skupaj s Španijo. Sever je spomnil, da so se zavoljo vpisa morali poenotiti dva kraja in dve državi, zato ima po njegovem mnenju "država neko zavezo do razvoja Idrije, saj bi lahko v nasprotnem primeru prizadela tudi Almaden in Španijo".

Kako bo potekal nadaljnji razvoj Idrije, je po Severjevih besedah težko napovedovati. Vsekakor bo potrebno kar najhitreje izboljšati turistično infrastrukturo. Treba bo poskrbeti predvsem za turistične namestitve in gostinske storitve ter za zavarovanje kulturne dediščine. "Pri vpisu na Unescov seznam je potrebno začutiti priložnost, to pa bo vodilo v nadaljnji razvoj", je še povedal Sever.

"Unesco ima svoje standarde, ki jih bo treba spoštovati in vzdrževati, vsekakor pa se ne smemo spustiti v divji turizem, ki lahko Idriji tudi škoduje", je poudaril podžupan Idrije Bojan Režon.

Slovesnost ob uradni podelitvi certifikata Unesca bodo pripravili predvidoma jeseni in bo najverjetneje potekala v Idriji.

Ob 50-letnici Jamesa Bonda razstava v Londonu

Tajni agent James Bond ima dovoljenje za glamur in vsakršno pretiravanje, in to so filmarji v preteklih petih desetletjih izdatno izkoristili. Kaj vse je pri tem nastalo kreativnega in legendarnega, prikazuje razstava, ki so jo odprli pred kratkim v londonskem kulturnem centru Barbican.

Videti je mogoče originalne rekvizite ali njihove replike iz vseh 23 filmov o Bondu, in sicer od astona martina do oprijetih kopalk. Razstavo z naslovom Oblikovanje 007: 50 let Bondovega stila je pripravila Lindy Hemming, ki že več let sodeluje pri Bondovih filmih. "Bond je sinonim za glamur", je dejala v pogovoru za BBC in dodala: "V Bondovih filmih gledalci vidijo življenjski stil, za katerim morda tudi sami stremijo ali pa ga vsaj radi občudujejo". Poleg rekvizitov, kot so z noži opremljeni čevlji, umetno zobovje, domiselno strelno orožje in podvožja, so razstavljeni še kostumi, med njimi legendarni bikini Ursule Anders iz Dr. No ali sijajne večerne obleke. Bondove obleke so več desetletij narekemale stil, poleg smokingov pa je v Londonu, denimo, mogoče videti tudi živo rumen smučarski kombinezon, ki ga je kot agent 007 oblekel Roger Moore. Tu so še fotografije in drugo gradivo, ki obiskovalca seznanjajo s filmi o Bondu in njihovim nastajanjem. Postavitve se končuje z martini barom.

Prvega izmed filmov o Bondu so začeli snemati 16. januarja leta 1962 na Jamajki. V filmu z naslovom Dr. No je izdal tajnega agenta 007 prevzel Sean Connery, film pa je bil premierno prikazan v Londonu oktobra istega leta. Razstava v kulturnem centru Barbican bo odprta do 5. septembra.

JOLKA MILIČ

TUJI PESNIKI O NAŠIH KRAJIH IN LJUDEH

Roberto Dedenaro

O neki vasi, o vojnem času

Ne poznam jezer, rek tukaj okoli ne
le kakšen zamišljen kal, mlako kjer pijejo
živali zdaj pijejo ljudje pijejo pijejo
ljudje z ozkimi in dolgimi obrazi
in zdrsijo stran vzdolž belih zidov ozkih zidov
okrog polj tanko zdrsijo
ob prelomu dnevnih zdrsijo
-Peš je približno dve uri hoda do bližnjih hiš-

Udarja mraz udarja mraz/pločevina v kosti
in brnenje zvonov in kovina hlad
hlad teh ravnih njiv s slano prekritih zledenelih ozkih
ta ostanek zmrzali na obrazih na ledenih smehljajih
na visokih in belih zidovih
na tvojih trudnih kolenih - tvoje roke vrtijo preslico.
Ta led skriplje ponoči proti
kamenju kaplje črpalke na dvorišču,
črna noč - tu in tam se odtrga plamen

Poželi smo - vrnili se bomo
zoral, drobili grude prsti - vrnili se bomo
požgali listje - bilo je pod večer
vse se zdaj zdi pepel ob tem zahodu,
prižgano ognjišče, glasovi, ki jih čujem
ne morem, ne morem zavrnjen od vetra
najti kakšen še tako majhen smisel
Glasovi se vračajo vzdolž zidov
in res je da jutri in res je da res
neplodna je ta zasmehljiva zemlja
ni prekopana ne odpre se ne - ne razpoka od mraza in -
koraki se zdi ko da odmevajo v prazno.

Dežuje dežuje zdaj dežuje grenek dež
ki pritiska ki razbarva ki ugrabi besedo
ki onemogoči vsako čustvo ki teče
na niti mučne bolečine ki mršavi
ta zavržena telesa - v tej deželi - kruljava pleča
izpahnjena ramena prazne očesne jamice
ko bi imeli - v tej vasi - vsaj male besede
tanke prijazne svetlikačice se predloge
za rešitev slovnice vsaj
skladnje vsaj
v-sa-j.

O avtorju

Italijanski pesnik, publicist in kulturni organizator Roberto Dedenaro se je rodil v Trstu leta 1956, kjer je tudi živel do nedavna. Nato se je preselil na deželo (v Repen - Rupingrande) v neposredni okolici rojstnega mesta. Profesor na srednji šoli. Nekoč predsednik, zdaj še vedno član znane tržaške italijansko-slovenske Skupine 85 (Gruppo 85). Doslej je objavil tri pesniške zbirke, in sicer: Insoprimibili rumori (Neodpravljlivo ropotanje), 1989 v Trstu; Osservazioni sull'abitare (Opazke o prebivanju), 1993 v Vidmu in Le periferie sottili (Tanke periferije), 2002 v Salerno. Leta 1994 je napisal radiodramo, ki jo je uglasbil Fabio Nieder za Rai radiotre, in je bila kasneje knjižno objavljena v Vidmu z naslovom Visioni di un viso diviso (Vizije razdvojenega obličja). Sodeloval je pri več oddajah tržaškega Rai-a in koprškega radia. Piše članke za italijanske dnevnike in revije. Dve plaquettes z njegovimi pesmimi je objavila milanska En Plain Officina, in sicer: La festa della polvere (Praznik prahu), 1997 in Alluminio (Aluminij), 2000. Eno pa za-

pesniki, kar sodi še vedno med obetavne novosti, takrat pa je šlo skoraj za pionirsko dejanje, da ne rečem brez precedensa. Vsem nam pa vlilo upanje, da ga bodo tržaški rojaki pridno posnemali in se definitivno otresli starih predsodkov, ki so mesto v zalivu doslej (in jih žal še!) razdvajali.

Lani je uredil dvojezično antologijsko zbirko italijanskih pesnikov nove generacije v Trstu Di sale, sole e di altre parole - Iz soli in sonca in drugih besed, in napisal tudi spremni esej, kjer predstavi slovenskemu bralstvu sedmerico nastopajočih pesnikov, ki jih je prevedel v slovenščino tržaški pesnik Marko Kravos in bil obenem sourednik knjige. Izid zbirke pa je omogočila slovenska (!) založba, in sicer Založništvo tržaškega tiska, kar je sicer več kot hvalevredno, a malce tudi nenavadno in je po svoje, za tiste, ki znajo brati med vrsticami, tudi nekakšen dokaj zgovoren temperaturni list ne vedno lahkkih tržaških razmer, pa vendar veliko lažjih kot nekoč.

Prevod iz italijanščine in beležka o avtorju Jolka Milič

Kratke

Končal se je festival Maremetraggio

V vročem julijem poletju je tržaško občinstvo lahko pozabilo na dnevno soparo in v večernih urah zaužilo kanček osvežujoče filmske sapice na 13. festivalu Maremetraggio. Prireditelji so s tokratno izvedbo zadovoljni, saj je publika s svojo številčnostjo potrdila kakovostni spored, ki je v tednu dni predstavil kar 73 kratkometražnih filmov mednarodne produkcije (japonske, ameriške, kanadske, argentinske, češke, danske, francoske in španske) in devet italijanskih prvencev. Celostna predanost organizatorjev sedmi umetnosti pa jih je prepričala, naj vključijo v spremljevalni program tudi predvajanje posebnega video materiala. Tako so v preddverju gledališča Verdi ob začetku festivala odprli razstavo slovenske video umetnosti. Na manjših ekranih so se zvrstili nekajminutni posnetki Nataše Prosenc Stearns, Nike Oblak in Primoža Novaka, Špele Pavli, Maše Jazbec, Marka Požlepa, Vesne Bukovec, Ane Čigon, Pile Rusjan, Aleksandre Saška Gruden, Zmaga Lenardiča, Robertine Šebjanič in Suzane Grau. Vsebinska razsežnost predvajanih videoposnetkov je bila po večini posvečena nemiru, ki ga doživlja sodobni človek: emocijo doživljanja gledalcev so želeli prireditelji povečati na podlagi izbire lokacije – gledališča samega, ki je s svojo večno baročno uglajeno podobo navidezno protislovno, dejansko pa komplementarno izpolnjevalo to napetost.

Uradni program je bil na dveh lokacijah: italijanske celovečerne filme so vrteli v gledališču Miela, kratke filme pa na trgu Verdi pred istoimenskim gledališčem, kjer so ob koncu festivala podelili tudi osrednje nagrade. Žirija, ki so jo letos sestavljali Ambra Angiolini, Saverio Costanzo, Stefano Martina in Greta Scanaro, je osrednjo nagrado namenila švedski režiserki Amandi Kernell za njen kratki film z naslovom Det komer aldrig att ga över; film opisuje prvo ljubezen štirinajstletne Frida do Philipa, ki je starejši od nje. Žirija je nagrado za najboljši animirani film podelila argetinskemu režiserju Juanu Pablu Zaramelliju za film Luminaris. Nagrada tržaških zapornikov (ki je prepoznavna pod gelsom Oltre il muro) in nagrada žirije za najboljši italijanski film pa je šla bratoma Brunu in Fabriziu Urso, ki sta se na festivalu predstavila z delom Salvatore: življenjska skromnost, pravzaprav normalnost se v tem delu bije s službeno negotovostjo italijanske družbe.

Francesco Carofiglio, Daniele Gaglianone in Marco Cocci so sestavljali žirijo, ki je ocenjevala italijanske celovečerne prvence. Med temi je za najboljšega presodila La-bas Guida Lombardija; film govori o kamorističnem obračunavanju v okolju ilegalnih priseljeniških delavcev. Najboljša igralka je bila Valeria Golina za vlogo v filmu La kryptonite nella borsa; v moški sekciji pa sta zmage bila deležna mlada Luca Schipani in Nicolas Orzella, ki sta nastopila v filmu Il paese delle spose infelici.

V sekciji Ippocampo je bil za najboljši film razglašen celovečerec z naslovom Qualche nuvola režiserja Saveria Di Biagia; v tem filmu med drugim nastopa igralec Michele Alhaique, ki so mu prireditelji letos namenili retrospektivo (sicer ji prireditelji zaradi navadno mladosti dotičnih pravijo 'perspektiva'). Nagrada občinstva pa je šla filmu Roana Johnsona z naslovom I primi della lista.

Barkovlje / Predstavili so nov roman Marka Sosiča

Tržaški pisatelj Marko Sosič je v zadnjih šestih mesecih pogosto srečal svoje bralce na predstavitev knjig, saj so po vrsti izšli zbirka kratke proze, italijanski prevod romana Tito amor mijo, zdaj pa najnovejši roman Ki od daleč prihaja v mojo bližino, ki ga je Študentska založba izdala v zbirki Beletirina. Predstavitev v lepem okolju kluba Sirena v Barkovljah je z odzivom publike potrdila zanimanje za avtorja, z izbiro lokacije in povezovalcev pa je nadgradila dogodek z navdušeno študentsko radovednostjo na eni strani, medtem ko je naravno ozadje sončnega zatona na morju, z razprtjem obzorjem in zaznamujočim pečatom priljubljenega nabrežina v Miramarskega gradu, na svoj način spregovorilo o mestu avtorja. Tudi nov roman se dogaja v Trstu, v zakulisju navidezno idealno urejenega življenja glavnega junaka, ki postane prisposoda za družbena protislovja zahodne civilizacije, predvsem pa odpira vprašanja o identiteti posameznika v tej družbi.

Vsebinsko romana sta z avtorjem skušala razčleniti dva mlada literarna preučevalca, ki sta v prvi vrsti navdušena bralca njegovega opusa. Aljoša Harlamov je začel pogovor z zanimivim razmišljanjem o "nezanesljivih pripovedovalcih" nekaterih Sosičevih del: v Balerini je protagonistka govorila o stvareh, ki jih ni mogla razumeti, v tem romanu pa profesor Ivan Slokar pripoveduje o stvareh, za katere ni jasnih meja med resničnostjo in domišljijo. Protagonist je namreč vpet v brezčasje, v odkrivanje lastne življenjske zgodbe. Žanrska opredelitev romana je skoraj nemogoča, čeprav ima zgodba elemente detektivke, tragedije in ljubezenskega romana, z elementi skoraj filmskega nadrealizma. Družbenopolitični kontekst je prepoznaven z odmevi vojne na Balkanu, kar po avtorjevem mnenju služi preverjanju stanja duha zahodnega sveta tako kot prejšnji romani z ozadjem preteklih vojn. Duševni nemir daje celotni pripovedi napet ritem in ravno iz tega izhaja značaj detektivke, ki ga je poudarila tudi druga sogovornica, Jaruška Majovski. Stilni element, ki je prišel do izraza tudi pri branju incipita, pa je filmski značaj pripovedi, za katerim bi se lahko skrival tudi filmski scenarij. Do uresničitve te sugestije pa verjetno ne bo prišlo: "Filme navadno snemajo po slabih literarnih predlogah", se je pošalil Sosič, ki je priznal, da hrani v predalu načrtov predvsem dramo. Pred naslednjim, morda gledališkim projektom, pa se pisatelj lahko veseli spodbudnega odziva kritike in bralcev, ki ga je poudarila tudi izvršna urednica založbe Miljana Cunta, ko je uvodoma povedala, da je roman že pred izidom vzbudil veliko zanimanja in povpraševanje zvestega bralnega občinstva. / PAL

SVETI KRIŽ Oratorij v Slomškovem domu

Delo z mladimi po zgledu Don Bosca

Kot vsako leto je bilo tudi tokratno poletje za otroke v Križu razposajeno. Za radostno vzdušje v vročem juli-

ni, zanje je vsak dan skrbelo deset animatorjev. Osrednje dejavnosti so se kot po navadi zvrstile v prostorih Slomškovega doma,

ga doma izredno prikladna lokacija za tovrstno vzgojno dejavnost, ki jo je dopolnjevala tudi delavnica za izdelke iz gline

ju je že četrthi zapored poskrbel dušni pastir iz Svetega Križa, g. Maks Suard, prireditelj in dejanska duša poletnega oratorija, ki se ga je prejšnji teden udeležilo 15 osnovnošolskih otrok. "Obiskovalci so bili po večini vašča-

osrednja atrakcija je bil kot vedno bazen", nam je povedal ob koncu letošnje oratorijske dejavnosti, ki je kot po tradiciji kljubovala tropskemu kriškemu poletju.

Ceprav je struktura Slomškove-

pod mentorstvom domačinke Anice Pahor, šestdnevni program ni potekal izključno med njegovimi zidovi oziroma na njegovem dvorišču. "Otrokom navadno nudimo še vrsto ekskurzij s poučnim ciljem. Lani smo si ogledali remizo o-penskega tramvaja, letos pa smo se odpravili na kmetijo v Zagradec, da bi otroci pobliže spoznali kmetijsko bogastvo naših krajev. V petek smo se odpravili na

izlet na bližnji vrh Sv. Primoža, nato pa po gozdu do Proseka. V soboto, 14. julija, so konec oratorija spremljali mokre igre in nagajevanje". Kriški dušni pastir je obenem spomnil, da bo od 25. julija do 4. avgusta tradi-

cionalni poletni tabor za srednje in višješolce v Bohinju.

G. Maksu Suardu je štetno palico kriškega oratorija podal g. Tone Bedenčič, "ki je bil v bistvu pobudnik te vzgojne filozofije med mladimi na Tržaškem". Duhovnika smo zato vprašali, ali je v svojih otroških in mladinskih letih pogrešal možnost takega druženja. "Takrat po župnijah oratorij ni bil zelo razširjen pojem. Zanimarjalo se je tako okolje, ki bi mladim približalo radostno dimenzijo Cerkve. Ta manko je najbrž med mladino botroval prepričanju, da sta Cerkev in njena organiziranost po večini skupek togih obveznosti. V drugačno poslanstvo Cerkve in v pravičnost takega dela z mladino je trdno verjel Don Bosco", je pojasnil kriški dušni pastir, ki se sicer tudi med letom trudi, da bi bila vaška mladina ob številnih obšolskih dejavnostih enkrat tedensko deležna oratorijskega okolja.

G. Suard se je v pogovoru z našim tednikom zaustavil tudi ob nedavnem praznovanju tedna kriških zavetnikov sv. Petra in Pavla, ko je slovesno službo božjo daroval g. Metod Lampe, dušni pastir v Mačkajah. "Po vaških ulicah se je bila procesija, v Slomškovem domu pa smo v sodelovanju z društvom Jadro iz Ronk priredili razstavo umetnikov iz Laškega".

IG

Izdali so tudi svojo prvo zgoščenko

Nabrežinska godba je proslavila 115-letnico delovanja

Godbeno društvo Nabrežina je gotovo eno najbolj aktivnih prosvetnih ustanov v devinskobabrežinski občini in po svoji življenjskosti ter vedno novih pobudah veliko prispeva k oblikovanju najrazličnejših prireditvev v vasi, kjer deluje, a tudi v širši okolici. To je bilo znati tudi v soboto, 7., in nedeljo, 8. julija, ko je godba vabila na praznovanje 115-letnice ustanovitve. Ob društvenem sedežu pri nekdanji občinski klavnici so s prostovoljnim delom očistili in uredili opuščen vrt in na njem postavili velik oder za letne prireditve in koncerte.

Nabrežinski godbeniki so visoki jubilej praznovali tudi z izdajo CD plošče z naslovom *Nekaj po domače, pa še drugače* in organizacijo dveh koncertov, ki so jih oblikovali z ostalimi godbami, ki delujejo v naših krajih. Sobotni koncert sta oblikovala sama nabrežinska godba in Pihalni orkester Breg, nedeljskega pa Pihalni orkester Ricmanje, Godbeno društvo Viktor Parma iz

Trebnju, Pihalni orkester Kras iz Doberdoba in še godbeno društvo Prosek. Revialno oblikovana koncerta (prvega je povezoval Marko Tavčar, drugega pa Valentina Sancin) sta potrdila trdne prijateljske vezi med godbami, ki delujejo na tem

prostoru, posebej Milanu Adamiču, ki se je zelo trudil za uresničitev odra, ki bo odslej lahko bistveno pomagal pri obogatitvi poletne glasbene in kulturne ponudbe v Nabrežini. Še posebej so izrazili veselje ob izidu prve zgoščenke. Hvaležnost so pokazali vsem, ki

čeških skladateljev, ki jih godba redno izvaja in predstavljajo njen železni repertoar. Med njimi so posneli in v soboto zaigrali tudi koračnico *Mahoritsch*, ki jo je skomponiral prvi kapelnik nabrežinske godbe, Ferdinand Maicen, a tudi koračnico *San Carlo*, ki jo je napisal Oskar Tschuor in po napevu katere so godbeniki med nastopom zapeli šaljivo besedilo o svoji godbi, ki ga je sestavljal najstarejši godbenik Ivo Kralj. Na zgoščenki je tudi slovit, že ponarodela nabrežinska himna *Od Slivnega do Križa*, ki jo za to priložnost poje

nabrežinski MePZ Igo Gruden, ki so se mu ob predstavitvi še posebej zahvalili. Pravo presenečenje pa je doživel predsednik godbe Nabrežina Franko Peric, ki so mu v imenu vseh članov in prijateljev prinesli na oder veliko torto s prižganimi svečkami, v zahvalo za vložen trud pri organizaciji in izvedbi jubilejne prireditve in obeh koncertov.

Čestitke in prijazna voščila, ki so jih nabrežinski godbi ob jubileju izrazili med obema koncertoma, pričajo o njeni priljubljenosti in povezanosti z domačim okoljem. Godbeniki, ki so sodelovali pri obeh koncertih s prijatelji in sorodniki, pa so se tako v soboto kot v nedeljo zadržali še pozno v noč ob bogato obloženih mizah in prijazni gostoljubnosti nabrežinskih godcev.

m. f.

področju, kar priča tudi dejstvo, da nekateri godbeniki igrajo v več sestavih.

Sobotni koncert je bil priložnost, da je godbeno društvo Nabrežina zelo stvarno obeležilo več kot stoletno delovanje. Zahvalili so se vsem, ki so omogočili pripravo in opremo prireditvenega

so pomagali pri njeni izdaji, še posebej pa Robiju Briščaku, ki je bil pobudnik in glavni spodbujevalec za snemanje CD plošče. Nabrežinski godbeniki, ki jih vodita Sergio Gratton in Iztok Cergol, so se odločili, da posamejno najbolj značilne koračnice slovenskih, avstrijskih in

Nova umetniška koordinatorka v SSG Trst

Dramaturginja Diana Koloini

Umetniško vodenje tržaškega gledališča bo z novo sezono prevzela mag. Diana Koloini, ki jo je Upravi svet SSG izbral med 15 kandidati, ki so se prijavili na razpis. Mag. Diana Koloini je leta 1989 diplomirala na oddelku za dramaturgijo ljubljanske AGRFT. Podiplomski študij je nadaljevala na oddelku za sociologijo kulture na Filozofski fakulteti, kjer je tu-

di magistrirala. Bila je dramaturginja v PDG (danes SNG) Nova Gorica in v SNG Drama Ljubljana ter v drugih slovenskih gledališčih, kjer je ustvarila okoli 60 predstav. Bila je urednica gledaliških listov, objavljala je članke in razprave. Leta 2000 je izšla njena knjiga esejov o drami in gledališču *Zapeljevanje, iluzija, ljubezen*. Od leta 2010 je vodja gledališkega in sodobnopsnega

programa v ljubljanskem Cankarjevem domu. Svojo funkcijo bo ga. Koloini opravljala predvidoma do 31. decembra 2013. Hkrati je US SSG imenoval g.

Danijela Malalana za umetniškega svetovalca SSG do 1. decembra 2012. Malalan je leta 2000 diplomiral na ljubljanski AGRFT, od leta 1997 do 2001 je bil član SSG v Trstu, vsa leta redni sodelavec novogoriškega in koprškega gledališča ter pogost gost v ljubljanskih institucionalnih gledališčih in gledaliških skupinah. Ob tem končuje študij na Fakulteti za management Univerze na Primorskem v Kopru. US SSG se zahvaljuje g. Borisu Kobalu, Jaši Jamniku in Sergeju Verču, ki so umetniško izoblikovali iztekajočo se sezono SSG in pripravili izvirne smernice za njeno podobo tudi v prihajajočem letu.

POGOVOR Občinski svetnik SSk Igor Švab

Pozitiven obračun prvega leta županovanja Cosolinija

Junija je tržaški župan Roberto Cosolini prižgal prvo svečko na torti svojega mandata na čelu občine. Po mnenju občinskega svetnika SSk Igorja Švaba je obračun tega obdobja več kot pozitiven.

“Ne smemo pozabiti, da smo še vedno v izredno hudi gospodarski in finančni situaciji. Ne nazadnje doživlja tudi politika globoko krizo, saj ji državljani ne zaupajo več svoje prihodnosti. V takem okolju je uprava pokazala veliko voljo za spremembo. Ob začetku mandatne dobe sta župan in njegova ekipa imela trdo nalogo, saj prejšnja uprava in desetletno županovanje Roberta Di-piazze nista pustila za sabo nobenega načrtovanja. Osebo sem zadovoljen tudi zato, ker sem imel v tej zakonodajni dobi občinskega sveta priložnost načelovati finančno-proračunski komisiji, v resor katere sodi tudi nadzorovanje nad celotnim osebjem. V tem letu se nismo soočali le s tekočim poslovanjem (to je z obračuni in proračuni), ampak smo morali postaviti tudi temelje novemu zakonu za davek IMU”.

To je bila težka in pomembna politična odločitev. Bila je. Občina Trst si je zadala za cilj to, da ne bi – vsaj glede prvega stanovanja – segala pregloboko v žep občana. Uprava se je zato odločila, da postavi nižji količnik od osnovnega. Bilo pa je potrebno uskladiti in uravnovešiti zadevo s količniki s preostalimi. V prihodnje pričakujemo točen obračun glede dohodkov, ki jih je občina v tej prvem krogu unovčila s predumom: v proračunski razpravi je bila obenem nakazana obveza, da se na podlagi te vsote morebitni količniki za naslednje leto znižajo. Poudariti je treba, da ta denar vrača občina območju v obliki investicij. Odprava davka ICI na prvo stanovanje je svojčas popolnoma izpraznila blagajne javnih uprav, ki niso imele sredstev, da bi jih investirale na ozemlje.

Kaj pa načrti občine na so-

cialnem področju?

Glede na kočljiv gospodarski položaj se je občina odločila, da zviša socialne usluge prebivalstvu. Pomembni sta bili zlasti dve odločitvi: bodisi glede socialne bodisi glede izobraževanja in šolstva, ker sodi to področje v pristojnosti občine.

Novosti beležimo tudi z odprtjem nove sekcije vrta v Dijaškem domu.

To je razveseljiva novica. Potrjeno je namreč, da bo s šol-

uprave in celoten postopek na novo preosnoval.

Občinski svet je pred časom odobril smernice novega urbanističnega načrta. Še pred tem pa bomo jeseni v občinskem svetu sklepali o novem prometnem načrtu mestnega središča. Čez leto dni pa bi lahko že razpravljali tudi o novi varianti prostorskega načrta: pred rokom izteka obstoječih varnostnih količnikov bo sprejet sklep o osnovi novega načrta in ponovno bo stekel celoten postopek z ugovori občanov vred. Kaže, da končne smernice nove variante načrtujejo pravšnjo podobo občinskega ozemlja in ne zrcalijo špekulacij nekaterih ožjih interesnih skupin. Spomnimo se le na nevarnost izmaličenja kraškega področja v primeru, da bi prejšnja varianta stopila v veljavo. V prvi vrsti je zato razvojni prostorski načrt, ki je prijažen zlasti do širše skupnosti občanov: ne smemo

pozabiti, da so ta projekt postavljali tudi na podlagi sodelovanja s pokrajino in ostalimi občinami, tudi s tistimi onkraj meje.

Omenili ste nov prometni režim v mestnem središču. Ali bi nam ga lahko razčlenili?

Težnje sodobne urbanistike vodijo v razbremenitev mestnih osrčij prevelikega prometa. Načrt tržaške občine pomenjuje pešpoti in kolesarske steze v središču. Pravšnje koristenje osrednjih mestnih prometnic bo tesneje povezovalo središče z okolico. Po novem načrtu naj bi prometnice s ptičje perspektive zarisale podobo grške črke pi, kjer bi osnovni promet potekal ob železniški postaji po pasovnicah na nabrežju do obvoznice pri Marsovem polju. Ob tem so dve osrednji osi v mestu evidentirali v ul. Valdirivo in ul. Milano (promet bo na tej ulici ohranil sedanjo smer); ul. Carducci bo postala dvosmerna, saj bo avtobusni promet usmerjen po

Korzu Italija; ul. Ibriani bodo zaprli prometu in bo postala peš cona. Ul. D'Annunzio in ul. Carducci bosta sestavljali 'severno' mestno prometno avenijo.

Pred nedavnim je openske občane razburil morebitni načrt o termoelektrarni.

Gre za načrt, ki bi ga bilo potrebno natančneje proučiti. Mnenje uprave in moje je, da so Opčine dokaj neprikladna lokacija za ta projekt. Surovino za pogon objekta bi morali namreč dovažati s pristanišča po železnici, kar bi bilo s finančnega vidika vprašljivo. Bolj smotno bi bilo razmisliti, da bi ta industrijski objekt prenesli na območje sedanje železarne. V ta vidik sodi tudi vprašanje okoljevarstvene narave: kljub podpori EU pri gradnji tovrstnih objektov se moramo vprašati, ali uporaba t. i. biomass škoduje zdravju ali ne. Načrte objektov za proizvodnjo alternativnih energij je potrebno vsekakor uokviriti v specifično območje. Vemo, da je Vzhodnokraški rajonski svet nasproten gradnji: po mojem mnenju upravičeno, saj je ves projekt še kako nedorečen in nejasen. Vemo tudi, da živimo pač v državi, v kateri je transparentnost dokaj iluzoren pojem. Prebivalstvo je namreč seznanjeno z načrti, ko so ti že v operativni fazi ... Po drugi strani naj dodam, da je pojem termoelektrane s pogonom na biomaso vsekakor manj škodljiva varianta od železarne same in - z varnostnega vidika - tudi manj nevarna od krške nuklearke. Glede tega velja poudariti, da občina Trst neomajno nasprotuje tudi gradnji plinskega terminala v Žavljah, kljub temu da se na deželi nekaj žal premika v nasprotno smer. Res pa je, da Trst potrebuje modernizacijo obstoječih infrastruktur, začeni s tistimi, ki bi lahko dale novega zagona pristaniški dejavnosti v luči sinergičnega sodelovanja s pristanišči severnega Jadrana. Prednostni pomen ima zato obnove železniške proge Benetke - Trst za tovrstni promet: glede tega nimam nikakor v mislih izpeljave zloglasnega petega koridorja, temveč zgolj posodobitev obstoječega. Gospodarska perspektiva mesta, zaradi zaprtja velikega števila celo zgodovinskih podjetij, to prenovi krvavo potrebuje. Ob tem ne smemo pozabiti, da bodo dejavnost v železarni prekinili čez tri leta, kar bo ustvarilo dodatno socialno negotovost velikega števila zaposlenih. IG

za opravljeno delo.

Poleg tečajnikov so jedi pripravili tudi nekateri simpatizerji Ad formanduma, ki so se odzvali na povabilo za izbor srečnega krožnika. Med vsemi jedmi, ki so bile na degustaciji in ki so jih spremljala vina kmetije Ivan Vogrič iz Števerjana, je bil namreč izžreban srečni krožnik, ki je prejel bon za obiskovanje enega izmed tečajev v prihodnjem šolskem letu. Mali Lara in Eva sta med vsemi izžrebali Mojito, ki ga je predstavil Alfred Mbengue, sicer neokvalificirani kuhar Ad formanduma, doma iz Senegala.

Tako se je v prijetnem vzdušju zaprl zastor nad programi poklicne kvalifikacije za mlade in za odrasle. Dejavnost na zavodu pa se nadaljuje še s tečajji splošnega kmetijstva in agriturizma.

Obvestila

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bo v mesecu juliju urad v Trstu zaprt ob ponedeljkih in petkih.

Narodna in študijska knjižnica in Knjižnica Damir Feigel sporočata, da bosta od 25. junija do 31. avgusta odprti s poletnim urnikom, in sicer od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure. Zaprtje zaradi dopusta: Narodna in študijska knjižnica od 13. do 24. avgusta; Knjižnica Damir Feigel od 6. do 17. avgusta; Odsek za zgodovino od 30. julija do 15. avgusta.

Knjižnica Dušana Černeta,

Donizettijeva 3 v Trstu, obvešča, da bo v poletnem času odprta po tem urniku: ponedeljek, torek in četrtek od 8.30 do 13.00; sredo od 8.30 do 16.00; petek od 8.30 do 13.30. Poletni urnik velja od 18. junija do 9. septembra 2012. Za izjemne primere lahko pokličete na tel. št. 040-662407.

Darovi

Ob 150-letnici rojanske cerkve in v spomin na ljubljene starše darujeta Sonja in Drago Ukmar 30 evrov za Društvo rojanski Marijin dom.

ROJAN Ob 150-letnici posvetitve cerkve

Cerkev je neomajni temelj Božje besede

Stoletdesetletnico rojanske cerkve sv. Mohorja in Fortunata so člani krajevnih verske skupnosti že pred časom obeležili z odprtjem razstave, ki so jo postavili v notranjstveno svetišča. Postavitve je nazorno prikazala preteklost cerkve, zlasti pa razpon verske skupnosti v cerkveno občestvo, ki je v svetišču imelo svoj stični element. Slovenska komponenta je na svojih panojih predstavila bogato versko in kulturno dediščino, ki je iz tega občestva vzklikla,

mestnega tkiva". Župnija po temtatem ni utrdila pred 'drugim' je prostor dialoga in širjenja izkušnje, "ki bogatijo ne samo vernike, ampak tudi ljudi, ki ne verujejo".

Po uvodnem nagovoru domačega župnika g. Umberta Piccolija in msgr. Franca Vončina, ki je pozdravil v slovenskem jeziku, je začetno razmišljanje rojanskim vernikom namenil nadškof Crepaldi. Tako pomemben julilej ima po njegovem mnenju dvojno razsežnost. "Pr-

Foto IG

poudarila je sijajne osebnosti, ki so doprinesli svoj delež pri gradnji skupnega verskega in narodnostnega čutenja (od msgr. Jakoba Ukmarja do g. Stanka Zorka in sedanega dušnega pastirja msgr. Franca Vončina). Pred nedavnim pa je bil v rojanski cerkvi 'uraden pečat' stoletdesetletnega jubileja. Takrat so ob prisotnosti tržaškega škofa, nadškofa Giampaola Crepaldija, tržaškemu župniku Umberto Piccoliju, ki je bil vrsto let njen dušni pastir v izvorni župniji. Podčrtala je nato dejstvo, da je lastnik rojanske cerkve tržaška občina: to je počela zato, da bi poudarila, kako je na tak način občina sprejela nase zlasti širo izkušnjo verske razsežnosti. "Ta prostor ni samo kraj češčenja; je predvsem okolje, v katerem nastaja mestno cerkveno občestvo in se gradi etična razsežnost in vzajemna povezanost krajevnega in

vi se nanaša na samo dejstvo, da je cerkev nastala na željo ljudi, ki so svojčas želeli postaviti svetišče – Božjo hišo sredi okolja, v katerem so živeli". Tej stavbi so zaupali svojo dušo, ki so jo negovali na podlagi katoliških zakramentov evharistije, krsta, birme, pokro, pogreb in "duhovniških posvetitev: ravno msgr. Franc Vončina je med temi zidovi pred mnogimi leti postal duhovnik", je dejal tržaški škof. In ravno posvetilo duhovnikom je vseboval drugi del njegovega posega. "Bodimo hvaležni vsem dušnim pastirjem, ki so v tej cerkvi služili Bogu tako, da so skrbeli za vaše duše in za duše vaših prednikov". Prav v tem sta moč in poslanstvo cerkve, saj na stečaj odpira svoja vrata, da sprejme in ponuja tolažbo vsem ljudem. "Cerkev ponuja neomajni temelj, ki se zrcali v Božji besedi in se udejanja v evharistiji".

Te misli tržaškega škofa so se stavljale tudi srčiko homilije, ki jo je izrekel v petek, 13. julija, pri bogoslužju, ki je slovesno sklenilo praznovanje jubileja rojanske cerkve. Čeprav praznovanje farnih zavetnikov sv. Mohorja in Fortunata navadno obhajamo dan prej, so prireditelji s slovesnim somaševanjem in procesijo po ulicah mestne četrti želeli letos praznovati zavetnika prav na jubilej posvetitve svetišča pred 150 leti. Versko slavlje je spremljalo tudi dvojezično petje, v procesiji pa so se slovenski verniki zbrali za praporom Marijine družbe.

IG

Na tržaškem Ad formandumu

Okusi poletja, podelitev diplom in srečen krožnik – vse v enem večeru!

700 ur, 2 meseca delovne prakse, 18 tečajnikov različnih narodnosti: Slovenci, Italijani, iz Poljske, iz Senegala in Toga, 40 zainteresiranih na izboru. To so številke letošnjega tečaja poklicne kvalifikacije za kuharja v izvedbi Ad formanduma v Trstu. S slovesno podelitvijo diplom v Gostinskem učnem centru na Fernetičih se je končal še zadnji daljši program poklicnega usposabljanja na področju gostinstva. Predsednik upravnega odbora zavoda Roberto Vidoni je pohvalil vse tečajnike, ki so se od-

ločili za enoletni študij za kuharja, "saj so se 'postavili v igro' in tako pridobili dodatno znanje in usposobljenost za opravljanje poklica. Nekateri že delajo, drugi pa nameravajo začeti samostojno pot v gostinskem sektorju", je ob pohvali kolektiv zavoda in predavateljem na programu za opravljeno delo dejal predsednik Vidoni. Diplome sta podelila direktor zavoda Massimiliano Iacono in Neva Caris, ki skrbi za projektiranje izobraževalnih programov. Da so se tečajniki res potrudili,

tako med študijem kot na končnem izpitu, so dokazali s pogostitvijo, ki je bila prava poslastica ne samo za želodec, temveč tudi za oči. Številnim udeležencem večera so namreč pripravili okusne jedi s simpatičnimi nazivi, "v vseh primerih sad domišljije in kreativnosti v kuhinji, ki je pravzaprav osnova njihovega poklica", je dejala voditeljica na programu Daša Bolčina, ki je tečajnike vseskozi spremljala med šolanjem in ki je bila deležna tudi njihove priskrbe zahvale

David Klodič o skupini Beneške korenine evolution

Govorimo o sodobnosti v narečju, jeziku srca

O d leta 2007 je skupina BK evolution naredila veliko. Z dvema ploščama, s premišljenim konceptom in pomenljivimi nastopi nosi v srednjeevropski prostor svež glas Beneških Slovencev. Pianist in komponist David Klodič nam je razkril, kako lahko povsem naravno spajajo sodobno miselno širino s spoštljivim, ukoreninjenim odnosom do svoje zemlje in ljudi. Ujeli smo pravi čas za pogovor pred morda najpomembnejšim koncertom do zdaj na odru festivala Folkest, 27. julija v Spilimbergu.

Kakšen je poln pomen imena Beneške korenine evolution? Koliko in katere tradicije, glasbene dediščine Benečije in Režije, koliko pa sodobnosti, naprednosti, sedanjosti? Vaša filozofija torej...

Naša skupina se je rodila kot vokalna skupina Beneške korenine pred približno 15 leti. Po desetih letih trdnega delovanja je skupina izgubila nekaj članov in se preusmerila v band z novim imenom. BK evolution smo izbrali iz dveh razlogov. Prvič: nastali smo ob projektu, ki je bil namenjen kantavtorju Kekku Bernjaku, s katerim smo posneli CD KB unplugged (malo smo se poigrali z začetnicami). Drugič: hoteli smo provokativno vnesti v ime angleško besedo, saj, ne vemo točno zakaj, ko delaš nekaj v slovenščini, je potem vedno treba dodajati tudi italijanski prevod, "da bi vsi razumeli". Mi smo razširili ta pojem "razumevanja" in z drugim CD-jem pripravili vsa besedila s prevodom v angleščino. Tradicijo imamo v krvi in menimo, da ni treba delati nič posebnega, da pride do izraza. Če ljubiš svojo zemljo in ljudi, potem se bo to poznalo v glasbi in v besedah. Seveda živimo tudi mi Benečani v globaliziranem svetu, kar gotovo vpliva tudi na našo umetnost.

Ste bolj za avtorsko glasbo ali igrate tudi priredbe ljudskih? Kaj menite o preoblačenju ljudske glasbe v sodobna oblačila? Ali naj ljudskost osta-

smo opustili že v časih vokalne skupine, verjetno zato, ker je bila ta vrsta že takrat zlorabljena. Če se kdo želi s tem ukvarjati spoštljivo in resno, nas zagotovo ne moti. Prav nasprotno je to znak, da nismo postali zgolj folklorna skupnost in iščemo nove, sodobnejše načine izražanja. V zgodovini bo tako in tako ostalo samo to, kar je dobro narejeno.

Še enkrat nas spomni, kdo ste člani zasedbe.

Skupina šteje šest članov. Na harmoniki je pianistka Stefania Rucchi, na bas kitari Davide Tomazetič, ki je tudi pianist in kitarist, na bobnih je Luca Clinaz, naš najmlajši član, na kitari pa Alessandro Bertossin. Potem sva še pevec Igor Černo in podpisani za klavirjem, ki v glavnem piševa vse pesmi.

Dne 4. julija ste stopili na oder druge izvedbe prireditve "Dobrodošli doma", kjer so se srečali Slovenci iz zamejstva in sveta. Kako je bilo? Kje najraje nastopate?

V Ljubljani smo se imeli zelo dobro in smo se predvsem zabavali, čeprav je bila takšna vročina, da smo komaj prišli do konca programa. Na splošno nimamo veliko nastopov, ker nismo poklicni band. V glavnem igramo iz veselja do svoje glasbe in zato nastopamo, le če čutimo, da ima nastop kako vrednost, pomen. V nasprotnem primeru raje odpovemo.

nih tematikah z besedami, ki jih marsikdo ima za zastarele. V naših besedilih zazveni narečje v prenovljeni in močnejši obliki. Da bi prišli do učinkovitejšega rezultata, smo se večkrat obrnili tudi do pesnikov, ki znajo izvrstno uporabljati vse zmogljivosti jezika. Z veseljem se spominjamo npr. Silvane Paletti.

Nastopili ste na slovenski nacionalni, snemali prvenec v sodelovanju z Marijo Brecelj z deželnega sedeža RAI v Trstu. Ali se imate za reprezentančno skupino Beneške Slovenije? Kje so po vašem kulturna in umetniška vzlišča vašega prostora?

Ne počutimo se reprezentančna skupina Benečije, ampak se dobro zavedamo, da smo lahko motor nekega gibanja. Zato radi pomagamo mlajšim bandom iz naših krajev, jim damo na razpolago tudi svoje instrumente, nudimo nasvete. Že vrsto let sodelujemo na Senjamu beneške pesmi. Na srečo premorejo naši kraji večje organizacije, ki skrbijo za kulturo. To sta npr. Inštitut za slovensko kulturo ali Glasbena matica.

V nekaj besedah: kakšna je moč/sporočilo prvega "Kekko Bernaghi Unplugged", s čim pa nam postrežete v l. 2010 izdanem CD-ju "Jablen"?

S prvim CD-jem smo želeli poudariti posebnost Kekka Bernjaka, ki je pisal zelo zanimive in lepe pesmi, ki ne potrebujejo kompleksnih aranžmajev. Najbolj pomembno je bilo ohraniti v ospredju besedilo in kantavtorski slog. V drugem CD-ju smo dali prednost svojemu jeziku in taki glasbi, ki naj bi bila blizu mladim, ki iščejo svoje korenine in hočejo ponosno živeti na svojem ozemlju.

Zasedli ste prvo mesto med skupinami severovzhodne Italije na natečaju "Suonare@Folkest2012", ki je bil 14. marca letos. V petek, 27. julija, boste koncertirali na sklenem večeru slovitnega festivala Folkest v Spilimbergu. Kako komentirate ta uspeh?

Tega nastopa smo zelo veseli. Imeli smo vtis, da nas niso ocenili (slabo ali dobro) zaradi našega jezika ali jezikovne pripadnosti, temveč samo zaradi sporočilnosti naših pesmi. Igrati izven slovenskega prostora je povsem drugače in do neke mere tudi spodbudno, ker je potrebno dobiti način, da "prideš" do poslušalca ne s samo besedo, ampak predvsem z energijo v igranju samem.

Kaj nam pripravljate v naslednjih mesecih?

Gotovo je dozorel čas, da se lotimo tretjega CD-ja. Nekaj pesmi imamo že pripravljenih ali skoraj. Preden se bomo odpravili v studio, pa bomo sodelovali pri izvedbi letošnjega Senjama beneške pesmi, ki bo v jeseni.

Jernej Šček

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Palestinec

Pred letom dni sem spoznala mladega Palestinca iz Nazareta. V Trstu živi že vsaj deset let, dokončuje fakulteto, obenem si služi kruh s prevodi za notranje ministrstvo iz arabščine. Z italijansko zaročenko se ravnokar selita iz enega (najetega) stanovanja v drugo. Ko sva se pred tednom srečala in se zatopila v pogovor, mu direktno rečem, da ima pri petindvajsetih izkušeni, globine misli in jasni nazorov za zrelega moškega, ne pa za fanta njegove starosti.

"Vida, pri petindvajsetih nisi več fant, moški si", mi odgovori v perfektni italijanščini. Nasmehnem se. Pri nas gotovo ni tako.

"Ja, vem, kaj si misliš. Tudi sam se dobro zavedam, da je moje življenje povsem drugačno od življenja tukajšnjih vrstnikov. Ne le zaradi svojega porekla, svojega življenja v Izraelu. Drugačno je predvsem zaradi dejstva, ker si ne predstavljam, da bi čakal. Na službo, na stanovanje, na pot, po kateri naj bi stopal. Izrael in njegov vrtočavi tempo življenja me je naučil, da si moram vedno zavhati rokave. Danes si najemnino plačujem v glavnem s prevajalskim delom, vedno sem pa opravljal katerokoli delo, pral sem krožnike, bil natakar, s punco sva razvažala torte in danes imam stanovanje polno kartonov za torte... Včasih mi kak italijanski prijatelj pravi: "Pa saj veš, ne najdem službe, kriza pač..." Jaz pa si vedno mislim: Ja, in? Treba se je pač še bolj neutrudno boriti, treba je sprejeti katerokoli delo, da ti uspe plačati najemnino, a vse to je nalož-

ba. O tem sem resnično prepričan. Vse bo povrnjeno. Meni so vsa različna dela, ki sem jih opravljal, pomagala tudi pri piljenju svojih komunikacijskih veščin v italijanščini. Danes pravaj pričenja priseljenec iz arabskega sveta za notranje ministrstvo, a najemnino za manjše stanovanje zase in zaročenko mi je omogočila predvsem gora tort, ki sem jih razvažal... In pripravljen sem razvažati torte in prati kozarce tudi do onemoglosti, če bi to bilo potrebno".

Ne bom pisala o naših možeh različnih generacij,

takih, v katerih so bili petindvajsetletni moški govoto že moške, gotovo taki, kakršen je Osama, ki bi nikoli ne dovolil, da bi obiskih v rodnem Nazaretu njegov ostareli oče segel v denarnico. Pa ne le zaradi dejstva, ker je ta denarnica zelo tanka. V očeh tega mladega moškega sem videla ponos, željo in potrebo, da svetu, svoji družini in samemu sebi dokažeš, česa si zmožen.

Morda sem krivična, a tega ne vidim v tukajšnjih mladih fantih, za katere imam občutek, da postanejo dejansko moški edinole ob rojstvu otroka. Nedvomno smo za vse to krive predvsem me, ženske. Vzgoja odgovornosti, samozavesti v lastne zmogljivosti, spodbujanje samostojnosti je namreč dolg proces, ki zaobjema že otrokova prva leta. Potem pa je ravno tako na nas, odraslih moških in ženskah, da omogočimo zorenje tako v družinskem mikrokozmosu, kot tudi v širšem družbenem makrokozmosu, ko bi starejša generacija morala omogočiti mlajši prevzem odgovornosti.

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (31)

Mariza Perat

Izredno pomembno je njegovo književno oziroma zgodovinsko delo. Dr. Klinec je bil vester in resen zgodovinar. Njegova dela so znanstveno utemeljena, saj sloni na natančnih zgodovinskih virih. Na podlagi arhivskih zapiskov, pa tudi na podlagi drugih raziskav je izdal vrsto zgodovinskih publikacij v zvezi s primorsko zgodovino, in sicer: Zgodovina goriške nadškofije (1951), Marija v zgodovini Goriške (1955), Zgodovina Goriške Mohorjeve družbe (1967), Na božjo pot (Trst 1965). To delo je leta 1971 bilo ponatisnjeno v Ljubljani, Zgodovinski oris GMD v Zborniku ob 50-letnici GMD (1974), Primorska duhovščina pod fašizmom (1979), Kronanje Svetogorske Matere Božje 1717-1997 (Sveta Gora 1997).

Msgr. Klinec je pisal tudi za Koledar GMD in za Katoliški glas, za zbornik V Edinosti. V Planiki, glasilo Mladeniške Marijine kongregacije "Brezmadežna" v Gorici, pa je objavljala svoje zapise o jezuitskih Marijinih kongregacijah v našem mestu. Pisal je tudi v razne revije v Sloveniji in izseljenstvu. Msgr. dr. Rudolf Klinec je bil izredna osebnost, ki je s svojim delom odločilno posegel v zgodovino goriških Slovencev in bo kot tak tudi ostal v njihovem spominu.

G. Mirko Mazora
Med duhovniki, ki so delovali pri sv. Ivanu, je tudi g. Mirko Mazora, znan religiozno-lirični pesnik in odlični pridigar.

Rojen je bil v Breginju v Kobariškem kotu leta 1913. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, nato je odšel na učiteljske v Tolmin. Tu pa je prišel navzkriž z italijanskim ravnateljem, zato so ga izključili. Odpravil se je v Gorico v zavod Dante Alighieri, vendar se v tujem okolju ni znašel. Odšel je v Malo semenišče, tu dokončal gimnazijo, zatem pa stopil v bogoslovje in bil 3.

junija 1939 posvečen v duhovnika. Najprej je bil kaplan v Idriji, kjer je vodil Marijino družbo in Marijin vrt. Naslednje leto je postal kaplan v Tolminu, čez eno leto pa je odšel na Srpenico kot župni upravitelj. Bila je to doba napetega vojnega ozračja, ko so tudi g. Mazori pretili z grožnjami, zato se je umaknil v Gorico in tu leta 1945 postal kaplan za slovenske vernike pri sv. Ignaciju. Poučeval je tudi kot katehet na osnovni šoli v ul. Croce. Pri sv. Ivanu je l. 1951 ustanovil Mladeniško Marijino kongregacijo. Leta 1961 je bil imenovan za župnika v Šempolaju, leta 1966 pa za kaplana v zdravilišču v Nabrežini. Med svojim bivanjem v Šempolaju je prenovil župnišče in se tudi tu posvetil šolski mladini. Leta 1970 je postal župnik v Podgori pri Gorici. V narodnostno mešanem okolju je kot dušni pastir skušal vsem ustreči. Leta 1978 se je zaradi bolezni župniji odpovedal in bil istega leta imenovan za stolnega vikarja v Gorici. Tu je tudi umrl 29. julija 1983.

Gospod Mazora se je zelo zavzemal za mladino. Kot katehet na osnovni šoli v ul. Croce je pripravljala otroke na prvo sv. obhajilo pri sv. Ignaciju na Travniku. Takrat je cerkev sv. Ignacija za številne prvoobhajance, njihove starše in druge vernike bila komaj dovolj prostorna. Gospod Mazora je bil znan tudi kot odlični pridigar, čigar ognjevito besedo so pri slovenski nedeljski maši na Travniku ob 9. uri prihajali poslušati tudi od drugod. Kot pesnik je g. Mazora, tako kot njegov rojak Simon Gregorčič, rad opeval svoj domači kraj. Mnogo njegovih pesmi je religioznih; v njih je izraženo hrepenenje po Bogu in po miru. Ob potresu leta 1976, ko je bil Breginj skoro v celoti porušen, je napisal sonetni venec Z Bogom, Breginj! Svoje pesmi je objavljala v Koledarju Goriške Mohorjeve družbe in drugje.

/ konec

Dvojezičnih in trojezičnih šol še ne bo Le več ur slovenščine

Deželni odbornik za izobraževanje Roberto Molinaro se je srečal s predstavniki oblasti iz Kanalske doline glede morebitnega načrtovanja dvojezičnih šol v Bardu/Lusevera in Tipani/Taipana ter trojezičnih šol v Naborjetu-Ovčji vasi in Trbižu. Ob

prisotnosti generalne direktorice deželnega šolskega urada Daniele Beltrame so sporočili, da novih dvo/trojezičnih šol sedaj še ne bo, pripravljajo pa povišanje števila ur za učenje slovenskega jezika.

ne domena arhivov in folkloristov ali lahko zaživi na novo? BK evolution se od vsega začetka loteva samo avtorskih kompozicij. Najprej smo, kot rečeno, začeli s pesmimi Kekka Bernjaka, ki so nekako že postale del ljudske tradicije, potem smo nadaljevali s svojimi izvirnimi pesmimi. Nikoli nismo želeli biti etno-rock skupina. To, kar vnašamo ljudskega v naše pesmi, je samo izraz naše povezanosti z našo zemljo. Pot preoblačenja ljudske glasbe

Kakšne so besede vašega jezika? Ali je vloga beneških kulturnikov v snovanju slovenskih vezi identitete in jezika? Kje je stičišče med pogledom "navznoter" (tradicija, lokalnost, dialekt) in "navzven" (globalne težnje, angleščina, moderne tematike)?

Mi govorimo naš jezik, kar pomeni jezik sodobnosti, hkrati pa je ta naš jezik narečje, jezik srca. To je naravna sinteza, ki nam omogoča, da govorimo o aktual-

Poglabljanje sporov in napetosti med vlado in opozicijo

Možne nove predčasne parlamentarne volitve?

Domnevno bo tudi v letošnjem poletnem obdobju na Hrvaškem, predvsem ob obali, letovalo več kot milijon Slovencev. Po mnenju nekaterih je to dokaz, da revščina v Sloveniji vendarle ni tako velika, kot jo prikazujejo statistika in pričevanja obeh humanitarnih organizacij, Rdečega križa in Karitas. Sicer pa je vročina v juliju skoraj neznosna, čedalje bolj vroče pa so tudi splošne in politične razmere, v katerih potekajo polemike in obračunavanja med vlado Janeza Janše in obema opozicijskima strankama, Pozitivno Slovenijo in Socialno demokracijo.

Nekateri politiki kažejo veliko nestrpnost, tudi cinizem in oholost v primerih, ko kritizirajo Janeza Janšo in z njim obračunavajo v parlamentu. Vsak razlaga svojo resnico o vzrokih velike ideološke in politične razdeljenosti našega naroda, toda hkrati se skoraj nihče ni pripravljen soočiti s politiki drugačnega mnenja in resnic. Tako na primer sociologinja in družboslovna raziskovalka dr. Spomenka Hribar, ki je prva v Sloveniji opozorila na nujnost sprave med različnimi pogledi na dogodke v preteklosti, zdaj meni, da smo po polemikah o rdeči zvezdi kot revolucionarnem simbolu "dlje od sprave, kot smo bili kadar koli prej". Zatrjuje, da je glavni krivec

Msgr. dr. Anton Stres

za take razmere desnica, ki da neti spore, vendar pa tudi levica ni razčistila s preteklostjo. Država bi se morala opravičiti za povojne poboje in krivice, povzročene v prejšnjem sistemu. Ker tega ni storila, je ustvarila humus, kjer se hrani sovraštvo v naši družbi. Na politiko vlade in proteste zoper rdečo zvezdo, simbol partizanstva in revolucije, se je na Pokljuki odzval tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan. Vladajoči politiki je očital predrznost moči in ustrahovanja, kar da se kaže tudi v izganjanju rdečih zvezd in enačenju interesov ene stranke z interesi države. Poslanka Pozitivne Slovenije Barbara Žagajner Tavš se je v vprašanju premierju o duhovnikih obregnila ob duhovnike, češ da jim vlada ni znižala pokojnin. Pri tem pa je

sprevedala ali hote zamolčala, da imajo duhovniki najnižje pokojnine v Sloveniji. Ljubljanski nadškof, metropolit dr. Anton Stres, je v pogovoru na Radiu Ognjišče dejal, "da sedanje ideološke razprave v Sloveniji presenečajo vsakega, ki je vsaj majčkeno na evropski ravni. Tuji diplomati, s katerimi se srečuje, žalostjo ugotavljajo in so presenečeni, da v Sloveniji še nismo končali druge svetovne vojne. Takšne razprave o preteklosti ne srečate v nobeni drugi evropski državi, ki so prav tako imele drugo svetovno vojno. Te države so se soočile s polpreteklo zgodovino in so svoje mrtve dostojno pokopale, tako da danes gledajo naprej in ne nazaj. V Sloveniji leve politične sile javnosti nimajo povedati nič drugega kot to, da še naprej oživljajo travme in razprtije, tudi hude razdore, ki so povzročile na deset tisoč mrtvih v Sloveniji. Sedemdeset let od konca druge svetovne vojne še vedno te stvari ne znajo zaključiti. Vsi tisti, ki obnavljajo in hočejo pri življenju ohraniti staro partizansko ideologijo izpred sedemdesetih let, prav gotovo ne delajo za prihodnost Slovenije". Bolj umirjena se zdi misel pisateljice Maje Novak, ki je v tedniku Mladina zapisala, "da nekaterim simbolom in vrednotam vendarle ni mogoče tako zlahka odrekat legitimnosti, ne

da bi se sprožil plaz ogorčenja". Glede polpretekle zgodovine Slovenije in povojnih pobojev je na spletni strani Planet Siol. net razmišljal tudi Joseph Mus-someli, veleposlanik ZDA pri nas. "V času komunističnega režima je bilo točno določeno, da je imela prav le partizanska stran, druga pa ne. Vemo, da to ni res. Obe strani imata povedati zgodbe, na obeh straneh so se delale krivice, obe strani imata herojske primere, o katerih lahko govorita. Ljudje bi morali o tem čim več govoriti, vendar ne na način politikov". V napetem političnem ozračju, ki smo ga poskušali ponazoriti v temle prispevku, sta opozicijski stranki, Pozitivna Slovenija in Socialni demokrati, povečali pritisk in grožnje vladi. Obtožujeta jo, da razširja zdrahe, da ni sposobna, delovala pa naj bi tudi zoper nove tokove v evropski politiki. Le-ti se po trditvah predsednika Socialnih demokratov Igorja Lukšiča oddaljujejo od nemške kancleerke Angele Merkel in njene struje v evropski povezavi. Vladna koalicija se odločno zavzema za vpis tako imenovanega zlatega fiskalnega pravila v ustavo. Z njim bi se država obvezala, da bo varčna v politiki javnih financ in ne bo trošila več, kot bo ustvarila. Tako zagotovilo zahteva tudi evropska komisija, vendar obe opozicijski stranki nasprotujeta omenjenemu vpisu zlatega fiskalnega pravila v slovensko ustavo. Premier Janez Janša opozarja, da bo fiskalno pravilo lahko odločilo o usodi vlade. Sledile bi predčasne volitve, zanje pa se je v polemiki z Janšo izrekel tudi novi predsednik Socialnih demokratov, Igor Lukšič.

Marijan Drobež

Predstavniki dobrotelnih ustanov pri dr. Türku

O poglabljanju revščine

Predsednik republike Slovenije dr. Danilo Türk je sprejel predstavnike Rdečega križa Slovenije, Slovenske karitas, Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije in Zveze prijateljev mladine Slovenije, s katerimi se je pogovarjal o aktivnostih na področju socialnih programov in humanitarnih dejavnosti. Predsednik Rdečega križa Slovenije Franc Košir je poudaril,

mi stiskami nekdanjih delavcev Primorja. Poleg materialne pomoči bo potrebno še več moči usmeriti v psihosocialno pomoč, predvsem pa vzpodbujati pomoč za samopomoč. Opozorila je tudi na dolgoročne posledice revščine, ki se bodo poznale na področju izobraževanja, kulture, športa, skratka na kakovosti življenja družin in posameznikov ter družbe kot celote. - Danijel Starman iz RK je izra-

da se je v primerjavi z lanskim letom število prosilcev za različne oblike pomoči sicer nekoliko zmanjšalo, vendar je zaskrbljujoče dejstvo, da ljudje za pomoč zaprosijo večkrat, kar kaže na to, da se revščina v Sloveniji poglablja.

Generalni tajnik Slovenske karitas Imre Jerebic je podčrtal, da se obrzi revščine spreminjajo. Kot je pojasnil, je med posilci za pomoč vedno več ljudi, ki so sposobni za delo. Težavni populaciji bi morali po njegovih besedah vračati upanje in ohraniti njihovo dostojanstvo. Dodal je, da ne gre več samo za materialno revščino, ampak tudi za vprašanje smisla v teh hudih razmerah oziroma za duhovno revščino. Izziv časa je učenje solidarnosti, zato smo dolžni povzdigniti glas v obrambo revnih in izkoriščanih doma in po svetu.

Predsednica Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije Tereza Novak je opozorila, da pri nekaterih skupinah prebivalstva revščina postaja že tradicionalna. Posebej je omenila probleme bolnikov s kroničnimi boleznimi, ki morajo po novem sami plačevati za nujno potrebne pripomočke, kršitve pravic odpuščenih delavcev in slabšanje položaja tujcev.

Predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije Darja Groznik je spregovorila o tem, da se lahko problem revščine v javnosti namesto izpostavljanja konkretnih primerov osvetli tudi z drugih zornih kotov, predvsem z vidika osvetečanja.

Prav tu smo si bili vsi enotni, da medijsko izpostavljanje družin in posameznikov, ki trpijo zaradi revščine, postavlja pod vprašaj našo etiko. A smo res pripravljeni darovati le, če vidimo solze na obrazu, ali bomo gradili čut solidarnosti na temelju zaupanja?

Konkretni primeri, s katerimi se srečujejo v praksi, so podčrtali ostali udeleženci srečanja: - Karin Elena Sánchez iz ZPMS je opozorila na nekatere negativne vidike nove socialne zakonodaje na področju uveljavljanja pravic iz javnih sredstev ter njene posledice za otroke in mladostnike. - Jožica Ličen iz Škofijske karitas Koper je predstavila problematiko brezposelnih, s konkretni-

zil zaskrbljenost v zvezi s pomočjo v hrani, saj je letošnja dobava hrane EU zaradi višjih stroškov hrane količinsko manjša, sredstva, zbrana v različnih akcijah, pa ne zadostajo potrebam, ki so poleg hrane tudi plačilo položnic.

- Anita Ogulin iz ZPMS je opozorila na povečanje samodejstvitosti pri posameznikih, ki so socialno ogroženi, ter posebej poudarila pomen pomoči, ki bo usmerjena v odnose znotraj družine, katerih žrtve so pogosto otroci.

- Darko Bračun iz Nadškofijske karitas Maribor je izpostavil problematiko najbolj ranljivih skupin, kot so brezdomci, tujci, ženske. V ta namen pri njih delujejo materinski domovi, ljudska kuhinja in zavetišče za brezdomce.

Predsednik republike dr. Danilo Türk je povzel glavne zaključke pogovora. Strinjal se je s sogovorniki, da bi bilo koristno imeti posvetovalno telo pri vladi, ki bi podajalo predloge rešitev na področju socialnih programov in humanitarnih dejavnosti.

Prav tako bi morali pripraviti podrobno analizo delovanja novega socialnega sistema in predloge sprememb socialne zakonodaje. V tem okviru bi bilo treba oceniti stanje v zvezi z možnostjo diskrecijskega odločanja centrov za socialno delo v korist najbolj ogroženih in možnosti povečanja vloge nevladnih organizacij pri presoji socialne ogroženosti ljudi.

Predsednik Türk je posebej poudaril, da bi morali biti v predvideni reformi trga dela zagotovljeni instrumenti krepitve socialnega podjetništva in uvajanja novih oblik dela, ki bi omogočile lažje zaposlovanje ljudi za opravljanje manjših del. Tovrstni pogovori so več kot potrebni, pa ne le zato, da se predsedniku države predstavi, vsak s svojega zornega kota, videnje trenutnih socialnih stisk, temveč tudi zato, da slišimo drug drugega. Zaradi vse večjega pritiska na humanitarne organizacije in vse večje želje pomagati pogosto pozabljamo, da nismo edini, temveč moramo v dani situaciji delovati usklajeno, predvsem pa skupaj iskati najprimernejši način učinkovite pomoči.

J.L.

Ko se iz športa lahko veliko naučimo ...

Naj se politika zgleduje po Kopitarju!

Ima Slovenija svojo zgodbo o uspehu? Ne... ja... morda... Odvisno od zornega kota. Če vprašate levičarje, je bila zgodba o uspehu Drnovškovo modro desetletno vladanje in Kučanova drža očeta naroda, medtem ko je prava kataklizma in skoraj že napad na demokracijo ustroj slovenske države bil mandat med 2004 in 2008 pod vodstvom SDS. Če pa vprašate desničarje, je bil mandat 2004-2008, ki ga je vodil Janez Janša, edina svetla točka (poleg seveda legendarne Demosove vlade in Bajukovih šestih mesecev leta 2000) v 20 letih kontinuitete na podlagi 50 let komunističnega režima. In pri tem se (večinoma) vsaka debata (pa naj bo kavarniška ali parlamentarna) tudi ustavi. Žal. Rdeči proti belim (ali črnim, po terminologiji, ki jo uporabljajo v Sloveniji). Spet in spet. Nepotrebne ideološke afere ob zamujenih priložnostih

vojašnica, ulica ali katerikoli drugi objekt, je neizpodbitno in povsem logično. Jasno pa je bilo že od začetka, da se bo zaradi "upokojitve" poimenovanja vojašnice po znanem koman-

Anže Kopitar

dantu Stanetu sprožila nova ideološka polemika. In to je bilo povsem nepotrebno. Janševa vlada je namreč svoj mandat dobro začela s sklenitvijo sporazuma s sindikati javnega sektorja (takega sporazuma ni nihče predvideval, niti podporniki zdajšnje vladajoče koalicije), tudi iskanje rešitve za NLB, največjo slovensko banko, je še kako potrebno. Zato pa je povsem nerazumljivo razpihovanje ideoloških strasti pri vprašanjih, ki so daleč prenapihnjena in bi jih ne bilo treba vleči na dan. Slovenija preživlja namreč danes enega od najtežjih trenutkov po osamosvojitvi. Evropska pomoč, kakršne je bila pred kratkim deležna Španija, ni več tako nemogoča različica naslednjih dogodkov. O slovenski državi so takoj po osamosvojitvi govorili kot o drugi Švici: takrat-

na predvidevanja niso bila napačna. Slovenija ima res neverjeten potencial, a kaj ko ga ne zna izkoristiti in se je namesto v gospodarsko napredno državo spremenila v mafijski raj za pranje denarja in sivo ekonomijo (to je Robertu Savianu v intervjuju priznal skesanec in nekdanji član kamore Maurizio Prestieri). Skratka, Slovenija je v zadnjih 20 letih povsem zavožila svojo pot do uspeha. Primerov za potrditev te hipoteze je

Slovenije.

Kopitar in slovenski klubski hokej, paradoks slovenske države

Junija je slovenski športnik osvojil eno najprestižnejših in najbolj cenjenih lovorik, kar jih pozna profesionalni šport. Anže Kopitar, hokejist iz Hrušice pri Jesenicah, je osvojil sanjski Stanleyjev pokal. Predvsem pa je pomembno, da je pri tem podvilgu bil eden glavnih mož v svoji ekipi (Los Angeles Kings): Kopitar je letošnji playoff v ligi NHL sklenil kot prvi strelac in prvi podajalec. Naslov najboljšega hokejista letošnje sezone ni prejel samo zato, ker je enako odlične predstave pokazal njegov klubski kolega, vratar Johnatan Quick. Da razumemo razsežnost Kopitarjevega uspeha, je morda vredno še enkrat poudariti: hokej je med štirimi najpopularnejšimi panogami v ZDA, liga NHL je z velikim naskokom najkakovostnejša hokejska liga na svetu, Stanleyjev pokal je eno najprestižnejših priznanj v globalnem športnem svetu, Anže Kopitar je v tem trenutku eden od bolj prepoznavnih športnikov v celotni ZDA in postaja vse bolj globalni fenomen med hokejskimi navdušenci.

/str. 16
Andrej Černic

1. NARODNOZABAVNI VIKEND - TOLMIN 2012

od petka, 20. julija, do nedelje, 22. julija 2012, v Tolminu, na Sotočju

Petek, 20. 7. 2012 - od 18:00 do 2:00: Ansambel Roka Žlindre, Ansambel Donačka, Ansambel Franca Miheliča, Ansambel Vagabund, Ansambel Akordi, Ansambel Hram

Sobota, 21. 7. 2012 - od 16:00 do 2:00: Nika, Ansambel Mladi Gamsi, Ansambel Gorski cvet, Alfi Nipič z muzikanti, Ansambel Erazem, Ansambel Javor, Ansambel Brjar

Nedelja, 22. 7. 2012 - od 14:00 do 22:00: Harmonikaška skupina BeEsas, Ansambel Blisk, Ansambel Veselo Štajerke, Ansambel Kalovrat, Ansambel Slovenski muzikanti, Ansambel Gamsi

Vrsta prireditev za vse okuse

Poletni festivalski mix

Pestro poletno dogajanje tudi pri nas nudi obilico dogodkov vseh vrst. Za naše bralce smo izbrali nekaj festivalskih nizov v naši neposredni bližini, ki se dodajajo prireditvam naših zamejskih organizatorjev.

Najprej pojdimo na Kras. Že 13. junija se je v Mladinskem hotelu Pliskovica pričel 6. festival **Poletje pr' Slamčevih**, ki do 1. septembra ponuja kopico raznovrstnih dogodkov. Za nami so že delavnica žetve sivke in izdelovanja punčk, delavnica izdelovanja cvetnih esenc na Krasu in koncert Danijele Jerković in Alojza Studena, ki sta predstavila ljudska glasbila z različnih koncev sveta. Bogato pliskovski poletje se bo nadaljevalo v soboto, 21. julija, z delavnico nabiranja divje hrane z idriškim agronomom Dariom Cortesejem, naslednjo soboto se bo predstavil duo Aritmija, potem

tel Pliskovica ponuja izreden program skozi vse leto. Več na: www.hostelkras.com.

Še bližje je Sežana, kjer julijsko dogajanje do 22. vodi 18. tradicionalni festival **Mladifest**. Prireja ga Klub študentov občine Sežana v sodelovanju s številnimi krajevnimi organizacijami, veliko je tudi čezmejnega sodelovanja s tržaškimi vrstniki. Pester koledarček ponuja veliko priložnosti za obisk ljubiteljem mode, glasbe, gledališča, športa, filmov in potopisov; tudi delavnic bo veliko: delavnica tolkalstva, žonglerskih veščin, izdelovanja mask iz mavčnih povojev, delavnica kitajske telovadbe Taijiquan, kvačkanja, ilustriranja, vsi izdelki pa bodo na ogled v nedeljo, 22. julija, na Sežanski umetniški tržnici. Izberite vaš dogodek na: www.mladifest.org.

Goričani se lahko pomudijo pri novogoriških sosedih, in sicer

na Kreativnem taboru **Sajeta 2012**, ki poteka od 24. do 29. julija v Tolminu na idilični lokaciji Sotočja (Tolminke in Soče). Med glasbenimi dogodki predlagam poslušanje harmonikarja Bratka Bibiča v projektu Kabinet čudes Bratka Bumbiča; tolkalist Zlatko Kaučič bo nastopil z romunskim violinistom A. Balanescu, potem pa še band DubZilla. Sajeto poznamo predvsem po najboljših delavnicah v Sloveniji. Tokrat bodo na voljo delavnica ritma, grafične metode in raziskovanja zvokov, kiparska delavnica lesenih skulptur z Dušanom Gerlico, fotografska delavnica z Jernejem Humarjem, Samo Kutin bo vodil otroško glasbeno delavnico, zanimiva bo delavnica scenografije festivalskega prostora s pomočjo recikliranih materialov, v popoldanskih urah pa bo na voljo tudi tehnološka delavnica. Po velikem številu predavanj, razstav in projekcij lahko pobrsate na: www.sajeta.org. Sedaj pa pogled v Istro, kjer boste pozorni na dvoje. Priznani Jazz etno funky festival (**JEFF**) v Kopru organizira Klub študentov občine Koper (KŠOK) vsako sredo zvečer od 11. julija do 22. avgusta v vrtovih Pokrajinskega muzeja Koper. Program bo kot vedno prestižen, ob soju sveč med rimskimi ostanki Lapidarija bomo lahko 8. avgusta poslušali našo Andrejko Možina s kvintetom, veliki finale pa so prepustili skupini Katalena. Še nekaj kilometrov pa smo v Piranu, kjer se lahko ustavimo v **Pastoralno kulturnem centru "Georgios"** ob fenomenalni cerkvi sv. Jurija. Župnija Piran se s sodobno prenovljeno infrastrukturo postavlja v ospredje kulturne ponudbe pri nas. Navaja nas na dobro programsko shemo, v kateri bi poudaril niz filmskih predvajanj Kino pod zvezdami, koncerte slovenskega predznaka in številne predstave. Spoznajte jih na: www.zupnija-piran.si.

Ne moremo mimo omembe prestižnega festivala **Mittelfest 2012**, ki je na voljo v Čedadu do 22. julija, čaka pa nas še izjemna mednarodni festival folklorne **Folkfest 2012**, ki od 5. do 30. julija z glasbo in s plesom oživilja trge mest in vasi Furlanije Julijske krajine (med drugimi Humin, Oglej, Videm, Trst, Tolmeč, Pordenon), enkrat pa, kot vedno, obišče tudi Carpacciov trg v Kopru. Več na: www.mittelfest.org in www.folkfest.com.

Letos smo ju že zamudili, a naslednje poletje se dobro pripravite še na festival **Hist(e)ria** v Gračiču in na **Kino otok** (konec maja). In še in še...

Jernej Šček

Folkfest 2012

Sajeta 2012

pa bodo avgusta še: delavnica polstenja volne, ki bo predstavila to rokodelsko dejavnost, pri kateri surovo volno predelamo v končni izdelek, delavnica ustvarjanja čestitk in voščilnic, kamnoseški tabor in kiparsko-lesarski kamp. V soboto, 11. avgusta, bomo lahko s teleskopom opazovali zvezdne utrinke, zadnji večer pa bo v soboto, 1. septembra, z nočnim potepom na bližnji Volnik. Mladinski ho-

na festivalu **GOF**, ki pestri 72 poletnih dni z več kot 50 dogodki. Poleg velikih dogodkov na Bevkovem trgu, Travniku in v Borovem gozdičku bo oživel še npr. grad Kromberk z zanimivimi poslušalnicami. Glasba, ples, gledališče, telovadba, otroške dejavnosti in drugo se bodo vrstili do 1. septembra. O vsem lahko izveste na: www.gof.si.

Prav posebno vzdušje kraljuje

Vila Manin / "European Tour 2012"

Zaljubili smo se v Anastaciiin črnski glas

V velikem parku Vile Manin pri Codroipu je v četrtek, 12. julija, imela koncert zelo priljubljena, svetovno znana ameriška pevka Anastacia. To je bil prvi koncert iz "European Tour 2012", namenjen italijanskemu občinstvu.

Anastacia je zaslovela na svetovni ravni leta 2000 s pesmi *Not that kind in I'm Out*

je imel izjemno velik svetovni uspeh.

V pričakovanju na nov album, ki bo predvidoma izšel septembra letos, je Anastacia na četrtekovem koncertu zapela vse svoje uspešnice in novo pesem, *Deeper Love*, ki je nastala v sodelovanju z di Tjēsto in je že na voljo na spletnem portalu iTunes. To sodelovanje dokazuje, kako

Takoj nas je očarala z izjemno močjo svojega glasu, s svojim nasmehom in fizično energijo. Čeprav je po postavi majhna, je povsem "napolnena" oder: stalno se je premikala, plesala in se približevala vsem članom svoje skupine, s katerimi ima sproščen in radodaren odnos. S sodelavko Mario je v duetu zapela pesem *I belong to You*, ki

jo je posnela z italijanskim pevcem Erosom Ramazzottijem, s katerim je pred dnevi nastopila na odru White Nights Festival v Sankt Peterburgu. Med drugimi je Anastacia zapela pesem znane ameriške pevke Alicie Keys *Empire state of mind*, ki pa se ni povsem usklajevala z njenim prepoznavnim tonom glasu. Ko je Ana-

Anastacia (foto D&M)

ta Love, s katerima je prodala več kot 5 milijonov plošč, čeprav se je že deset let prej začela poklicno ukvarjati z glasbo. Poznana je kot belka z izjemno črnskim, "soul" glasom. Z drugim albumom, *Freak Of Nature* iz leta 2001, si je zaslužila priznanje - platinasto ploščo v več kot 14 državah. Leta 2003 se je njena kariera ustavila, saj se je morala soočiti z rakom na dojki. Premagala ga je in s tem postala simbol poguma in vztrajnosti za vse ženske, ki se morajo boriti s to boleznijo. Z okrepljenim duhom in novo energijo je že leto kasneje predstavila svoje tretje delo s preprostim naslovom *Anastacia*, s katerim se je takoj povzpela na vrh glasbenih lestvic s prvo zelo uspešno evropsko turnejo, ki je bila povsod razprodana, in s prodajo 16 milijonov plošč. V ta album spadata hita *Left Outside Alone* in *Paid My Dues*, ki ju je zapela tudi v Vili Manin. Tudi četrti album, *Heavy Rotation* iz leta 2008, v katerem je sodelovala z drugimi izjemnimi glasbeniki, kot so Ne-Yo, Lester Mendez, JR Rotem, Guy Chambers in Rodney Jerkins,

je za plavalas pevko iz Chicaga pomembno in spodbudno delo z drugimi glasbeniki. Sama je povedala, da si ne more predstavljati svoje glasbene prihodnosti, toda vedno je pripravljena sprejeti nove ideje in predloge. Sodelovanje z drugimi glasbeniki je zanjo pomembna priložnost za duševno in strokovno rast. Na odru na dvorišču Vile Manin so se v četrtek najprej predstavili mladi člani skupine Nabusa iz Padove, ki s svojo lahkotno glasbo sicer niso povsem prepričali občinstva. Zapeli so le nekaj pesmi, za njimi pa je prišla na vrsto videmska pevka Angelica Lubian, ki je publiki predstavila veliko del iz svojega repertoarja. Angelica ima lep glas, pesmi so melodične, a ne obvlada še povsem suvereno odrskega prostora in ne zna ustvariti sproščenega dialoga z občinstvom.

Po dolgem premoru, ki je nekoliko vznemiril še kar številno publiko, se je na odru vendarle prikazala Anastacia.

Angelica Lubian (foto D&M)

stacia pela svoje najbolj znane pesmi, je bilo občinstvo povsem prevzeto; težko je bilo obsedeti na sedežih, ki smo jih vsi prav kmalu zapustili. Po vsaki pesmi je nagovarjala občinstvo in pokazala tudi velik smisel za humor. Vsi smo bili zelo zadovoljni z visoko kakovostjo glasbenega dogodka, razočaralo pa nas je dejstvo, da je koncert trajal malo več kot uro: po zadnji pesmi smo se spogledovali, saj se nam je zdelo neverjetno, da je nastopa že konec.

Koncert je organizirala družba Azalea Promotion v sodelovanju z upravo Vile Manin in Deželo FJK. Letos bo Vila Manin gostila še skupini Radiohead in Foo Fighters.

Katja Ferletič

Spletni trgovinski velikan Ebay

Zelo priljubljeno nakupovanje

Ameriški e-trgovinski velikan Ebay je v letošnjem prvem četrtletju zabeležil občutno povečanje prihodkov in dobička. To pripisuje vse večji priljubljenosti spletnega nakupovanja, ki ugodno vpliva med drugim na poslovanje njegovega spletnega plačilnega sistema Paypal. Podjetje s sedežem v San Joseju v Kaliforniji je čisti dobiček na letni ravni povečalo za 20 odstotkov na 570 milijonov dolarjev, kar

gre pripisati tudi 29-odstotnemu povečanju prihodkov na 3,28 milijarde dolarjev. "Prepričani smo, da inovativnost v trgovini danes temelji na tehnologiji; potrošniki sprejemajo pametnejše,

enostavnejše, boljše načine za nakupovanje", je ob tej priložnosti povedal glavni izvršni direktor Ebaya John Donahoe. Paypal je omenjeno trimesečje sklenil s 109,8 milijona aktivnih registriranih računov, kar predstavlja 12-odstotno rast na letni ravni. Prihodki z naslova te storitve so se povečali za 32 odstotkov na 1,31 milijarde dolarjev. Ebay je z doseženimi poslovnimi rezultati presegel pričakovanja analitikov, kar je vrednost delnice po objavi rezultatov pognalo navzgor za dobrih pet odstotkov.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 17. julija, ob 14. uri.

Kjer ni zavisti, zahrbtnosti in sebičnosti

Ko se pogovarjajo živali in otroci

Naporen, zoprni dan je za mano, z mojem sva utrujena, vsega nama je dovolj, hudobije in nerazumevanja. Odločim, da bo vsaj večerja dobra, zmešam sestavine za sladoled in jih dam v strojček. In se že veselim, ker sem sladkosnedna.

Na vrt sem namenjena, pa vidim, da pred sosedovo hišo ravno parkira avto s kranjsko registrsko tablico. Radovedna sem in gledam, kdo je v njem; takoj vidim, da niso domačini, in nekaj mi pravi, da sploh niso namenjeni k nobenemu izmed njih. Čutim, da gredo k meni. In res izstopi prijazna gospa pri šestdesetih in me nagovori. Ve za moje ime, sprašuje, kje živim, smejem se ji in povem, da sta z mojem parkirala tik ob hiši, ki jo iščeta, in da sem Suzana jaz. Prijateljica jim je dala moj naslov, zaradi živali, povedala jim je, da jih je pri nas veliko, pa imajo vnukinjo na počitnicah. Ula obožuje živali. Pa še sosedova fantiča sta prišla z njimi, da je bolj veselo. Gleda me, upa, da imam čas, da me ne moti to, da so prišli nenapovedano. Otroci pač, se opravičuje, šestero na široko razprtih očeh pa zre vame, me moti in upa.

Ni problemov, se smejem, vaje ni smo otrok, ker stalno prihajajo, zaradi živali. Vesela sem, ko jih vodim do svoje male domačije, kajti sladoled, ki naj bi nama bil v posladek po večerji, je pripravljen. Premalo ga bo sicer, ampak otroci ga bodo vseeno veselili, saj se jim ne dogaja vsak dan, da bi jedli domači sladoled.

Z živalmi imajo takoj veliko veselja, mi in nonoti pa se jim smejemo, ko začnejo resno pripovedovati o svojih izkušnjah in raznih dogodivščinah. Veliko

sprašujejo, zanima jih vsaka žival posebej, s čim se hrani, kako preživlja dneve. Otroci so iskreno radovedni, nikoli jim ne zmanjka vprašanj, pri tem pa jim ni treba hliniti prijaznosti in zvedavosti. Ula, ki je prej slišala, da bodo dobili sladoled in marelice, na široko razpre oči, jih zaplaci vame in vzdihne ..., kako sem lačna. Nona jo opozori, da je to neolikano; ti otroci, pravi, se nikoli ne znajo zadržati. Saj je ravno to ena izmed njihovih najlepših značilnosti, iskrenost, jo primem za roko. Pustite jih, naj bodo taki, iskrenosti je vse manj, utaplja se v zahrbtnosti in nevoščljivosti. Gledam jih, kako so nežni z morskimi prašički, kako si prizadevajo, da bi mi ne pohodili gredic, za katere sem rekla, da jih imam rada. Na smeh mi gre in naporen dan je daleč za mano. Žal mi je, da bodo nekega dne Ula, Jakob in Matic zrasli. In da bo utihnilo tole njihovo neustavljivo čebljanje, s katerim mi dajo vedeti, da so veseli in da jih zanima, kar jim pripovedujem. Ko bodo rasli, se bodo navajali na hinavščino, iskali bodo primernih besed, da bodo čim več dosegli in imeli čim višje dobičke, opravljali bodo za hrbtom. Vsega tega sedaj še ne znamo. Od nekdanj si želim, da bi bili tudi odrasli tako iskreni in polni čistega veselja ... No, sicer o meni prijatelji govorijo, da nikoli nisem zrasla, da je v meni ostal otrok. Upam, da je res tako.

Jedo marelice in Matic me vpraša, kam naj odvržejo koščice. Pazljivo jih tiščijo v dlaneh. Spomnim se, kolikokrat mi je bilo zoprno, ko so mi odrasli po vrtu metali ogorko in papir. In koliko znancev imam, ki odpadkov sploh ne ločujejo. Ula je

medtem izginila k ptičkom, čudim se, da se je ne boji. Zavzeto čivka amadinkam, one pa jo pozorno poslušajo. Saj je tako majcena, pomislim, kaj bi se je bale. Nad Rači, muškatno raco, ki se nastavi božanju, leze na kavč in vstopa v hišo, so otroci najbolj navdušeni. Dam vsakemu nekaj listov blitve in cikorijske, da jo krmi, ona nekaj potihoma gaga, razposajeno maha z repom, raca od enega do drugega, vzame, pokuša, blitvo seveda poje, cikorijsko roko po njej in jih utaplja v mehki kožušček. Zdi se, da je tega vesela. Ne vem, kako jim uspe, da se tako lepo sporazumevajo, odrasli se še med seboj ne znamo. Za prazen nič si skakamo v lase, ne znamo več prislunhati čustvom in bojaznim sočloveka. Morda zato, ker ne znamo več poslušati ...

Opazila sem, da čim starejši smo, manj znamo poslušati. Ko nam sogovornik razlaga o svojih nazorih, razmišljamo samo o lastnih in ga prekinjamo, da le pridemo do besede in povemo svoje. Naše besede pa so samogovor, ne odgovor, kajti niti za sekundo nismo prislunhali njegovi pripovedi. Otroci so drugačni, znajo umolkneti, ko jih nekaj zanima, znajo te, kot se temu reče, poslušati "z odprtimi očmi". In živali prav tako. Prepričana sem namreč, da živali razumejo to, kar jim pripoveduješ, ne pravzaprav one že

vnaprej vedo za naša čustva in hotenja. Ko razposajena trojica z nonoti odide, jih pogrešam. Sprašujem se, kakšen bi bil ta naš nesrečni, povoženi svet, če bi mu vladali otroci in živali. Vsekakor boljši in poln veselja, vem, zagotovo vem in mi je težko, ker se moram vrniti med odrasle, tja, kjer je iskrenega veselja in smeha le malo, pa veliko zavisti in sebičnosti.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

119

Že leta hodim za praznik zavetnikov goriške nadškofije, ki sta tudi zavetnika dežele Furlanije Julijske krajine, sv. Mohorja in Fortunata, v Oglej, kjer vsako leto na dan, ko imata velika oglejska mučenca in svetnika god (12. julija), priredijo slovesno mašo v prelepi, kot tudi vedno vlažni ter odločno prevroči oglejski baziliki. Že vrsto let prireja goriška nadškofija pred slovesno mašo tudi predavanja in predstavitev knjig, navadno gre za zgodovinske knjige, ki imajo vse za tematiko Oglej in njegovo slavno zgodovino.

Pred leti smo v Ogleju zares lahko poslušali taka predavanja, kakršnih nismo imeli v naših krajih možnosti slišati nikjer drugje, omenil bi samo predavanje kardinala Christoph Schönborna, čigar imenitni esej imam še sedaj nekeje v svojem neurejenem arhivu, z njegovimi lastnoročno pripisanimi pripombami vred. Dobesedno očaral me je s svojo jasnovidnostjo in vsebino, predvsem pa s svojim začetkom, ko je v lepi italijanski močnim nemškimi naglasom povedal, da bo "najprej razložil pet temeljnih pojmov", na katerih je slovelo njegovo predavanje: domovina, narod, država, dom ter "Heimat", ki je sicer res vse, kar smo prej našli, a tudi več. Še danes se spominjam tega postavnega dominikanca, ki se mi je prikupil že s tem, ko je povedal, da je sam "podobno kot vi vsi človek meje", saj se je rodil na sedanjem Češkem, a je po rodu plemič, iz slovite plemiške rodbine in se njegovo ime glasi dobesedno takole: Christoph Maria Michael Hugo Damian Peter Adalbert Graf von Schönborn.

Tudi njega je meja za vedno zaznamovala, kot je vse nas, ki živimo ob njej, a mu istočasno tudi razširila obzorje, kot ga lahko tudi nam, če le hočemo. O njem se je v Ogleju pred leti na njegovem predavanju skorajda glasno šušljalo, da je "papabile", da je torej eden od glavnih kandidatov za nasledstvo papeža Janeza Pavla II., in na tistem rad priznam, da sem navijal zanj...

Obrnilo se je drugače, a novi papež je postal prav tako Nemec, kot je on, čeprav je v Ogleju sam povedal, da je "nemško govoreči Bohem" in se je prav zato odločil, da nam je v Ogleju predaval o pripadnosti domovini, državi, domu, narodu, kot je tudi slikovito osvetlil, kaj vse se skriva pod pojmom "Heimat". Vem, da sem takrat v Rimski dvorani polglasno rekel, "da je frajer", in sem bil zato deležen veselih pogledov slovenskih zgodovinarjev, ki so ga tudi z zanimanjem poslušali. Ja, zares je bil car!

Odprl mi je nove poglede na lastno identiteto, pokazal, kako je občutek pripadnosti lahko povod za take ali drugačne zlorabe, kot Nemec seveda ni mogel mimo nacizma, a je tudi pokazal, kako je poznavanje lastnih korenin temeljnega pomena za širino, odprtost, svobodo, kot je tudi nakazal, da je lahko istovetnost večplastna in predvsem pa ne sme biti tvoja nikdar do sočloveka omejujoča ... Vse to je krasno povezal z Oglejem, s krščanskim Oglejem seveda.

Tako je bilo tudi letos predavanje v Ogleju, ko so pred slovesno mašo ob sedmih zvečer v popoldanskem času v Rimski dvorani zraven bazilike predstavili zbrana dela opata Evgipa, za katerega sam priznam in ne tajim, nikdar še nisem slišal, saj ne berem ravno vsega in tudi vseh žitij svetnikov ne poznam. Morda se bo sedaj spet kdo namrdnil in zajedljivo pripomnil, kot se mi je to že zgodilo, češ da v svojih zapisih dajem lažno predstavo o sebi, saj ni mogoče, da bi vse to, o čemer pišem, dobro poznal. Tega nikdar nisem rekel in ne zapisal, lahko pa mirno in veselo povem, da imam srečo, ker kot časniki opravljam enega najlepših poklicev na svetu, ker sem že po naravi radoveden in zato z veseljem poslušam poznavalce, ko govorijo, navadno to tudi kasneje za naš časniki napišem, večkrat pa se tudi zgodijo, da me ob poslušanju vrhunskih strokovnjakov, taki po navadi prihajajo predavati v Oglej!, prime tisti nemir, ki me sili v vedoželjnost, in sam doma potem poiščem "tisti več", o katerem so na predavanju ali predstavitvi govorili zgodovinarji, poznavalci.

Letos so prireditelji povabili kar nekaj zgodovinarjev, da bi spregovorili o opatu Evgipu ali Evgipiju, za katerega sem prvič slišal v Ogleju, ko sem

sedel med maloštevilnimi vedoželjnimi in nekaterimi škofi, duhovniki, ki so kasneje maševali v starokrščanski baziliki. Z veseljem sem ponovno slišal, da je slovenski zgodovinar dr. Rajko Bratož med italijanskimi in nemškimi zgodovinarji osebnost, mimo katere ne morejo, velja namreč za enega največjih poznavalcev zgodovine Ogleja.

V življenju se mi malokrat dogaja, zares poredko in malokje, da se na tistem mestu ne sprašujem, kaj sploh počnem tukaj. Zares je malo takih krajev, kjer bi me ne načeljal tisti tihi, včasih pa prav močeti in nadležni notranji nemir, ki človeka sili, da vstane in odide, gre naprej, da ni zadovoljen ne s samim seboj in ne z družbo, v kateri živi, se navsezadnje še z Bogom pošteno krega, če ga ima ali ga išče, če ga pa nima, mu je pa itak še huje, saj se lahko krega le s samim seboj...

Eden takih krajev, kjer se nikdar nisem, se ne in upam, da se tudi nikdar ne bom spraševal, kaj sploh počnem tukaj, je starokrščanska bazilika v Ogleju.

Življenje te večkrat zanes v kraje, za katere nisi vedel, da bodo postali tvoj dom, sam si gotovo nikdar nisem mislil, da bom živel ob Ogleju, kot si tudi nikdar nisem mislil, da se bo počasi Furlanska nižina "vame usedla", saj Slovenci nismo rojeni za življenje v ravnini; zares ne, če že ne vse drugo, nam v njej vedno še kako manjkajo drevesa, gozdovi, če o hribih in gorah ne rečem nobene. Najraje grem v oglejsko baziliko takrat, ko vem, da ni v njej ne turistov ne vernikov, sam se sprehodim po lepem, steklenem, zato čudovito prozornem mostiču nad vedno znova krasnimi starokrščanskimi mozaiki. Prijazna furlanska dekleta, ki so v oglejski baziliki za kustosinje in varuhinje svetišča, me z odprtim nasmehom pozdravijo, poznamo se že vrsto let, a me vedno pustijo, da sem v tišini bazilike lahko sam. Navadno posedim nekaj časa pred stranskim oltarjem, kjer je Najsvetejša, naredim krog, se vedno ustavim pred Božjim grobom in se vprašam, kdo in kakšni so bili tisti križarji, ki so ga zgradili po vzoru jeruzalemskega. Ko izstopim iz bazilike, s pogledom zaobjamem Kapiteljski trg, navadno grem še v prelepo krstilnico, večkrat se peš odpravim tudi do revežev, ki so pokopani za cerkvijo, in vedno pomislim na padlega vojaka, ki so ga ravno tu izkopali in prenesli na Oltar domovine v Rim, kjer je sedaj "grob neznanemu vojaku".

Ja, navezal sem se na te kraje, na Oglej, ki je vedno skrivnosten, kot je skrivnostna njegova zgodovina, na svoje prednike mislim, na svojo staro mamo, ki je nisem poznal, ker je umrla, preden sem bil sam rojen, a je z volovsko vprego prišla kot devet let stara punčka na romanje v Oglej iz Vipavske doline; in 92-letni oče mi še danes pove, kako mu je živo pripovedovala, da so "potem šli še na romanje z barko na Barbano".

Včasih se mi zdi, da še slišim iz davnine časov obupne krike otrok, žena in mož, ki jih je v Ogleju poklal Hun Atila s svojo hordo ter za vedno zapeljal usodo slovitega rimskega mesta, ki je danes le še nepomembna furlanska vas, a polna krščanskega izročila in še bolj polna skrivnosti, tudi legend, za katere mi je odlični slovenski novinar in pisec Ervin Hladnik Milharčič dejal, da naj jim verjamem. Pripovedoval sem mu namreč, da ga bom, ko me pride obiskat, peljal v Oglej, na kraj, kamor naj bi z barko prispel sveti Marko, ko je prišel v naše kraje oznanjat evangelij, a sem pošteno tudi dodal, da zgodovinarji "niso še našli vira, dokumenta, ki bi to potrdil".

Strmo in odprto me je pogledal v oči in resno dejal: "Ne verjemi zgodovinarjem, verjemi legendi, ker so vse legende resnične!" In se nasmehnem ob misli nanj, ker je eden od tistih prijateljev, ki jim milost vere ni dana, a se vedno lepo in dobro počutijo, ko jih peljem v Oglej in zavijemo v baziliko. Kot se na trgu pred baziliko tudi vedno nasmehnem, ko se spomnim dogodka, ko smo z ženo in dojenčkoma, kar sta hčerki takrat bili, zaradi dolgih neprespanih noči dobesedno obnemogli v nekem zimskem deževnem večeru ter v avtu zaspali tik pod oglejskim zvonikom in se vsi premrazeni zbudili šele v zgodnjih jutranjih urah.

Čarobnost Gorenjega Brda

Dragocenost rezijanskega podeželja velja ohraniti

Mnogi obiskovalci se v poletnih mesecih odpravijo na pohodne ture in izlete po gričih in hribih, kjer živijo Beneški Slovenci. Ob označenih poteh večkrat naletijo na sledove preteklosti, ki kažejo na donedavne prebivalce teh odročnih krajev, ki so stoletja bi-

najdemo po vsej Benečiji, najlepše pa nedvomno krasijo travnata prostranstva doline Režije. Tam kraljuje predvsem kamen, ki sestavlja večji del gradbenih struktur. V spodnjem nadstropju je štala, v zgornjem senik, bivanjski prostori pa so vedno samostojno v sosednjem poslopju.

še danes pasejo govedo, ter strmih gozdov ob strani. Arhitekt Francesco Chinellato v knjigi *Tipologija in tehnologija govornega habitata Furlanije*

doline Režije raziskuje strukturo kmečkih prostorov, kjer se delita le kuhinjski in bivalni prostor na eni strani ter štala in shramba na drugi.

Kmečke naselbine v Režiji so danes večinoma prepuščene propadanju, toda njihov zgodovinski in arhitektonski pomen bi veljal

lo ovrednotiti. Odgovornost ima predvsem uprava Naravnega parka Julijskih Predalp, projektu obnove bi moral pomagati tudi Ekumujej doline Režije v dveh fa-

Ena izmed najzanimivejših naselbin je Gorenje Brdo/Berdo di Sopra v Režiji, oddaljeno dvajset minut hoje od bolj popularnega Kota. Domačini iz kraja Korito/Cortis pravijo temu kraju enostavno Brdo, pogost izraz rezijske toponomastike, ki seveda izhaja iz pokrajinskih značilnosti.

Gorenje Brdo je naselbina sredi planin in širokih travnikov, kjer

zah: najprej z dokumentacijo in raziskovanjem značilnosti materialne dediščine, potem pa s konkretnimi posegi in z obnovo infrastrukture.

Da bo ta cilj dosežen, bosta potrebna ozaveščanje odgovornih organov in politična volja upravljalcev za rast, tudi ekonomsko, tega prekrasnega območja.

Jernej Šček

vali v samotni in v neposrednem stiku z naravo.

Nešteto je podeželskih objektov, staj, senikov in drugih dragocenih in zanimivih kmečkih poslopij. V glavnem sestavljajo skupine bivališč in tradicionalnih objektov, pogosto pravih zaselkov na visoki nadmorski višini, v katerih so potekale kmečke in pastirske dejavnosti. Veliko jih

SNG NOVA GORICA Predstavitev sezone 2012/13

Ščepec soli za boljše spoznavanje življenja

V četrtek, 26. junija 2012, je bila v čisto poletnem ozračju, v borovem gozdičku, na prostoru knjižnice pod krošnjami, za Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica v Novi Gorici tiskovna konferenca, na kateri so direktor SNG Jožko Čuk, v. d. umetniškega vodje Martina Mrhar, nova sodelavka gledališča, zadolžena za področje tržišstva, Dominika Prijatelj, ter odgovoren za odnose z javnostjo, Borut Bašin (na sliki), predstavili sezono 2012/13. Direktor Čuk je z veseljem povedal, da jim je z vršilko dolžnosti umetniškega vodje Martino Mrhar, ki to nalogo opravlja od 1. junija 2012, uspelo sestaviti celoten program repertoarja za prihodnjo sezono. Poudaril je, da je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica najpomembnejša umetniško produkcijska ustanova na zahodu Ljubljane. "Mi se tega statusa in poslanstva zavedamo in zato čutimo posebno odgovornost in želimo to svoje poslanstvo utrjevati, plemeniti in poglobljati". To gledališče ima zelo močno tradicijo, saj je nastalo l. 1905 iz ljubiteljske kulture in se nato umetniško razvijalo, dokler ni doseglo statusa poklicnega narodnega gledališča. Nadaljevanje tega dela, začete v prejšnjem stoletju, se odraža tudi v organizacijski energiji vseh 79 oseb, ki ustvarjajo v tem gledališču, je še pojasnil direktor Čuk. Program sezone 2012/13 pomeni neko kontinuiteto, povezano seveda z

"inovacijo po širini in globini programa", je dejal direktor Čuk, ki je hkrati poudaril, da so prav zaradi tega osebne pozicije posameznikov v gledališču manj pomembne. Pri izbiri programa jih je vodil cilj, da bi dosegli sožitje s publiko in s strokovno javnostjo. Zelo vesel je bil, ko je spoznal, kako resno je vse skupaj opravila Martina Mrhar, ki se je izkazala za "timskega človeka". Prav v. d. umetniškega vodje Martina Mrhar je spregovorila o novi sezoni, ob predstavitvi katere so prisotnim časnikarjem po stari slovanski navadi postregli s kruhom in soljo, ki je v življenju zelo pomembna. Zato se bo prihodnja sezona vila pod naslovom *Sol življenja*. "V času, ko se v svetu zastružujejo življenjske razmere in ko se na eni strani soočamo s porastom vrednotenja materialnega, ki je vse težje dostopno, in vse več ljudi živi v izjemno težkih pogojih, dobesedno v borbi za kruh, se na drugi strani soočamo s tendencami po marginalizaciji pomena kulture, humanističnih ved in umetnosti, zato čutimo v gledališču toliko večjo zavezo po

ohranjanju našega poslanstva biti 'sol življenja'. Naglasila je, da tudi v prihodnji sezoni želi gledališče širiti dostopnost k umetnosti in ohranjati raven umet-

bodo na velikem in štiri na malem odru, ki se je v enem letu od odprtja že izkazal kot "pomemben prostor komornega in inovativnega gledališča". Štiri izmed teh predstav so nastale z različnimi produkcijskimi institucijami. Abonmajski program SNG Nova Gorica v sezoni 2012/13 je sestavljen iz sedmih novih predstav. Tri koprodukcijske uprizoritve, *Filumena Marturano*, *romantična melodrama* italijanskega avtorja Eduarda De Filippa, ki je nastala v koprodukciji Gle-

leta 2012. V novembru bo na vrsti krstna uprizoritev dela iz slovenske klasike *Rokovnjači*, ki sta jo po motivih romana Josipa Jurčiča in Janka Kersnika pripravila Miha Nemec in Nejc Valenti. Kot uspešna dvojica peres sta se izkazala že z delom *Life@anti*. Njuni Rokovnjači, v režiji Mihe Nemca, bodo narodna igra s petjem in glasbo, ki so jo prispevali člani skupine Njet. Novogoriško gledališče jo pripravlja v koprodukciji s Prešernovim gledališčem Kranj.

Simona Hamer in Ajda Valcl. Valclove jo bo tudi zrežirala.

"Izbrana besedila in njihovi uprizoritveni koncepti ponujajo vsak nekaj, skupaj pa tako rekoč vse, kar od umetnosti kot 'soli življenja' pričakujemo – sol stali led okrog srca, sol v rani zaskeli, a jo razkuži, sol da misli smisel, sol v svojih kristalih odseva lepoto sveta..." Je povedala Martina Mrhar, ki je dodala še, da se bo za najmlajše tudi v prihodnji sezoni zavrtel Goriški vrtljak. Ob tem je z zadovoljstvom povedala, da se je po dolgotrajni odsotnosti zaradi bolezni prav te dni Emil Aberšek, vodja programov za najmlajše obiskovalce gledališča, oglasil v gledališču in začel snovati program Goriškega vrtljaka, ki bo kot vselej prisoten z dvema abonmajema v Novi Gorici, Desklah in v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž tudi v Gorici.

Dominika Prijatelj je naglasila, da ohranjajo za abonente gledališča ugodnosti prejšnjih let; dodali pa so še dve novosti, in sicer vsi redni abonmaji bodo imeli eno predstav več in še darilo, brezplačno predstav, ki si jo bodo izbrali izmed štirih predstav, *Sljehernik*, *Life@anti*, *Aldo in Micka in Delirij v dvoje*. Osredotočila se je tudi na ugodne cene abonmajev. Razložila je, da so letošnjemu emblemu, soli, dodali ribo Faroniko, bajeslovno bitje iz slovenskega ljudskega izročila; po ljudskem verovanju je strela zemljo, ko se je premaknila v globinah morja. "Pretrsimo smisel svojega bivanja in uzrimo prvinke lepote in resnico. Gledališče ju podarja".

Vpis jesenskega abonmaja se bo začel 27. avgusta in bo trajal do 28. septembra. Od 1. do 26. oktobra pa bo možen vpis za študentski abonma.

Iva Koršič

niške ustvarjalnosti, kakršno narekuje dejstvo, da je ustanova subvencionirano nacionalno gledališče, ki s svojimi predstavami ne sme pristajati zgolj na tržne zahteve. Pri uresničevanju programa, še bolj kot v minulih časih, se mora zavedati nujnosti racionalnega ravnanja s sredstvi davkoplačevalcev, ki jih v gledališču usmerja ministrstvo za kulturo.

Program sezone 2012/13 je sestavljen iz osmih predstav, štiri

dališča Koper in režiji Katje Pegan, *Krojači sveta – Funeral Fashion Show*, spektakularna revija nesmrtnih avtorjev Dušana Jovanoviča, Vesne Milek in Svetlane Slapšak v režiji Dušana Jovanoviča, koprodukcija z Evropsko prestolnico kulture – Maribor 2012, ter *Vdovin znamenek, naturalistična drama* izpod peresa Israhela Horovitz, koprodukcija z Mestnim gledališčem Ptuj, v režiji Igorja Samoborja, so premiero že doživele v prvi polovici

pisal Aleksander Nikolajevič Ostrovski; režiser bo Egon Savin. Italijanski dramatik Santi bo na novogoriškem odru doživel slovenske krst. Ruskega klasika Ostrovskega bo pa priredil in zrežiral priznani srbski režiser Egon Savin, ki bo prvič gost v SNG Nova Gorica in sploh v Sloveniji.

Kot je že tradicija, bodo novogoriški gledališčniki eno predstavo namenili najmlajšim gledalcem, in sicer *Zajtrk*, ki sta jo napisali

Pogled čez / Posestvo Ferjančič

Anica & Peter Ferjančič, Planina

Tudi naše četrto nadaljevanje iz sklopa *Pogled čez* namenjamo Vipavski dolini in njenemu vinorodnemu okolišju. Tokrat smo obiskali Petra Ferjančiča (na sliki v domačem hramu) ter njegovo družino, ki prebiva in dela v kraju Planina pri Ajdovščini. Do njega se lahko pripeljemo neposredno iz Ajdovščine, in sicer tako, da na svoji desni strani zapustimo vas Ustje ter se preko Dolenjega po poti vzpneemo v smeri Erzolja in Krasa. S Krasa do Planine pa je pot nekoliko daljša, bolj zapletena in precej vijugasta. Iz Kobdila pri Štanjelu se moramo namreč spustiti proti Vipavi, nato po nekaj kilometrih zavijemo levo za Erzelj. Vas je precej raztegnjena in paziti moramo, da ohranjanju pravo smer, in sicer proti Ajdovščini. Takoj zatem prispemo na Planino. Če bi koga od naših bralcev s Tržaškega ta pot resno zamikala, mu svetujemo, naj se nanjo odpravi z ustrežno opremo za satelitsko navigacijo ali dobrim turističnim zemljevidom. Kakorkoli že, ko obiskovalec pripe na Planino, na njej najde svet, ki ga ni pričakoval. Vasi se namreč tako ime ni oprijelo slučajno, saj leži na lapornati "stopnici", na pol poti oziroma višine med Vipavsko dolino in Krasom. Vaška cerkev je posvečena svetemu Kancjanu, iz kraja pa se nam ponuja odlični razgled na Trnovski gozd, iz katerega izstopata predvsem Čaven in Sinji Vrh, na drugi strani pa na

"kraški zid", ki ga predstavlja Trstelj. Ferjančiči so v glavnem raztreseni na področju Vipavske doline in Goriške, na Planini pa je Petrova družina edina s tem primkom. Zanimiv je podatek, ki ga hranijo v domači hiši, in sicer, da je rodbina na sedanjem mestu in posestvu prisotna že

sestvu ohranili kakih sto češnjevih dreves, katerih sadje gre dobro v prodajo pozno spomladi. Ostale površine so prepustili v najem drugim, da jih kosijo in vzdržujejo. Celotna kmetija se širi na površini 13 hektarjev, od tega je vinogradov 5. Drugih šest imajo Ferjančičevi najetih od sovaščanov.

dobrih dvesto let, natančneje od leta 1809, ko je bil zgrajen prvi hram. Domači župnik je iz župnijskih knjig izbrskal podatek, da se je leta 1811 rodil Jože Ferjančič, ki je doživel starost 99 let. Od tedaj se na Ferjančičevem posestvu obdeluje zemlja, ki je posajena predvsem s trtami. Petrovi predniki so se seveda ukvarjali z lastnim preživetjem, imeli so posajene njive, redili so živino itd., sam pa se je v času, ko se je rojevala samostojna in neodvisna slovenska država, odločil, da se bo preusmeril v vinogradništvo in vinarstvo. Kljub temu so Ferjančiči na svojem po-

Zanimiv je predvsem zgodovinski podatek, da je bilo njihovo vinsko tržišče v preteklosti, torej v času Italije in Jugoslavije, predvsem območje Notranjske. Vino se je namreč stekalo na področja Idrije, Logatca, Rovt in Ljubljane, nekaj pa tudi na Gorenjsko. Še danes prihaja veliko ljudi iz teh krajev po odprto vino, torej predvsem za lastne potrebe. Vino Peter stekleniči že približno petnajst let, letno pa napolni od deset do dvanajst tisoč steklenic. Njegovo današnje tržišče je predvsem Slovenija, nekaj steklenic pa prodaja tudi v Italijo in Avstrijo. Nekaj vina Pe-

ter dostavlja neposredno kupcu, drugo pa si kupci prihajajo sami iskat k njemu domov oziroma v hram.

Vas in širše območje Planine sta znana po pineli. To vrsto ima tudi Peter najrajši, posajeno jo ima na dveh legah; vino, ki ga pridobiva iz teh trt, pa v celoti stekleniči. Poleg tega Ferjančičevi pridelujejo zelen, pri njih pa je moč najti tudi mešanico belo vino, ki je zmes chardonnayja, sauvignona in zelenca. Iz rdečih sort se dela rosé, ki skoraj ali ne pozna maceracije jagod na moštu. Od rdečih prevladujeta cabernet sauvignon in merlot. Posajene pa imajo tudi vinograde, ki dajejo laški rizling in rebulo ter rumeni muškati, ki je polsuho in sladko vino. Zanimalo me je seveda, kakšna je posebnost pinele. Pinela si je domovanje ustvarila na vipavskih hribočkah, poznajo jo samo v višjih legah. V nižje ležečih vipavskih vaseh je zato po navadi ni, ta trta pa ljubi lapornata tla. Trta pinele je zelo odporna na sušo, pa tudi na burjo,

prav zaradi tega se je namreč udomachila na Planini. Prodajajo zadnji oziroma predzadnji letnik pinele, še pred tem pa jo morajo negovati izključno v posodah iz nerjavečega jekla. Pinela je torej sveža, pitna in sadna. Če je na res pravi legi, pa vsebuje tudi veliko mineralov. S Ferjančičevimi se je seveda mogoče dogovoriti tudi za obisk vinskega hrama in degustacijo vina, h kateremu spadajo tudi siri in suhi mesni izdelki. Star del poslopja, v katerem je bila nekoč klet, pa bodo v kratkem obnovili in na tem mestu ustvarili prostor, ki bo lahko sprejel cel avto-

bus gostov. Razmišljajo pa tudi o kmečkem turizmu, možnosti prenočitve in ponudbi domače prehrane. Vas Planina se namreč vsako leto javnosti predstavlja s pobudo, imenovano Druženje s pinelo, ki poteka na velikonočni ponedeljek.

Kmeta čakajo še mnogi drugi izdizi. Peter namreč pravi, da stroški neprenehoma naraščajo (gorivo, oprema ipd.). Prepričan pa je tudi, da so take majhne kmetije, kot je njihova, v današnjem času bolj iskane. Ljudje namreč vse bolj iščejo nekaj posebnega, domačega in avtohtonega. Naveličani so velikih supermarketov. Na podeželju se dajo dobiti butični izdelki, ki so različni od kmeta do kmeta. Čeprav se morda imenujejo enako,

so v njih posebnosti, ki jim jih pridajo gospodar, klet, lega in druge krajevne prvine. Ljudje pa se ne zadovoljujejo le z enogastronomsko ponudbo, ampak jih zanimajo tudi druge stvari, denimo tematske poti, možnost kolesarskih izletov, pohodništvo. Peter je prepričan, da Vipavska dolina v tem mogoče malce zaostaja. Tri četrt ure je oddaljena od Ljubljane, prav toliko je do Vidma. Ta prostor se lahko pohvali z veliko količino tipičnih domačih pridelkov, za katere pa morajo turisti vedeti. Nad vsem torej ostajata marketing oziroma promocija, kajti brez tega se zdaleč ne gre. Vino in drugi domači izdelki se namreč ne prodajajo sami, tudi če so dobri.

Primož Sturman

S 13. strani

Naj se politika zgleduje po ...

Evo, vzemimo Anžeta Kopitarja kot primer, kakšen je slovenski potencial (posameznik, ki je s trdim delom uspel). Poglejmo še, kakšna je realnost v Sloveniji na področju, na katerem Kopitar tako blesti. Mali Anže je hokejsko rasel na hokejskih Jesenicah: tam je dalj časa igral tudi njegov oče Matjaž Kopitar, današnji reprezentančni trener. Jesenice so veljale za elitno hokejsko mesto in so še v obdobju Jugoslavije redno posegale po najvišjih mestih v jugoslovanski ligi. Dalj časa so bili (skoraj) nepremagljivi tudi v Sloveniji. Potem pa se je nekaj zalomilo. Jesenice, nekdanji velikan, so danes na robu stečaja. Pravo blamažo je predstavljala izključitev iz razširjene avstrijske lige Ebel, kjer so Jesenice doslej redno nastopa-

le. Ta izključitev pomeni namreč nazadovanje na (skoraj) amatersko raven. Ob tem pa se v Jesenicah kopičijo dolgovi, za katere nihče točno ne ve, koliko sploh znašajo. Usoda kluba je vezana na (ne) sposobnost vodstvenega kadra in finančno upravljanje (nek-daj) legendarnega kluba. Skratka, z dokaj ustreznim športno primerjavo: če želi slovenska politika videti potencial Slovenije, naj pogleda Anžeta Kopitarja, če želi videti slovensko realnost, naj se ozre na Acroni Jesenice. In primere (uresničenega) potenciala Slovenije najdemo na čisto vsakem področju, ne samo v športu. Problem je le, da slovenska politika tistim posameznikom, ki so svoj potencial spremenili v uspeh, le redko prisluhne. Žal.